

Kredilere Giriş

Ekonomik yaşamda bankaların en önemli işlevi, tüketim ve yatırım harcamalarında kullanılmayan paraları (tasarrufları), ekonomik koşullara göre değişen bir bedel (faiz) ödeyerek toplamaları ve bu kaynakları belirli bir vade sonunda geri almak üzere bir bedel karşılığı (faiz) kullandırmalarıdır. Bankalar bunun yanında, mali bir güveni ifade eden kurum olarak şahıs ve şirketlerin borçlanmalarına kefalet ve garanti vermeleri ve birtakım konularda müşterilerine hizmet vermeleri karşılığında da hizmet ve komisyon geliri elde ederler. Bütün bu işlemleri yaparken bankaların öncelikle gereksinim duyduğu konu, hakkında güvene dayalı işlem yapılacak, yani kredi verilecek kişi, firma veya firmalar topluluğunun saptanmasıdır.

Kredi süreci şubeden başlar ve şubeye tanınan limitleri (şube yetkili krediler) aşan tutarlar genel müdürlük birimleri, kredi komitesi ya da yönetim kurulunca karara bağlanır (otorize krediler). İster şube bünyesinde ister üst yönetimce değerlendirilsin kredi talep eden müşterinin bugüne kadar nasıl bir gelişme içinde olduğu ve yakın gelecekte nasıl bir gelişme göstereceği, ilgili kişilerce mutlaka araştırılan ve değerlendirilen konulardır.

1. Kredinin Tanımı

Bir bankanın vereceği ; nakdi krediler, gayrinakdi krediler (teminat mektupları, kefaletler, akreditifler, aval, ciro ve kabuller vb), satın alacağı tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, herhangi bir şekil ve surette vereceği ödünçler, varlıkların vadeli satışından doğan alacaklar, vadesi geçmiş nakdi krediler, gayrinakdi kredilerin nakde tahvil olan bedelleri, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile benzeri diğer sözleşmeler ve ortaklık payları izlendikleri hesaba bakılmaksızın kredi sayılır.

Bankaların kredi olarak kullandıkları fonların büyük çoğunluğunun mevduat veya diğer isimler altında tasarruf sahiplerinden ya da yurtiçi ve yurtdışı mali kurumlardan toplanan fonlar olduğu dikkate alındığında, kredi müşterilerinin seğiminde ne kadar büyük bir özen ve dikkat göstermesi gerektiği daha açık anlaşılacaktır.

Uygulamada kredi 3 ana unsur dikkate alınarak tahsis edilir ve kullanılır.

Bunlar;

Verimlilik

Seyyaliyet (Akışkanlık)

Teminat

1.1. Verimlilik

Kredi ilişkisine girilen bir firma değerlendirilirken karşılıklı ilişkiler çerçevesinde, kredi ilişkisinden maksimum fayda sağlanmaya çalışılmalıdır.

1.2. Seyyaliyet (Akışkanlık)

Kredinin kısa sürede geri ödenmesi, mevsimlerine uygun ve hareketli kullanılması, donuk kullanılmamasıdır. Bankaların kredi olarak kullandıkları fonların, tasarruf sahiplerinden veya kurumlardan toplanan fonlar olduğu ve bu fonların belirli vadelerle bankaya yatırıldığı dikkate alınarak, bankaların da kullandıkları kredilerin, mevduat yapıları ile uyumlu olmaları ve belirli dönemlerde geri dönüşlerinin temini esastır.

1.3. Teminat

Kredinin geri dönüşlerinde sorun çıkmamasının veya sorun çıkması halinde, çözümünün en önemli unsurlarından birisi de alınacak teminatlardır. Teminattan kasıt kredinin emniyetidir. Bu nedenle kişilerin borç ve taahhütlerine bağlılığı, krediyi geri ödeme konusundaki samimiyeti ön planda tutulur.

1.4.Kredilerin Sınıflandırılması

Kredileri ;

1.4.1 Niteliklerine göre,

1.4.1.1 Nakdi krediler

1.4.1.2 Gayrinakdi krediler

1.4.2 Teminat yapılarına göre,

1.4.2.1 Teminatsız krediler

1.4.2.2 Teminatlı krediler

1.4.2.2.1 Şahsi teminatlı krediler (Kefalet)

1.4.2.2.2 Maddi teminatlı krediler (İpotek, çek-senet vb)

1.4.3 Vadelerine göre,

1.4.3.1 Kısa vadeli krediler (Bir yıla kadar olan krediler)

1.4.3.2 Orta vadeli krediler (1-5 yıl arası vadeli krediler)

1.4.3.3 Uzun vadeli krediler (5 yıldan uzun vadeli krediler)

1.4.4 Amaçlarına göre

1.4.4.1 Tüketim kredileri

1.4.4.2 Üretim kredileri

1.4.4.3 İşletme kredileri

1.4.4.4 Yatırım kredileri

Olmak üzere 4 ana başlık altında sınıflandırabiliriz.

1.5.Kredi Analizi

Kredi Analizi, kredi talebinde bulunan kişi ve kuruluşlarla, mevcut müşterilerin kredi değerliliği konusunda karara ulaşabilmek için gerekli ve ilgili görülen çeşitli bilgi ve etmenlerin değerlendirilmesi ve kredi riskinin yönetimidir. Kredi analizinin amacı, kredi isteklisinin, sözleşme şartlarına uygun olarak krediyi geri ödeme kapasitesine ve arzusuna sahip olup, olmadığını saptamak suretiyle kredi riskini azaltmaktır.

Kredilendirme, bankaların karlı olduğu, ancak bir o kadar da riskli ana işlevidir. Bu nedenle, bankaların kredilendirme faaliyetlerini, verimli ve kredilerin geri ödenmemesinden doğabilecek zararı en az düzeyde tutacak şekilde yürütmeleri gerekir. Esas itibarıyla üçüncü kişilere ait kaynakları kullanan ticaret bankalarında kredilerin geri dönmemesi, belirli kişi ve kuruluşlarda donması, bankaların varlıklarını sürdürememeleri sonucunu dahi doğurabilecek en önemli tehlikelerden biridir.

Yukarıda belirtildiği üzere kredi analizinin asıl amacı, kredi riskini azaltmak olmakla beraber, diğer bir amacı da firmanın finansman gereksinimine doğru teşhis koymak ve finansman ihtiyacına uygun tutar, vade ve koşullarda kredi verilmesini sağlamaktır. Bankalar kredi müşterilerinin bir anlamda mali danışmanlarıdır, bu nedenle özellikle bankaların kredi servislerini yönetenlerin ve kredi analistlerinin işletme finansmanı konusunda bilgi ve becerileri olması gerekir. Özellikle firmanın mali tablolarının analizi, firmanın finansman gereksinimi konusunda tanı koymaya, tutar, vade, geri ödeme planı açısından firmanın gereksinimine uygun kredi tekliflerinde bulunmaya olanak vermektedir.

Kredi analizine firmanın kredi talebinin hangi nedenden kaynaklandığının saptanması ile başlanmalıdır. Kredi isteği bankaca kabul edilebilir bir ekonomik nedenden doğmadığı takdirde, inceleme daha ileri aşamalara götürülmeden kredi isteği geri çevrilmelidir. Kredi analizi yalnız kredi isteminde bulunan firmanın mali tablolarının incelenmesi değil, ilgili firmanın geçmiş, cari ve en önemlisi gelecekteki sonuçlarını, performansını etkilemiş ve etkileyebilecek tüm etmenlerin değerlendirilmesini içerir.

1.6.Kredinin Geri Ödenmeme Riski

Her kredi,

1.6.1 Enflasyon riski

Enflasyon riski, kredinin verildiği tarih ile geri döndüğü tarih arasında para değerinin değişmesi nedeniyle uğranabilecek kayıpları kapsamaktadır.

Ancak, günümüzde enflasyon oranının düşük seyretmesi nedeniyle enflasyon riski ciddi bir risk olarak gözümüze çarpmamaktadır

1.6.2 Geri ödenmeme riski

Kredilendirmede tümüyle veya kısmen geri ödenmeme riski ciddi bir risk olarak göze çarpmaktadır.

olmak üzere başlıca iki risk taşır.

Peki Krediler Neden Geri Ödenmez?

?

?

?

?

?

?

?

?

*** *Geleceğin sağlıklı şekilde tahmin edilememesi,***

-Örneğin, üretimi düşünülen bir ürüne olan talebin kısa sürede değişim göstermesi, bu ürünle ilgili üretime yönelen firmanın beklentisini boşa çıkaracağından, şirket zor durumda kalabilir

*** *Doğal yıkımlar,***

- Doğal afetler sonucunda firmanın tesislerinin, stoklarının zarar görmesi neticesinde firmanın zor duruma düşmesi.

*** *Kredi alan firmanın ürettiği mal ve hizmetlere karşı talepte değişimler,***

-Firmanın üretimini veya ticaretini yaptığı ürünlerin yerini alabilecek yeni bir ürün geliştirilmesi sonucunda firma ürünlerine olan talebin birden düşmesi firmayı olumsuz etkileyebilir.

*** *Üretim ve dağıtım metotlarında teknolojik değişme ve gelişmeler sonucu, kredi alan firmanın rekabet gücünün zayıflaması,***

- Firmanın, üretim araçlarında teknolojinin gerisinde kalması

*** *Genel ekonomik hayatta gelişmelerin firmaların satışları ve karlarına olumsuz etkileri***

-Satışı yapılan ürünlere olan talebin, ekonomideki olumsuz gelişmelere bağlı daralması

-Covid-19

*** *Kredi alan firmaların finansman, üretim, pazarlama v.b temel politika hataları,***

- Modası geçmiş ürüne yatırım yapması

*** *Kredi alana kişiye ait kişisel faktörler (Moralitenin(ahlak) zayıf oluşu),***

- Dolandırıcı olması

*** *Kredilendirilen firmanın tepe yönetimindeki uyumsuzluklar,***

- Firma sahiplerinin alınacak kararlarda ters düşmesi ve buna bağlı yanlış kararlar alınması sonucunda firmanın zarara uğraması

*** *Uluslararası uyumsuzlukların sonucu firmaların zarara uğramaları***

-Devlet politikaları gereği ülkeler arasında çıkan anlaşmazlıklara bağlı firmanın satış yaptığı ülke ile ticaretin durması ve bunun sonucunda firmanın zor duruma düşmesi.

Kaynakça:

Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi, Göksel Yıldırım, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi

Kredilere Giriş

1. Kredi Analizinin Amacı

Kredi isteklisinin, sözleşme şartlarına uygun olarak geri ödeme kapasitesine ve arzusuna sahip olup olmadığını saptamak suretiyle kredi riskini azaltmaktır. Diğer bir amacı da firmanın finansman ihtiyacına doğru teşhis koymak ve bu ihtiyaca uygun düşecek, tutar, vade ve koşullarda kredi verilmesini sağlamaktır. Eğer firmanın ihtiyacına doğru teşhis konamaz ise, kredinin en başta geri ödenmesi tehlikeye girebilir. Firmanın yatırım amaçlı aldığı bir kredide, yatırıma bağlı olarak firmanın yaratacağı fonların tutarlarının iyi hesaplanamaması, kredinin geri dönüş süresi yani vadesinin yanlış hesaplanmasına dolayısıyla kredi ödemelerinde sıkıntıya neden olabilir.

2. Finansman İhtiyacını Doğuran Nedenler

Firmaların kredi gereksinimleri çok çeşitli nedenlerden doğabilir. Bu nedenlerin tümünü bir liste halinde sıralamak mümkün olmamakla beraber, firmalarda finansman ihtiyacı doğuran başlıca nedenler şu şekilde sıralanabilir;

2.1.Firmanın hızla büyüme oluşt

2.2.Firmanın zarar etmesi veya karlılığının yetersiz oluşt

2.3.Firmanın aşırı ölçüde kar dağıtması veya firmadan büyük ölçüde kıymet çekilmesi

2.4.Firmanın sabit kıymetlerine yaptığı yatırımları kısa vadeli fonlarla karşılaması

2.5.Mevsimsel hareketler

2.6.Vurgunsal Amaç (Spekülasyon)

2.7.Mevcut bir borcun ödenmesi

2.8.Sermaye taahhüdünün yerine getirilmesi

2.9.Şirket satın almak için kredi istemi

3. Kredi Analiz İşlemlerinin Organize Edilmesi

Tüm bankaların gereksinimini karşılayabilecek, kendi analizi işlevine ilişkin genel bir organizasyon şeması oluşturmak son derece güçtür.

- Küçük bankalarda deneyimli bir kredi servisi yöneticisi veya kredi müdürü, tüm analitik işlevleri yerine getirebilir.

- Orta çaplı bankalarda, istihbarat elemanları ile kredi istemini değerlendirecek gevliler arasında bir ayırım yapılabilir. İstihbarat elemanları, kredi müşterisi hakkında topladıkları bilgileri, aldıkları mali tabloları, analiz için kredi gevlilerine gönderirler.

- Büyük bankalarda ise çok sayıda kredi analisti, istihbarat ve mali tahlil müdürü veya müdürleri olur. Kredi müdürleri arasında, sektöre ve bölgelere göre paylaşımlar yapılarak, farklı sistemler oluşturulabilir. Bu kategori yapıldığında bankalarda bazı analistlerin belirli endüstri kollarından gelen kredi isteklerinin değerlendirilmesinde uzmanlaşmaları da olanaklıdır.

Bir bankada, kredi analizi işlevini etkin bir biçimde organize edebilmek için şu soruların yanıtlanması gerekir;

3.1.Analizi kim yapmalıdır?

kredi analizini uzman analistlerin, kredilendirme işlevini de farklı kişilerden oluşan kredi yetkilileri tarafından yapılmasıdır.

3.2.Hangi krediler analiz edilmelidir?

Tüm kredi istekleri ayrıntılı bir analize tabi tutulabileceği gibi, ayrıntılı analiz sadece belirli türdeki krediler için yapılabilir.

3.3.Analiz ne zaman yapılmalıdır?

Kreditinin açılmasından önce, kredi analizinin tam olarak yapılmasının yerinde olacağı kuşkusuzdur

3.4.Analitik lmler (standartlar) neler olmalıdır?

Kredi analizlerinde derinlik, hangi kredilerin daha derinliğine, üstünde durularak incelenmesi gerektiği, dikkate alınması, kararlaştırılması gereken hususlardan biridir. Kısa süreli, güvencesi likit değerlerden oluşan kredilerin, derinliğine incelenmesine gerek olmayabilir. Örneğin güvenilir bankaların kontrgarantisi ile verilen krediler, güvencesi para, mevduat, devlet tahvili, hazine bonusu olan krediler derinliğine bir incelemeye tabi tutulmayabilir. Buna karşın, mal alımlarının finansmanı, kredili satışların finansmanı ve orta uzun vadeli ihtiyaçların finansmanına yönelik kullanılacak kredilerde derinlemesine analiz yapılması gerekir. Derinliğine analiz yapılacak kredilerle ilgili standartları belirlerken, analiz yapabilecek personelin sayısı da önemlidir. Eğer bir bankanın kredi analizleri yapacak yeterli ve deneyimli elemanları varsa tüm kredi istemleri analiz edilebilir. Kredi istemlerinde bir seçicilik söz konusu olmaz. Ancak uygulamada derinliğine analiz etme konusunda bankalar belli standartlar belirlemektedir.

3.5.Mevcut, devam etmekte olan krediler nasıl analiz edilmelidir?

Bankalar kredi verdikten sonra, soruna bitmiş gözüyle bakmamalı, kredileri izlemeli, mevcut kredi ilişkilerini gözden geçirmelidirler.

Bankalar borç alandan;

- Belirli aralıklarla mali tabloları alarak,
- Gerekğinde borçlunun işyerinde incelemeler yaparak,
- Protestolu senetler ve karşılıksız çek listelerini gözden geçirerek,
- Borçlunun bankadaki mevduat ve kredi hesaplarının hareketliliğine bakarak
- İstihbarat elemanları aracılığıyla bilgi toplayarak devam eden kredilerini izleyebilir, yeniden analiz edebilirler. Bu analizin yılda en az bir kere yapılması zorunludur.

Kredileri izlemek, belirli aralıklarla kredi ilişkilerinin tekrar gözden geçirilmesi,

bankanın ;

- Kredi müşterisinin, kredi sözleşmesi koşullarına uygun hareket edip etmediğinin saptanmasına,
- Problem yaratan veya yaratmaya yakın kredilerin, zaman yitirilmeden belirlenmesine,
- Sorun yaratan kredilerin çözümü için önlemlerinin biran önce alınabilmesine,
- Banka yönetimine, kredilerin kalitesi, tahsil kabiliyeti ve kredi portföyünün yapısı hakkında bilgi sağlanmasına,
- Bankanın şüpheli krediler karşılığının ve/veya bankanın sermayesinin, uğranılan veya uğranabilecek zararlar için yeterli olup, olmadığı konusunda banka yönetiminin değerlendirme yapmasına olanak verir.

3.6.Analizden kim sorumlu olmalı, sorumluluk nasıl belirlenmelidir?

Analiz işlevinin raporlama sorumluluğu ile bireysel analistin sorumluluğu açıkça belirlenmelidir. Bu konuda analistin kime rapor vereceği, kimin analiste görev vereceği, analiz raporunun nasıl gözden geçirileceği ve dağıtılacağının saptanması gerekir.

Analiz fonksiyonunun nihai sorumluluğunun kime ait olduğu, krediler müdürüne mi, istihbarat ve mali tahlil müdürüne mi, yoksa kredi yetkilisine mi ait olacağı açıkça ortaya konmalıdır.

Bazı bankalarda kredi analisti ile kredi yetkilisinin tartışarak analiz raporunu hazırlamaları uygun görülebilirken, bazılarında kredi yetkilisinin, kredi raporunun içeriğine karışmasının basiretli bir tutum olmayacağı görüşü hakimdir.

Bazı bankalarda ise kredi değerlendirme raporunun dağıtımının yapılmadan önce, bu raporların krediler müdürü veya mali tahlil müdürü tarafından gözden geçirilmesi yöntemi belirlenmiştir.

3.7.Kredi analistleri, önerilerini, kredi müşterilerinin risk sıralamasındaki yerlerine ilişkin değer yargılarını açıklamalıdır?

Bankaların, kredi analistinden, sonuç, öneriler ve kredi isteklisinin kredi değerliliği konusunda görüş istenip istenmeyeceği konusunda da bir karara varmaları gerekir.

Uygulamada, bazı bankalarda analistler kredibilite hakkında görüş belirtirken, bazılarında ise görüş belirtmezler.

Kredi analizini ortaya koyarak, kararı krediler bölümünün vermesine olanak tanırırlar.

3.8.Kredi analizleriyle ilgili diğer işlevler nelerdir? Kredi analizlerinin kapsamı ne olmalıdır?

Kredi analizi;

- Kredi riski ölçülmesi ve yönetilmesinin tüm yönlerini,
- Hatta kriz yönetimini,
- Problemli kredilerin sorunlarının çözümünü de kapsar.

Analiz işlevinin amacının ve sorumluluğunun açıkça belirlenmesi önem arz etmekte olup, aşırı ölçüde de abartılmamalıdır.

Geliştirilecek yöntemlerle, izlenecek yollarla, tüm kredi isteklilerinin, bankanın kredi ve kredi analizi politikaları çerçevesinde riski en düşük düzeye indirerek değerlendirilmesi sağlanmalıdır.

4. Analist Kadrosunun Oluşturulması

Kredi analizine ilişkin yapılması gereken işler belirlendikten sonra, personel gereksiniminin nasıl karşılanacağı saptanmalıdır.

Analist kadrosu oluşturulurken, bankanın büyüklüğü, bütçe olanakları, personelin eğitim gereksinimi, kredi analizlerinin şubeler tarafından mı, mali tahlil bölümleri tarafından mı yapılacağı konusundaki tercihler, bankanın ayırabileceği zaman ve kaynaklar gibi etmenler dikkate alınabilir.

Kredi analizi, analistte teknik bilgi, beceri, analiz yeteneğinin yanı sıra, bazı kişisel niteliklerin varlığını da gerektirir. Bu nedenle analistin teknik bilgisi ile kişisel nitelikleri arasında uyumlu bir dengenin bulunması gerekir.

Analistte aranılacak kişisel nitelikler,

- Karar alma yeteneği,
- Sorumluluk taşıma isteği,
- Kendine güven,
- Olayları farklı yönlerden ve boyutlardan görebilme becerisi,
- Başkalarının deneyimlerinden yararlanabilme,
- Önerilere açık olma,
- Kendi hatalarını görebilme ve kabul etme,
- Ekip çalışması yapabilme,
- Sonuca ulaşabilme,
- Değişik fikir ve görüşleri uzlaştırabilme şeklinde özetlenebilir.

Kaynakça:

Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi, Göksel Yıldırım, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi

Bankacılık ve Kredi Ortamı

Bankalar, finansal sistem içinde son derece büyük öneme sahip aracı kurumlardır. Çünkü finansal sistem ile reel ekonomi arasındaki bağı kuran köprü, bankacılık sektörü üzerine inşa edilmiştir. Özellikle kredi mekanizması ile işlevsellik kazanan bu köprü; fon fazlası nedeniyle fon arz etmek isteyen ve fon eksikliği nedeniyle fon talebinde bulunan aktörlerin buluşma noktasıdır. Bankalar, finansal sistemin gelişmesi; krediler ise bankacılığın gelişmesi için vazgeçilmez unsurlardır. Bu nedenle, finansal sistem ile ekonomik büyüme arasındaki pozitif ilişkiyi sağlayan dinamiklerden biri, bankalar tarafından verilen kredilerin finansal sistem ile etkileşiminden doğan dolaylı katkısıdır.

1. FİNANSAL SİSTEMİN YAPISI

1929 yılında ABD borsasında başlayıp, kısa süre içerisinde tüm dünya ekonomisini alt üst eden Büyük Dünya Krizi, iktisat literatüründe bir çağı kapatmış, diğerini ise başlatmıştır. Bu krizin iktisat literatüründe yarattığı bir diğer önemli yansıma ise, finansal gücün boyutlarını ve finansal sistemin önemini ortaya çıkarmış olmasıdır. Yaşanan bu olumsuz gelişme ile gelişmiş ve gelişmekte olan tüm ülke ekonomilerinde gözler finansal sistem üzerine çevrilmiş ve etkinliği bozulduğunda finansal sistemin ne kadar tehlikeli sonuçlar yaratabileceği ortaya konmuştur.

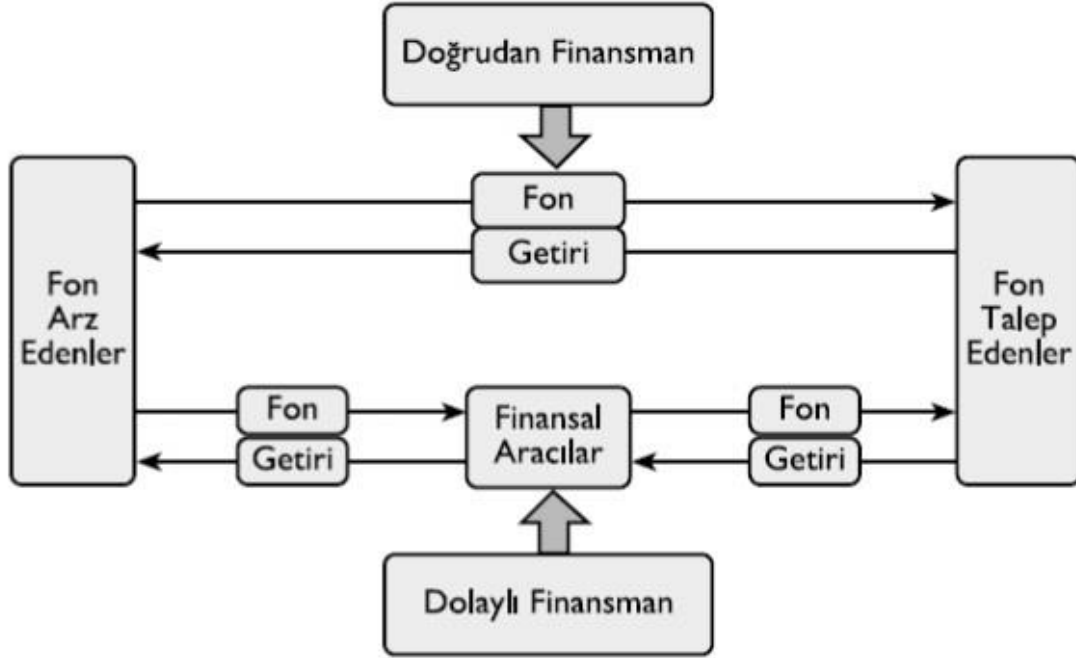
Söz konusu olumsuz gelişmeden 79 yıl sonra, yine ABD’de başlayan bir finans krizi hızla tüm dünya ekonomisini etkisi altına almıştır. 2008 Küresel Finansal Krizi, ilk krizden ikincisine kadar geçen süre içerisinde yaşanan tüm olumlu ekonomik, finansal ve teknolojik gelişmelere rağmen, finansal sistemin etkinliği bozulduğunda ne gibi olumsuz sonuçlar yaratabileceğini tekrar dünya kamuoyuna hatırlatmıştır.

Bazı iktisat ve finans otoritelerine göre, 2008 yılı sonunda yaşanan krizin faturası 1929 yılında yaşanan krizdekinden daha kabarıktır. Çünkü içerisinde bulunduğumuz konjonktürde finansal sistemin ülke ekonomileri için taşıdığı anlam, eskisine göre çok daha büyüktür. Günümüzde birçok iktisadi faaliyetin dayanağı, finans sistemidir. Özellikle sabit sermaye oluşumu olarak ifade edilen yatırımların çok büyük bir bölümü, bugün finansal sistemden sağlanan finansmanla hayata geçirilmektedir. Dolayısıyla, finansal sistem ülke ekonomilerinin iktisadi gelişim patikalarının en önemli duraklarından biridir.

Türk ekonomisi, 2000 ve 2001’de yaşadığı krizlerin ardından, finans sistemini sağlam temeller üzerine oturtma kararı almış ve geçen süre zarfında bunu başarmıştır. Bu nedenle, 2008 yılında yaşanan küresel finansal krizin Türk finans piyasalarında çok yıkıcı etkiler doğurmadığı söylenebilir. Yine de, Türk ekonomisinde de finansal güç ve bu gücün boyutları, özellikle reel ekonomi üzerinde hissedilmiş ve sağlam bir yapılanma mevcut olmadığında finansal sistemde meydana gelebilecek en ufak bir çatlağın, ülke ekonomisine kısa vadede telafisi mümkün olamayacak zararlar verebileceği anlaşılmıştır.

2. Finansal Sistemin İşleyişı

Bir ekonomide, fonların arz edenlerle talep edenler arasında doğrudan ya da dolaylı yollardan transferinin gerçekleştiğı sisteme finansal sistem adı verilir. Başka bir ifade ile finansal sistem, fon sahiplerinden fon ihtiyacı olanlara doğru bir aktarım mekanizması görevi üstlenir. Ancak, aktarım sürecinde ciddi bir sorunla karşılaşılması için, düzgün işleyen bir finansal sisteme ihtiyaç vardır. Finansal sistemin aktörleri; ödünç veren birimler olarak tanımlanan tasarruf sahipleri ve fon talep eden birimler olarak tanımlanan borçlulardır. Tasarruf sahipleri, bir ekonomide gelirleri tüketim harcamalarını aşan yurt içinden ve yurt dışından bireyler, firmalar ve devletten oluşurken; borçluları oluşturanlar ise, tüketim harcamalarını finanse etmek isteyen bireyler, yatırım harcamalarını finanse etmek isteyen firmalar, kamu harcamalarını finanse etmek isteyen devletler ve yabancı yatırımcılardır. Aşağıdaki şekilde, söz konusu aktörler arasında meydana gelen fon akışını ve dolayısıyla finansal sistemin işleyişini gözler önüne sermektedir.



Şekilden anlaşılacağı üzere, finansal sistemde iki ayrı fon çıkış mekanizması söz konusudur.

Bunlardan ilki, fon arz ve talep edenlerin söz konusu işlemi herhangi bir aracıya ihtiyaç duymadan gerçekleştirebildikleri doğrudan finansman yöntemidir. İkinci yöntem ise, fon arz ve talep işleminin bir finansal aracı yardımıyla gerçekleştirildiği dolaylı finansman yöntemidir.

Finansal sistemin işleyişi içerisinde fon arz edenlerin alacaklı olarak nitelendirilmesinin sebebi, söz konusu fon arzının aktif bir varlık gibi işlem görmesi iken; fon talep edenlerin borçlu olarak nitelendirilmesine neden olan faktör fon talebi işleminin pasif karakterde bir işlem olmasıdır. Örneğin, bir taşıt kredisi; krediyi talep eden aktör için bir yükümlülük (borç), krediyi kullandıran aktör için ise bir varlıktır (alacaktır). Bankaya para yatıran bir mevduat sahibi için söz konusu para bir aktif (alacak), banka için ise bir yükümlülüktür (borç). Yani, banka mevduat toplarken yükümlülük altına girer, fon kullanırken ise alacaklı konumda olur.

3. Riskin Dağıtılması

Finansal sistem açısından risk, finansal aktiflerin beklenen değeri ile gerçekleşen değeri arasında bir farkın ortaya çıkma ihtimalidir. İktisadi birimler, fon arz ve taleplerinde olası riskleri ve bunların yükleyeceği maliyeti minimum seviyede tutmak isterler. Finansal sistem

tam da bu noktada devreye girer. Çünkü fon arz ve talep edenlere bir rehber olma amacı güden finansal sistem, riski dağıtmanın çok çeşitli yollarını bünyesinde taşır. Bu anlamda riski dağıtmak için kullanılabilecek en etkin yol, finansal çeşitlendirmeye gitmektir.

Finansal çeşitlendirme, iktisadi birimlerin fonlarını değişik aktifler arasında dağıtmak suretiyle finansal araçların toplam riskinin azaltılmasıdır. Başka bir ifadeyle finansal çeşitlendirme, yatırımcıların tüm yumurtalarını aynı sepete koymamalarını ifade eder. Bu sepet finansal dilde portföy olarak adlandırılır. Portföy, bir yatırımcının sahip olduğu varlıkların (hisse senedi, devlet tahvili, hazine bonosu, altın, döviz vb.) toplamını niteler.

4. Alış-verişe Göre Finansal Piyasalar: Birincil ve İkincil Piyasa Ayrımı

4.1.Birincil piyasalar

Yeni ihraç edilen bir menkul kıymetin alıcısıyla ilk defa buluştuğu piyasalardır. Bu piyasalarda, alıcılar ve alış şartları kamuoyu tarafından yeterince bilinmediği için bir eksik bilgi durumu söz konusudur. Örneğin, kamunun birincil piyasaları kullanarak gerçekleştirdiği fon talebine kimlerin ne oranda yanıt verdiği pek bilinmez.

4.2.İkincil piyasalar

Birincil piyasada ilk defa alıcısıyla buluşan bir menkul kıymetin, bu kez söz konusu ilk alıcı tarafından başka bir aktöre satıldığı piyasalardır. Yani birincil piyasada alıcı durumunda olan aktör, ikincil piyasada satıcı konumundadır. Örneğin, Hazine'nin iç borçlanma sürecinde; kâğıtların ilk elden alıcılarına (sözelimi bankalara) satılmasından (birincil piyasa) sonra, bankalararası piyasada kısa vadeli olarak alınıp satılması ya da hisse senetlerinin veya iç borç senetlerinin menkul kıymetler piyasasında (borsada) alınıp satılması, ikincil piyasaya birer örnektir.

5. Vade Yapısına Göre Finansal Piyasalar: Para ve Sermaye Piyasaları

Ayrımı

Vadesi bir yıldan az olan kısa vadeli borç senetlerinin alınıp-satıldığı piyasalara para piyasası, vadesi bir yıldan fazla olan borç ve hisse senetlerinin alınıp satıldığı piyasalara ise sermaye piyasası adı verilir. Para piyasalarının organize olmuş en önemli kurumları ticari bankalar iken, sermaye piyasalarının menkul kıymet borsalarıdır.

Para ve sermaye piyasaları arasında, finansal piyasaların sunduğu temel hizmetler bakımından, üç temel fark bulunur. Bunlar:

- Para piyasalarında alınıp-satılan araçlar sermaye piyasalarında alınıp-satılan araçlara göre daha az risklidir. Çünkü kısa vadelidir. Bu nedenle fiyatlarda nispeten daha küçük iniş ve çıkışlar yaşanır.

- Para piyasası araçlarının likiditesi sermaye piyasası araçlarına göre genellikle daha yüksektir.

İşlem hacmi daha büyüktür. Dolayısıyla birim alım-satım maliyetleri daha düşüktür.

- Para piyasası araçlarının bilgi (enformasyon) maliyetleri sermaye piyasası araçlarına göre daha düşüktür. Çünkü borçlular genellikle yakinen tanınan kişilerdir ve fonların süresi daha kısadır.

6. Mekâna Göre Finansal Piyasalar: Müzayede ve Tezgâh-Üstü Piyasa

Ayrımı

Fon alış-verişinin yapıldığı mekâna bağlı olarak ortaya çıkan ilk finansal piyasa türü olan müzayede piyasaları, ticaretin sabit bir miktarda yapıldığı kurumsal piyasalardır. Aynı zamanda bir ikincil piyasa niteliği de taşıyan müzayede piyasalarında çok sayıda alıcı ve satıcı bulunduğu için, bu piyasalarda fiyatlar büyük ölçüde tam rekabetçi piyasa koşulları altında belirlenir. Müzayede piyasaların en önemli işlevi, finansal araçların alım ve satımının gerçekleşebileceği devamlı bir pazar oluşturmaktır. Bu sayede yatırımcılar, ellerindeki varlıkları gerektiğinde nakde dönüştürebilme fırsatını yakalar. Finansal sistemde en yaygın olarak bilinen müzayede piyasaları menkul kıymet borsalarıdır.

Tezgâh-üstü piyasalar ise, fon alış-verişinin genellikle pazarlık usulü ile yapıldığı piyasalardır.

Tezgâh-üstü piyasalar aslında bankalar, dealerlar, komisyoncular ve diğer araçlardan oluşan ikincil piyasalardır. Bu tür piyasalarda işlem maliyetleri oldukça düşüktür, çünkü işlemler büyük ölçüde masa başında bilgisayar bağlantısı ya da telefon ve faks aracılığıyla

gerçekleştirilir. İşlem maliyetinin son derece düşük olması, tezgâh-üstü piyasa riskinin önüne geçmekte ve fon alış-verişini gerçekleştirecek olan yatırımcılar açısından bir avantaj yaratmaktadır.

7. İşlem Zamanına Göre Finansal Piyasalar: Nakit ve Türev Piyasa Ayrımı

Finansal aktiflerin peşin olarak alınıp-satıldığı piyasalara nakit piyasalar, önceden anlaşılan bir fiyattan ve vadeli olarak alınıp-satıldığı piyasalara ise türev piyasalar adı verilir. Menkul kıymet borsaları bir nakit piyasa türüdür. Vadeli işlem ya da opsiyon borsaları ise türev piyasalara birer örnektir.

8. Finansal Araçılar

- Fon arz edenlerle, fon talep edenler arasında bir bağ kurmak,

Tablo: 1.1: Türkiye’de Finansal Aracılık Yapan Bankaların Görünümü

	2002			2010			2018		
Banka Türleri	Banka	Şube	Personel	Banka	Şube	Personel	Banka	Şube	Personel
Nevduat Bankaları	40	6.087	118.329	32	9.423	173.134	34	10.400	186.918
• Kamu Bankaları	3	2.019	40.159	3	2.744	47.235	3	3.718	60.195
• Özel Bankalar	20	3.359	66.869	11	4.582	83.633	9	3.963	72.025
• Fondaki Bankalar	2	203	5.886	1	1	252	1	1	220
• Yabancı Bankalar	15	206	5.416	17	2.096	42.014	21	2.718	54.478
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	14	19	4.942	13	42	5.370	13	54	5.395
Toplam	54	6.106	123.271	45	9.465	178.504	47	10.454	192.313

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği, Bankacılık Sisteminde Banka, Şube ve Çalışan Sayıları, Aralık 2018 Raporu, Şubat 2019.

Tablo: 1.2: AB ve Türk Bankacılık Sektörlerinin Karşılaştırılması (2009-2017)

Göstergeler	AB		Türkiye	
	2009	2017	2009	2017
Kişi başına aktif (Euro)	84.234	84.000	5.195	9.000
Toplam aktifler/GSYİH (%)	357	279	84	105
Nüfus/Personel sayısı	171	189	417	253
Nüfus/Şube sayısı	2.131	2.950	7.965	6.890

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği, Bankalarımız 2010 Raporu, Mayıs 2011; Temel Ekonomik ve Bankacılık Göstergeleri, TR-AB Ülkeleri Araştırma Sunumu, Kasım 2018.

9. BANKALARIN ORGANİZASYON YAPISI

Merkez Bankalarının Temel Görev ve Yetkileri Merkez bankalarının en önemli görevi, bir ekonomideki iktisadi atmosferin kontrol edilmesinde politika yapıcılara yardımcı olmaktır. Bunu yaparken büyük ölçüde para politikası açısından katkıda bulunur. Ayrıca, diğer tüm makroekonomik hedeflerin gerçekleştirilmesinde de, merkez bankalarının önemli bir rolü vardır. Bu bağlamda, merkez bankalarının temel görev ve yetkileri aşağıdaki gibidir:

- Para politikasını belirleme ve hazine adına bankacılık işlemlerini yapma,
- Finansal sistemin istikrarının teminini ve devamını sağlama,
- Para arzının kontrol edilmesi,
- Para piyasasını düzenleme ve gerektiğinde bankaların kısa vadeli ihtiyaçlarını karşılama,
- Paranın dağıtılması,
- Finansal altyapı kurulmasına katkı yapma,
- Mali ve ekonomik konularda hükümete danışmanlık yapma,
- Uluslararası ödeme araçlarını idare etme,
- Para ve kredi ile ilgili istatistiklerin tutulması,
- Ulusal paranın iç ve dış değerinin korunması için gerekli tedbirleri alma,

- Ülkenin altın ve döviz rezervini koruma,
- Para-kredi-ekonomi ile ilgili araştırmalar yapma.

9.1.Bankanın Teşkilat ve Organları

Bankanın organları şunlardır:

- Genel Kurul ve Banka Meclisi
- Para Politikası Kurulu
- Denetleme Kurulu
- Başkanlık (Guvernörlük)
- Yönetim Komitesi

Banka Meclisi, Başkan (Guvernör) ile Genel Kurulca seçilecek altı üyeden kurulur. Başkan, Banka Meclisi Başkanıdır. Banka Meclisi, görev ve yetkileri bakımından bankanın en önemli karar organıdır.

Para Politikası Kurulu, Başkanın başkanlığı altında, Başkan Yardımcıları, Banka Meclisince üyeleri arasından seçilecek bir üye ve Başkanın önerisi üzerine müşterek kararla atanacak bir üyeden oluşur.

Kurul aşağıdaki görev ve yetkilere sahiptir:

- Fiyat istikrarını sağlamak amacıyla para politikası ilke ve stratejilerinin belirlenmesi,
- Para politikası stratejisi çerçevesinde Hükümetle birlikte enflasyon hedefinin belirlenmesi,
- Para politikası hedefleri ve uygulamaları konusunda belirli dönemler itibarıyla raporlar hazırlayarak Hükümetin ve belirleyeceği esaslar doğrultusunda kamuoyunun bilgilendirilmesi,
- Hükümetle birlikte Türk Lirasının iç ve dış değerini korumak için gerekli tedbirlerin alınması ve yabancı paralar ile altın karşısındaki muadeletini tespit etmeye yönelik kur rejiminin belirlenmesidir.

10. Ticaret (Mevduat) Bankaları

Bir ekonomi içerisinde ticaret bankalarının önemini tesis eden temel mekanizma, kaydi para yaratma mekanizmasıdır. Kaydi para, bankaya yatırılan mevduatın kredi veya başka bir şekilde fon ihtiyacı olana sunulması esnasında ortaya çıkan değerdir. Bununla birlikte, ticaret bankalarının işlevleri genel olarak şunlardır:

- Hesaptan hesaba devir yaparak kaydi para oluşturmak,
- Ticari ve diğer alanlara kredi vermek,
- Kambiyo işlemleri yapmak,
- Kasa kiralamak,
- Tahvil ve hisse senedi emisyonuna aracılık etmek,
- Kefalet mektubu ve kabul kredisi vermek,
- Diğer bankacılık işlemleri yapmak

Ticaret Bankalarının Fon Kaynakları

10.1. Ticaret bankalarının fon kaynakları şunlardan oluşmaktadır:

- Öz kaynaklar: Ödenmiş sermaye, kanuni ve ihtiyari yedek akçeler, yeniden değerlendirme fonları, değerlendirme farkları ve zararları.
- Mevduatlar: Vade, mevduat sahibi, hesap sahibinin niteliği, yatırılan paranın türü ve mevduatın bulunduğu ülke bakımından ayrıma tabi tutulabilir.
- Kısa vadeli borçlar ve menkul kıymet ihracı: Yurt içi ve yurt dışı bankalardan ya da diğer kuruluşlardan ve merkez bankalarından borçlanmak mümkündür.
- Hizmet karşılığı sağlanan diğer fonlar: Kiralık kasalar, havale işlemleri, hediye çekleri, seyahat çekleri, kupon tahsili, senet ve tahvil ödemesi, fatura tahsili ve ödemesi gibi.

Ticaret Bankalarının Fon Kullanım Alanları

10.2. Ticari bankalarının fon kullanım alanları ise şunlardan oluşmaktadır:

- Krediler: Genellikle imza ya da maddi bir teminat karşılığı verilen nakdi krediler olarak ve garanti belgeleri ve teminat mektupları olarak verilen gayri nakdi krediler şeklinde sınıflamak mümkündür.

- Menkul değer plasmanları: Kamu ya da özel hisse senedi ile genellikle tahvil ve bono olarak piyasada alınıp satılan borç senetlerine yapılan plasmanlardır.
- İştirakler: Diğer şirketlere ortak olmalarıdır.
- Gayri menkul edinimi: Genel merkez ya da taşra teşkilat binalarına bizzat sahip olabilirler ya da diğer gayri menkulleri edinebilirler. Bu durum özellikle kredi riskinin arttığı dönemlerinde haciz yoluyla da ortaya çıkabilir.

Tablo: 1.3: Bankaların Sektör Payları (Yüzde)

	Toplam Aktifler				Toplam Mevduat				Toplam Krediler			
	2002	2010	2015	2017	2002	2010	2015	2017	2002	2010	2015	2017
Ticaret Bankaları	96	97	91	90	100	100	94	94	89	97	90	89
• Kamu bankaları	36	31	29	31	39	38	31	33	20	29	29	32
• Özel bankalar	56	52	36	36	58	50	37	37	65	52	36	35
• Fondaki bankalar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
• Yabancı bankalar	3	13	25	24	2	12	26	24	4	15	26	23
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	4	3	5	5	-	-	-	-	11	3	5	6
Katılım	-	-	5	5	-	-	6	6	-	-	5	5
Toplam	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği, Bankalarımız 2010, 2015 ve 2017 Raporları, Mayıs 2011, 2016 ve 2018.

Kaynakça:

Bankalarda Kredi Yönetimi. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Yayınları,ESKİŞEHİR,
Ağustos 2018

Bankalarda Kredi Yönetimi ve Kredilendirmenin Organizasyonel Yapısı

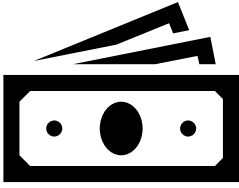
Gelişmiş bir finansal sistem fon aktarma işlevlerini yerine getirirken vade, miktar ve risk ayarlamalarını en verimli alanlara yöneltecek şekilde yapmalıdır. Sistem fon maliyetini en asgari düzeyde tutmalıdır. Bu nedenle krediler mümkün olduğu kadar düşük maliyetle, gerekli alanlara tahsis edilmeli, kıt kaynakların en doğru yatırımlara yönlendirilmesi sağlanırken, geri dönüşü de dikkate alınmalıdır. Bu süreç kredi yönetimini en önemli parçasıdır.

- Kredilendirme süreci, bankacılıkta aktif yönetiminin temelini oluşturmaktadır. Dolayısıyla, bankalar için esas olan, anapara ve faiz getirisi olarak bütünüyle geri dönen kredilerin açılmasıdır.
- Ticari bankalar müşteri seçimlerinde doğru seçimleri yapmak, müşterilerine doğru limit saptamak, sağlam teminatlar almak ve banka-müşteri ilişkilerini bozmadan yürütmek durumundadır.
- Kredi yönetimi uygulama ve politikaları, banka tarafından geliştirilerek yönetim kuruluna onaya sunulur ve yönetim kurulunun onayladığı doğrultular çerçevesinde kabul edilir.
- Kredi politika ve uygulamaları kabul edilen kredi taleplerinin karakteristik özelliklerine, kredi portföylerinin yapısına, kredi risklerinin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde kullanılan metodlara, uygulanması zorunlu limit yapılarına ve kredi riski konusunda üst yönetime verilmesi gereken raporlama verilerine bağlı olarak belirlenir.

1. KREDİ POLİTİKASI

Her banka kanuni mecburiyetler dışında kredilere ilişkin bir genel politika ve işlem adımlarını gösteren sistem saptamaktadır. Bu akışa o bankanın kredi politikası denir. Kredi politikasının unsurları şunlardır:

- Kredilerin onaylanmasına ilişkin süreçlerin esasları,
- Kredilerin sınıflanmasına ilişkin esaslar,
- Kredi onay mercilerinin limitleri,
- Kredilerin izlenmesine ve değerlendirilmesine ilişkin bir sistem,
- Kredilendirme ilişkin ana hatlar, kredilendirme standartlarına ve onay uygulamalarına istisna teşkil eden durumlar.



Kredi kullandırma bir seri işlemin yapılması sonrasında gerçekleşir. Müşteri tarafından kredi başvurusunun yapılmasıyla başlayan ve kredinin tasfiye edilmesine kadar geçen süreleri kapsayan işlemlerin tümüne kredilendirme süreci adı verilir.

1.1.Kredi Onay Süreci ve Kullandırılması

Kredi onay süreci ve kullandırılması olayında iki sistem söz konusudur;

1. Birinde merkezilik vardır ve kredi yöneticisi krediyi hazırlayıp onay yetkisine sahip makama sunar. Bu makam Bölge Müdürlüğü ya da Genel Müdürlük olabilir. Bu durumda merkezde yığılma olur ve merkez mahalli şartları bilmeyebilir.
2. İkinci sistemde ise olay şube yetkisinde, şube içinde hal edilir.

Lehine kredi tesis edilen bütün gerçek ve tüzel kişilerden, kredi kullandırımından önce ve tüm kredilerini kapsayacak şekilde alınan imzalı belgelere “Genel Kredi Sözleşmesi” veya “Taahhütnamesi” adı verilir. Genel kredi sözleşmesi veya taahhütnamesi aşağıdaki konuları içermektedir:

- Kredinin toplam limiti,
- Bankanın krediye uygulayacağı faiz tahakkuk dönemi,
- Krediye tahakkuk ettirilecek faiz, komisyon, gider vergisi ve temerrüt faizi,
- Banka açıkça fesih ihbarında bulunmadığı sürece hesap veya hesapların kesilmesi halinde dahi, sözleşmenin yürürlükte kalacağı,
- Kredi borçlusunun ve kefillerinin kanuni ikametgâhları,
- Anlaşmazlık halinde yetkili olan mahkemeler.

1.2.Kredilerin İzlenmesi

Kredinin tahsisi ile geri dönüşü arasındaki sürede kredi izlemeden sorumlu yönetici, müşteriye izlemek ve kredi ilişkilerini gözden geçirmek durumundadır. Kredilerin sözleşmelere uygunluğu sağlandıktan sonra da kredili firma;

- Firma ortaklarının KKB (Kredi Kayıt Bürosu) kayıtları incelenerek,
- Tapu bilgileri ve değişimi izlenerek,
- Çek protesto icra araştırmaları yapılarak,
- Firma ziyaretleriyle gözlem yapılarak,
- Firmanın nakit akışı takip edilerek,
- Firma finansal tabloları değerlendirilerek,
- Piyasa ve diğer banka istihbaratları yapılarak,
- Firma, ortakları ve kefilleri hakkında basında çıkan haberler okunarak,
- Tahakkuk eden faiz ve komisyonların tahsili izlenerek takip edilmelidir.

Yukarıda sayılanlar dışında mevduat düzeyinin izlenmesi, limit aşımalarının izlenmesi, protestoların izlenmesi gibi yöntemler de kullanılabilir.

1.3.Firmalarda Sorunlu Kredilerin Göstergeleri

Firmalar çeşitli nedenlerle sorunlar yaşıyıp, kullandıkları kredilerin geri ödenmesi hususunda bazı olumsuz durumlarla karşılaşabilirler. Firmalar ödeme güçlüğü sürecine girerken, bankalar bazı erken uyarı göstergeleriyle bunu önceden tahmin edebilir. Bu işaretlerin başlıcaları şöyle özetlenebilir:

- Firmanın mevduatının çok düşük düzeylerde seyretmesi,
- Kullanılan kredide hareketsizlik,
- Limite yakın kredi kullanımının sabitleşmesi,
- Kısa süreli borç (yabancı kaynak) kullanımının hızla artması,
- Kredilerin taksitli krediye çevrilme isteği,
- Stoklarda hızlı artış ve stok devir hızının yavaşlaması,
- Alacakların artması ve alacak devir hızının düşmesi,
- Satış artış hızının yavaşlaması, satışların reel olarak azalması, satış iade, iskonto, pazarlama ve satış dağıtım giderlerinin artması,
- Finansman giderlerinin satışlara oranının yükselmesi,
- Bilançoda aktifleştirilmiş giderlerin ve geçici aktif hesapların yükselmesi,
- Firmanın iştiraklerini ve maddi duran varlıklarını satışı,
- Finansman giderlerinin duran varlık maliyetlerine eklenmesi,
- Çalışılan bankaların değiştirilmesi ya da banka sayısının artması,
- Personel devir hızının artması ve üst yönetimde değişiklikler.

1.4.Kredi Yönetiminde Yapılan Hatalar

- Yetersiz ve doğrulanmamış kredi analizi,
- Grup yapısının net olarak anlaşılmadığı ve konsolidasyon yapılmadan gerçekleştirilen kredi analizi,
- Ekonomik ve sektörel gelişmelerin dikkate alınmaması,
- Kredinin amacının ve geri ödeme şeklinin belirli olmaması,
- Bilanço dışı yükümlülüklerin ve kur-faiz riskinin dikkate alınmaması,
- Rekabet nedeniyle hızlı ve uygunsuz koşullarda kredi tahsisi yapılması.
- Kredi kullandırımında ise aşağıdaki hatalar yapılmaktadır:
- Kredi tahsis şartlarına uyulmaması ve limit aşımalarına izin verilmesi,
- Kredi vadelerinde yoğunlaşılması,
- Kur riskinin hesaplanmaması,
- Limit aktarımı yoluyla teminat şartlarının zayıflatılması,
- Eksik tutarda kefalet alınması,
- Teminata alınan çek ve senetlerin, tahsis şartlarına uygun olmaması.

Kredi Kullandırım İlkeleri?



2. KREDİ SÜRECİNDE BAŞVURU VE ÖN DEĞERLENDİRME

2.1.Kredi Müşterisi ile İlk Görüşme

Kredilendirme sürecinin başlangıç aşaması, ihtiyaç içinde olan müşterinin bankaya kredi talebini iletmesi veya banka tarafından ihtiyaç sahibi bulunarak kredi talebinin alınmasıdır. Müşteri kredi talebinde krediyi hangi amaçla kullanacağını, talep ettiği kredinin miktarını, kullanmak istediği süreyi ve vermeyi düşündüğü teminatları açık bir şekilde ifade etmelidir.

Banka, kredi talebini takiben müşteri hakkında bilgi toplamaya başlar. Kredi müşterisinin kimlik bilgileri, karakteri, hukuki ehliyeti, kredinin geri ödeme kaynakları, firma yönetiminin değerlendirilmesi ilk aşamada önemlidir. Firmaların kredi başvurusunda bulunurken ileri sürdükleri krediye ihtiyaç nedenleri ile gerçek kredi kullanım nedenleri arasında çoğunlukla büyük farklılıklar olmaktadır. Kredi talebinde firmalar, genellikle işletme sermayesi yetersizliğinden dolayı kredi ihtiyaçları olduğunu vurgularlar. Ancak kredi, işçilik giderleri veya vergi borcunun ödenmesi ya da alacak veya stok finansmanı gibi çok farklı alanlarda da kullanılabilir.

2.2.İstihbarat

Kredinin güvenli, verimli ve akışkan (seyyal) olarak plase edilmesi, riskin asgariye indirgenmesi ve kredi değerliliğinin tespiti amacıyla; gizlilik ve tarafsızlık içinde bankalar tarafından, şahıslar veya firmaların ahlaki ve mali durumlarını doğru olarak tespit etmek amacıyla, çeşitli kaynaklardan yapılan bilgi toplama ve değerlendirme işlemine istihbarat adı verilir. İstihbarat işlemi esnasında dikkat edilen temel unsurlar

(5C kuralı) kapasite, sermaye, karakter, teminat ve ekonomik koşullardır.

2.3.Kredi Başvuru Evrakları

Kredi taleplerinin değerlendirmesi, bireysel müşteriler ile iş yeri sahibi kişi ve kuruluşlar için farklı esaslara tabi tutulmaktadır. Bireysel kredi taleplerinin değerlendirilmesi, ticari faaliyeti olan kişi ve kurumlara göre daha basit ve kısa sürede tamamlanır.

Kredi talebinde bulunan bireysel müşteriden nüfus cüzdanı, maaş bordrosu, maaşında haciz olmadığına dair yazılı bilgi, çalışanın işyerinin imza sirküsü, vergi ve vatandaşlık numarası, ikametgâh belgesi ya da ikametgahını gösteren elektrik, su vb. faturası gibi evrak ile sahip olduğu taşınır ve taşınmaz varlıklara ait belgeler istenmektedir. Bu belgelerin sadece kredi talebinde bulunan müşteri için değil aynı zaman da kefalet verecek kişi içinde alınması gerekmektedir.

Bankalar ticari faaliyeti olan kişi ve kuruluşlar üzerinde, bireysel müşterilere göre daha farklı incelemelerde bulunurlar. Bu nedenle daha farklı bilgi ve belgeler isterler. Bu belgeler incelenen firmanın son üç yıllık bilanço, gelir tablosu ve mizanları; inceleme dönemi itibariyle ara mizan, üçer aylık dönemlerde düzenlenen geçici vergi beyannamesi ve gelir tablosu; kuruluş ve değişikliklerle ilgili ticaret sicil gazeteleri; oda kayıt belgesi, yatırım teşvik belgesi ve ekleri; kredi ve yatırımlarla ilgili düzenlenen yeminli mali müşavir raporları ve imza sirküleri gibi belgelerdir.

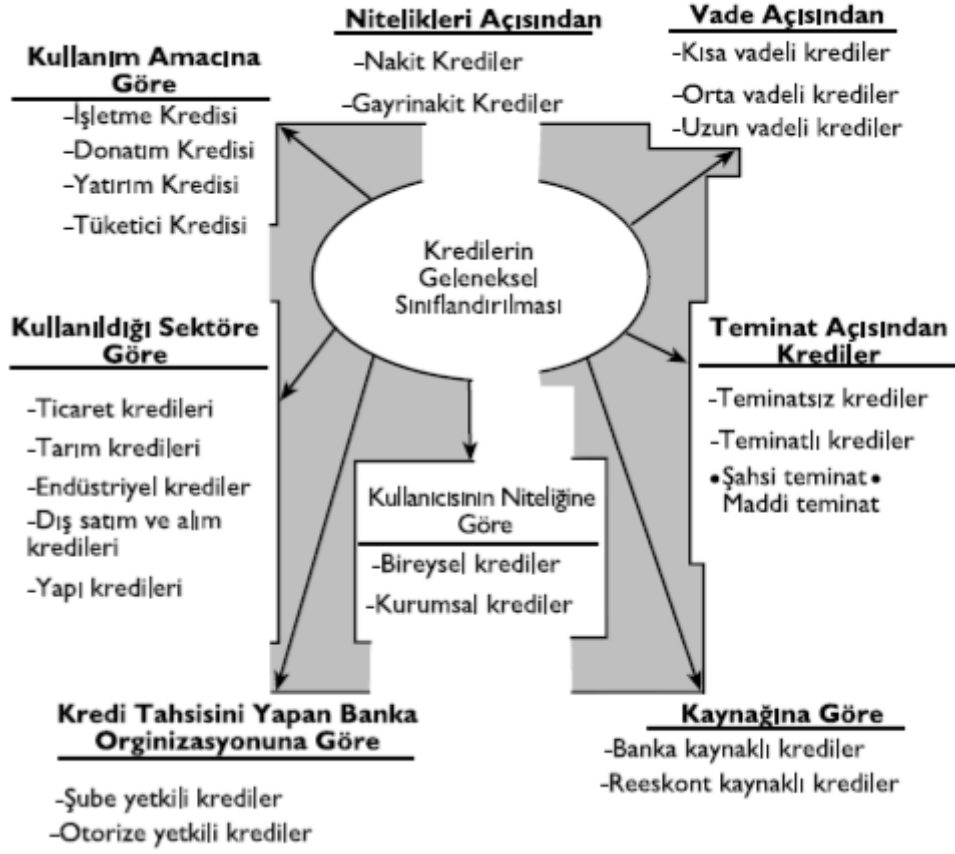
2.4.Kredi Tekliflerinin Gözden Geçirilmesi

- Kredinin kullanım amacı doğru ve yeterince açık belirtilmiş mi?
- Belirtilen geri ödeme kaynakları gerçekçi mi?
- Kredi talebi yasalara ve bankanın kredi politikasına uygun mu?
- Firmanın ve ortaklarının geçmiş iş tecrübesi ile ilgili yeterli bilgi var mı?
- Krediyi isteyen firmanın ortaklık yapısı doğru ortaya konmuş mu?
- Firmanın faaliyette bulunduğu endüstri kolunun özellikleri yeterince incelenmiş mi?
- Önerilen teminat yeterli mi? Teminatla ilgili bilgiler tam mı?
- Firmanın mali tabloları tam ve onaylı mı?
- Ortaklar ve firma ile ilgili mal varlığı araştırması yapılmış mı?
- Önerilen kredi miktarı firmanın mali yapısı ile uyumlu mu?
- Çalıştığı bankalar ile ilgili istihbarat yapılmış mı?

2.5.Kredi Taleplerinin Reddedilme Nedenleri

- Kredi talep edenin hukuken borçlanma ehliyeti olmaması veya kredi talebinin firmanın yetkili organlarınca yapılmaması,
- Kredi isteğinin bankaca kabul edilebilir ekonomik bir nedene dayanmaması,
- Firmanın likidite durumunun borç ödemeye elverişli olmaması,
- Firmanın öz sermayesinin yetersiz olması,
- Borçlanma oranının yüksek olması,
- Fiktif (gerçek olmayan) işlemlerle firmanın kârlı ve öz sermayenin yüksek gösterilmesi,
- Firmanın geçmiş yıllar faaliyet sonuçlarının başarısız görülmesi,
- Firma yöneticilerinin yeterli bilgi ve beceriye sahip olmamaları.

3. KREDİLERİN SINIFLANDIRILMASI



3.1.Kredi Açılmasında/Kullandırılmasına Engel Kabul Edilebilecek Haller

1. Ticari işletmesi bulunmayanlara ve fiilen ticari işlerle iştigal etmeyenlere,
2. Ticari faaliyeti gereği üye olması gereken; Ticaret Sicili, Ticaret Odası, Sanayi Odası, Esnaf ve Sanatkarlar Sicili, Esnaf ve Sanatkarlar Odası ile benzeri oda, dernek ve kuruluşlardan birine kayıtlı olmayanlara,
3. Devlet taahhütlerine girmeleri yasaklananlara, iflas ve konkordato ilan edenlere, ticaretten men edilenlere,
4. Çek kullanım yasağı kapsamında olanlara,
5. Karşılıksız çeki olan ve/veya açık protestoları bulunanlara,
6. Negatif nitelikli ferdi kredi ve kredi kartı riskleri listesinde yer alanlara,
7. Kendilerine vasi tayin edilmemiş olup, medeni haklarını kullanma ehliyetine sahip olmayanlar veya mahkeme kararıyla bu haktan yoksun kılınanlara ticari kredi kullandırılmamaktadır.



4. KREDİLERLE İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER

Bankacılık Kanununda Krediler ile İlgili Yasal Düzenlemeler

- MADDE 50: Dâhil olunan risk grubu ve mensuplara kredi kullandırma koşulları
- MADDE 51: Kredi açma
- MADDE 52: Kredilerin izlenmesi
- MADDE 54: Kredi sınırları
- MADDE 55: Kredi sınırlamalarına tâbi olmayan işlemler

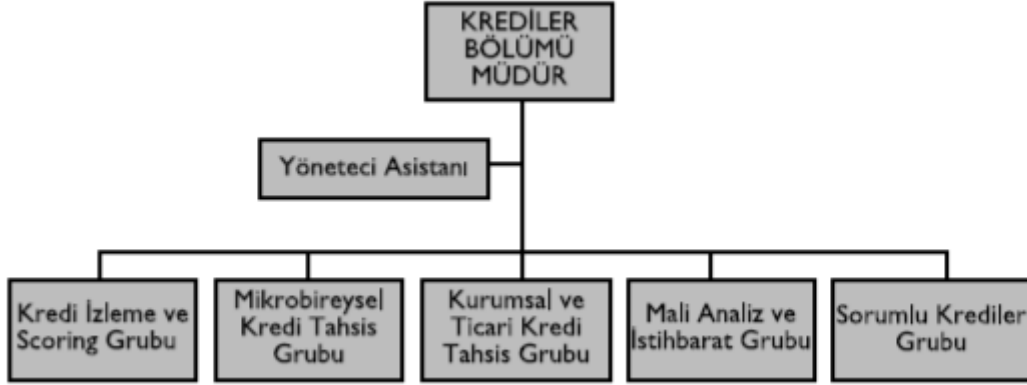
http://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Mevzuat/Bankacilik_Kanunu/Bankacilik_Kanunu.aspx



5. KREDİ TEKLİFİ, KREDİ TAHSİSİ VE KREDİLERİN ORGANİZASYONEL YAPISI

Bankalarda kredi onay süreci gerek Bankacılık Kanunu gerekse teamüller tarafından uzun yıllarda çeşitli onay adımlarına ve farklı yetkilendirmelere bölünmüştür. Her aşamanın kredi onay yetkisi farklı farklıdır.

Kredi onayında yetki süreci; yönetim kurulu, kredi komitesi, genel müdür/müdür yardımcısı/birim müdürü, krediler müdürlüğü, bölge müdürlüğü ve şube şeklinde gerçekleşir.



6. TEMİNAT

6.1.Maddi Teminatlar

- Likit Değerler Rehni (Nakit, Mevduat, Döviz Tevdiat, POS Blokesi, Hazine Bonosu, Devlet

Tahvili, Eurobond, Repo, Banka Yatırım Fonları)

- Banka Teminat Mektubu/Kontrgarantisi

- Kambiyo Senetleri

- Alacağın/İstihkakın Temliki

- Taşınmaz İpoteği (Gayrimenkul, Gemi)

- Taşınır Rehni (Altın, Diğer Kıymetli Madenler, Hisse Senedi, Vesaik, Emtia, Ürün ve Mal, Taşıt,

Plaka)

- Ticari İşletme Rehni

Likit Değerlerin Rehni

- Nakit Mevduat, Döviz Tevdiat Hesabı Rehni
- POS Blokesi
- Hazine Bonosu, Devlet Tahvili, Eurobond, Repo, Yatırım Fonları Rehni

Banka Teminat Mektubu/Kontrgarantisi

- Bir başka bankanın teminat vermesi.

Kambiyo Senetleri

Alacağın/İstihkakın Temliki

Gayrimenkul İpoteği

Taşınır Rehni

- Altın Rehni
- Hisse Senedi Rehni
- Emtia, Ürün ve Mal Rehni
- Vesaik
- Taşıt ve Plaka Rehni

Ticari İşletme Rehni

Şahsi Teminatlar

Gerçek ve Tüzel Kişi Kefaleti

Mali durumu sağlam, moralitesi iyi, mal varlığı yeterli olan gerçek ya da tüzel kişiler kefil olarak alınabilir. Banka lehine kefalet imzası alınacak gerçek ve tüzel kişilerin öncelikle kredi ilişkisinde bulunan müşterilerden olması tercih edilir.

6.2.Teminatlara Marj Uygulanması

Bankalar teminata aldığı varlıkların tümü karşılığında kredi kullandırmazlar. Gelecekte oluşacak faiz, masraf gibi tahsil edilmesi gereken meblağlar için pay ayırırlar. Buna marj bırakma adı verilir.

7. KREDİ KULLANDIRIMI VE İZLEME

7.1.Müşteriye Hesap Özeti Gönderilmesi

Şubeler, genel ticari kredi sözleşmesinde yazılı faiz tahakkuk dönemlerini ve vadeleri, müşterilere ve kefillerine noter aracılığı veya iadeli taahhütlü olarak “hesap özeti” biçiminde gönderirler. Hesap özeti, kredi lehdarı müşterinin genel ticari kredi sözleşmesinde yazılı adresine gönderilir.

7.2.Münakale

Münakale, onaylı toplam kredi limiti dahilinde kalmak kaydıyla kredi türünün değiştirilmesidir.

Müşteriye kredi, prensip olarak T cinsinden tahsis edilir. T ve/veya YP cinsinden tahsis edilmiş olan kredi onayında münakale yapılamayacağı belirtilmemiş ise, T/YP cinsinden münakale yapılarak kullanılabilir. Bir defaya mahsus kullanılmak üzere onaylanan kredilere münakale yapılamaz.

Kredilerde dönüşüm, belli bir bağlantı/proje için geçerli olacak şekilde yapıldığından, dönüşüm yapılan kredinin vadesinde kapatılması ile alt limitler eski haline geri döner.

8. KREDİLERLE İLGİLİ BAZI KAVRAMLAR

Faiz: Faiz, ödünç verilen para miktarı ile geri ödenmesi vadedilen para miktarı arasındaki farktır.

Dolayısıyla faiz, parasal sermayenin belirli bir süre kullanılmasının fiyatı olarak da tanımlanabilmektedir.

Komisyon: Komisyon, hukuken kredi verenin kredi açılışı dolayısıyla girdiği bazı faaliyetlerin neden olduğu masrafların veya üstlenmiş olduğu zarar ya da riskin karşılığını oluşturur. Komisyonun, kredinin kullanımıyla doğrudan ilişkisi bulunmamaktadır.

Plasman: Genel anlamı ile plasman, paranın gelir getirici bir alacağa veya menkul/gayrimenkul değere ayrılması işlemidir. Dolayısıyla bankacılık açısından plasman, bankaların sermaye ve mevduat durumu ile reeskont imkanlarını gözönünde tutarak kredi işlemlerine ayırdıkları tutardır.

Spot Kredi: Spot kredi, kredi kullandırma aşamasında belirlenen faiz oranının vade sonuna kadar değiştirilmediği; faiz ile vergi ve diğer kesintilerin üzerinde anlaşılan dönemlerde, anaparanın ise kredi vadesi sonunda bir kerede ödendiği kredi türüdür.

Valör: Faiz hesaplamasına başlangıç oluşturan tarihtir. Kredi hesaplarına alacak geçen hareketler için valör, işlemin yapıldığı günü takip eden ilk iş günüdür. Borçlu hesaplar için valör, işlemin yapıldığı gündür.

Vade: Bir kredinin geri ödenme tarihini veya bu kredinin ne kadar süre ile kullanılacağını ifade etmektedir. Söz konusu tarih/süre, kredi kullandırılmadan önce tespit edilmektedir.

Limit: Limit, banka genel müdürlüğü veya yetkili diğer birimlerce Bankacılık Kanunu'ndaki sınırlamalar dâhilinde, bir gerçek veya tüzel kişiye kullanırlmak üzere tahsis edilen kredinin azami tutarıdır.

Depasman: Depasman, bir firmaya açılan kredi limitlerinin üzerinde kredi kullanılmasıdır. Limit üzerinde kullanıml/kullanım söz konusu olmamalıdır. Gerek firmaların onaylı kredi limitlerinde, gerekse şubelere tahsis edilen nakit plasman limitlerinde meydana gelen aşımrlara depasman denir.

Firmaların kredi limitlerinde sebebiyet verilen limit aşımrları yetki aşımı niteliğindedir ve yasaktır.

Şube nakit plasman limitlerindeki depasman ise, bankanın kredi politikalarına aykırılık teşkil edeceğinden, politikaların belirlenmesi ve uygulanmasında yanlış yönlendirmelere yol açar ve yasaktır.

Marj: Marj, kredi kullanırken alınan teminatın değeri ile karşılığında ödenecek kredi tutarı arasındaki farktır. Uygulanan marj oranı, bankanın kredi alacağını tahsil edememesi halinde, anapara, faiz ve diğer masrafları karşılayacak düzeyde olacak şekilde tespit edilir.

Finansman (hatır) senedi: Alacaklı ile borçlu arasında gerçek bir ticari ilişkiden doğmayan, kredi sağlamak için borçlunun kendi arzusuyla lehdar emrine verdiği senettir.

Moralite: Şahıs firmalarında firma sahibinin ve sorumlulukları sınırsız olan ortakların, sermaye şirketlerinde ise şirket yöneticilerinin ve hâkim ortakların ahlak ve karakteriyle taahhütlerine bağlılıklarıdır.

Reeskont: Reeskont, bankaların iskonto veya avansla kabul ettikleri ticari senetlerin ve diğer kıymetli kâğıtların TCMB'ye yeniden iskonto ettirilmesidir. Bankaların portföylerindeki ticari senetleri reeskont ettirmeleri, kredilere tahsis edecekleri kaynakları arttırır. Uygulamada bu işleme mükerrer iskonto da denir

Kaynakça:

Bankalarda Kredi Yönetimi. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Yayınları, ESKİŞEHİR,
Ağustos 2018

KREDİ DEĞERLENDİRME SÜRECİ

Bankalar finansal sistemin içerisinde yer alan en önemli aktörlerdir. Bankaların ana işlevi fon fazlası olanlardan topladıkları kaynakları fon gereksinimi olanlara aktarmaktır. Fon aktarımı, yani kredi işlevi bankaların kârlı olduğu kadar riskli de olan temel faaliyetlerinden biridir.

Bankalar açısından kredi vermek kadar doğru zamanda, doğru müşteriye, doğru krediyi vermek de önemlidir. Hatalı şekilde kullandırılan bir kredi kısmen ya da tamamen geri tahsil edilemeyecektir. Yoğun rekabet ortamında faaliyet gösteren ve esas amacı kâr olan bankalar için böyle bir durumun telafisi oldukça güçtür. Kullandırılan kredilerin geri dönüşünde sorun yaşanması sadece bankaları, mevduat sahiplerini ve krediyi kullananı değil mali sektörü ve ülke ekonomisini de olumsuz yönde etkileyecektir.

Kredilendirmenin bankacılığın temel fonksiyonlarından birisi olmasından dolayı bankaların karşılaştıkları en temel risklerden biri kredi riskidir. Kredi riski, kredi alanın sözleşme yükümlülüklerini yerine getirememesi diğer bir ifadeyle anapara ve faiz ödemelerini tam olarak ya da zamanında yapamama olasılığını ifade etmektedir. Bankaların kredi risk düzeyi, kullandırdıkları kredilerin kalitesiyle doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle kredilendirme kararları bankalar için stratejik öneme sahiptir.

Bankaların, kredi tahsis etmeden önce kredi talep eden gerçek kişilerin ya da tüzel kişilerin finansal ve ekonomik durumlarını incelemeleri ve bunun sonucunda geri ödeme kapasitesine ve arzusuna sahip olan birey ya da kuruluşları kredilendirmeleri kredi riskinin minimize edilmesi açısından önem taşımaktadır.

Bu kapsamda bankalarda kredi taleplerinin değerlendirilmesi için istihbarat ve mali tahlil olarak bilinen detaylı inceleme ve analizlere başvurulmaktadır.

Mali tahlil ve istihbarat, kredi talebinde bulunan firmanın karakteri, kapasitesi, likiditesi, mali durumu ve faaliyet gösterdiği sektör hakkında edinilen bilgiler aracılığıyla firmanın kredibilitesinin (kredi değerliliğinin) olup olmadığını belirlemek için yapılan çalışmalardır.

Basel II standartlarıyla birlikte kredilendirmede kredi talep eden firma için verilen derecelendirme (rating) notu, kredinin tahsis edilip edilmeyeceğine karar vermede, kredi limitinin tespit edilmesinde, kredi fiyatlamasında ve istenecek teminatların belirlenmesinde ana faktör olacaktır. Günümüzde ise söz konusu hususlar bankalarda yapılan istihbarat ve mali tahlil çalışmaları ile belirlenmektedir.

Derecelendirme sistemi de özünde istihbarat ve mali tahlil çalışmaları ile elde edilen bilgilere dayanmaktadır, bu sistemde istihbarat ve mali tahlil sonucu elde edilen bilgiler ve veriler ağırlıklarına göre bir kredi puanına dönüştürölerek kredi ile ilgili kararlar bu puana göre verilmektedir. Dolayısıyla bankalardaki istihbarat ve mali tahlil çalışmaları kredilendirme sürecindeki yerini ve önemini korumaya devam edecektir.

Bankalarda kredi taleplerinin değerdendirilmesindeki tek amaç kredi riskini en aza indirmek değildir.

Aynı zamanda istihbarat ve mali tahlil çalışmalarının sonucuna göre kredi talep edenin ihtiyacına en uygun şekilde kredinin yapılandırılması da hedeflenmektedir.

1. KREDİ TALEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bankaların temel faaliyetlerinden biri kredilendirme ve gelirlerinin önemli bir kısmını da bu faaliyetten elde edilen faiz ve komisyonlar oluşturmaktadır. Bu nedenle verilen kredilerin anapara ve faizlerinin geri ödenememesi ihtimali anlamına gelen kredi riski bankalar açısından son derece önemlidir. Kredi verme kararlarında ne kadar titiz ve ayrıntılı bir çalışma yapılırsa yapılsın bu riskin tamamen ortadan kaldırılması mümkün olmamakla birlikte, bu riski minimize etmek için bankalar yoğun çaba sarf etmektedirler. Kredi riskini azaltmak için bankaların kredi vermeden önce kredi talep edenin uygunluğunu değerlendirmeleri gerekir. Bunun için öncelikle kredi talep edenin tanınması şarttır. Daha sonra bankaların kredi politikalarına göre birtakım çalışmalar yapılır. Bu çalışmaların en önemlileri istihbarat ve mali tahlildir.

Kredi taleplerinin değerlendirilmesi faaliyetleri, bankaların verecekleri kredilerin geri dönüşüne ilişkin olarak yapılan inceleme ve analizleri kapsar. Kredi taleplerinin değerlendirilmesindeki temel amaç, kredi talep eden kişi ya da firmanın krediyi geri ödeme kapasitesini tespit ederek bankanın karşı karşıya kaldığı kredi riskini en aza indirmek ve krediyi talep edenin ihtiyacına uygun tutar ve vadede kredilendirilmesini sağlamaktır. Kredi taleplerinin değerlendirilmesine kredi analizi de denilmektedir.

Kredi analizi sadece mali verilerin incelenmesini değil, kredi talep edenin geçmiş, cari ve gelecek performansı üzerinde etkili mali ve mali olmayan tüm faktörlerin ortaya konularak değerlendirilmesini içerir.

Kredi taleplerinin değerlendirilmesinde, kredi kararının doğru olarak verilebilmesi amacıyla birtakım araştırma, soruşturma, inceleme ve analizler yapılır. Kredi kararlarının sağlıklı bir şekilde verilmesinde, krediyi talep eden gerçek ya da tüzel kişinin karakteri, borç ödeme gücü, kurumsal kredilerde firmanın sektör içindeki yeri, ürünlerinin pazar konumları, diğer finans kurumları ve firmalarla ilişkileri vb. bilgilerin yanı sıra mali bilgilerinin incelenerek analiz edilmesi önemli ölçüde etkili olmaktadır. Bundan dolayı, bankalarda istihbarat ve mali tahlil çalışmaları sağlıklı bir kredi kararı verilebilmesi için hayati derecede önemlidir.

Temel kredilendirme ilkeleri olan güven, verimlilik ve akışkanlık ilkelerine uygun bir kredilendirme ancak kredilerde bulunan risk unsurunun sağlıklı ve doğru bir şekilde belirlenmesiyle sağlanabilir. Bu ise, bankalardaki etkili istihbarat ve mali tahlil çalışmaları ile mümkündür. Kredilerin doğru ve güvenli bir şekilde dağıtılması bankanın ve kredi talep edenin çıkarları kadar ülke ekonomisi açısından da önem arz etmektedir.

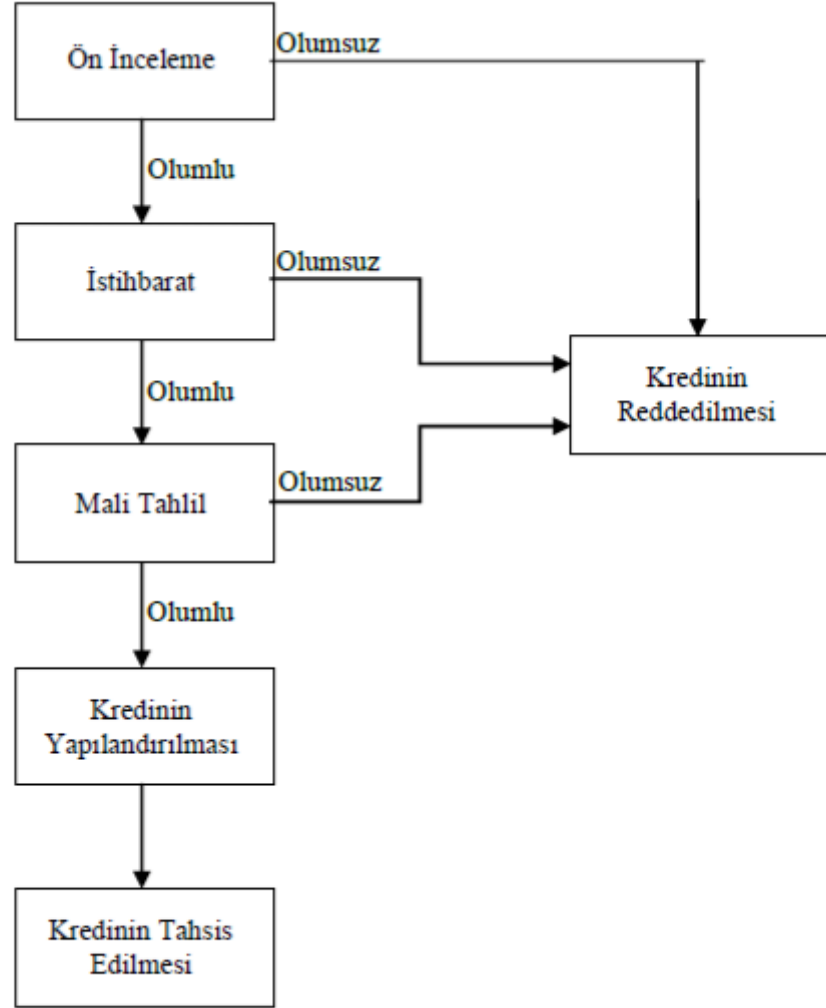
Kredi taleplerinin değerlendirilmesi ile ilgili süreç bankaların kredi politikalarına göre ve organizasyon yapılarına göre bankalar arasında farklılıklar gösterebilmektedir. Bunun yanı sıra aynı bankada, kullanılan kredi türüne, miktarına ya da krediyi kullanan müşteri grubuna göre de süreç değişebilmektedir. Bireysel ya da küçük tutarlı işletme kredilerinde süreç daha kısa ve hızlı bir şekilde gerçekleşirken, büyük tutarlı kurumsal kredilerde daha zaman alıcı ve ayrıntılı bir çalışma yapılması gerekmektedir.

Bankalarda kredi taleplerinin değerlendirilmesinde özellikle bireysel ve kurumsal krediler arasında önemli farklılıklar görülmektedir. Bireysel kredilerin özelliği küçük tutarlı olmalarıdır. Bireysel kredilerde, başvuru sahibinin kimlik ve adres bilgileri çerçevesinde yapılan istihbarat çalışmaları, kredi talep edenin mali gücü ve teminatlar göz önüne alınarak değerlendirme tamamlanır. Değerlendirme sonucu olumluysa kredi verilir, aksi takdirde talep reddedilir. Bireysel krediler için değerlendirme süreci genellikle çok kısa sürer ve birkaç gün içinde tamamlanır. Bazı bankalar, bireysel kredi taleplerinin tamamen bilgisayar ortamında değerlendirilmesini sağlayan sistemler kullanmaktadırlar. Sisteme müşteri bilgilerinin girilmesiyle birlikte, sistem Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB), Kredi Kayıt Bürosu (KKB), banka kayıtları gibi sorgulamaları otomatik olarak gerçekleştirerek sonucun olumlu ya da olumsuz olduğunu bildirir. Günümüzde bazı bankaların, internet ya da cep telefonu mesajıyla sadece vatandaşlık numarasını ve talep ettiği kredi miktarını gönderenlere çok kısa sürede yanıt verebilmelerinin sebebi, bu tür sistemlerdir. Yapılan bu n araştırmanın ardından müşterinin ödeme gücü ve müşteriden istenecek teminatlar da belirlenerek kredi onayı verilir.

Bankaların kredi değerlendirme işlemlerinin önemli bir kısmını kurumsal ve ticari krediler oluşturur. Çünkü bu tür kredilerde istenen kredi tutarları çoğu zaman bireysel kredilere kıyasla çok daha büyüktür.

Bu tür kredilerin değerlendirilmesi genelde birkaç banka biriminin birlikte koordineli olarak yrttğu uzun ve kapsamlı bir süreçtir. Bundan sonraki kısımda ayrıntıları anlatılacak bu süreç genel hatlarıyla şu şekilde işlemektedir. Kredi başvurusunda bulunan müşteri hakkında banka tarafından bir ön inceleme yapılır ve uygun görülen müşterileri ziyaret etmeye karar verilir. Kredi başvurusu ve müşteri ziyareti esnasında toplanan bilgi ve belgeler bankanın mali tahlil ve istihbarat birimlerine gönderilerek, rapor istenir. Bu birimlerde çalışan uzman analist ve istihbarat personeli gerekli grdğu durumda firmayı ziyaret ederek ilave bilgi ve belge toplar. Daha sonra firma, elde edilen tüm bilgi ve belgeler çerçevesinde ayrıntılı bir şekilde analiz edilerek düzenlenen mali tahlil ve istihbarat raporu ilgili banka birimlerine gönderilir. Bu

birimler firma için kredi teklifi hazırlanıp hazırlanmayacağına karar verirler. Eğer hazırlanacaksa kredinin miktarını, vadesini, türünü ve istenecek teminatları içeren “Kredi Teklif Formunu” hazırlayarak kredi tahsis birimine yollarlar. Kredi tahsis birimi tarafından nihai karar verilerek kredi reddedilir ya da onaylanır.



- Kredi taleplerinin değerdendirilmesi aslında bir eleme sürecidir.
- Değerdendirme işi bankalar açısından zaman alıcı ve maliyetli olduğundan tüm kredi talepleri için ön inceleme ve değerdendirme, istihbarat ve mali tahlil çalışmalarının tamamı yapılmaz.
- Herhangi bir aşamada kredi talebiyle ilgili önemli bir olumsuzluk tespit edildiğinde talep daha o aşamada elenir.
- Kredi taleplerinin değerdendirilmesi sürecinin uzunluğu, kredinin türü, miktarı, vadesi, kredi talep edenin daha önce bankanın müşterisi olup olmadığı gibi hususlara bağlı olarak farklılık göstermektedir.
- Kredi sürecinde kredi verilmeden önce hâkimiyet bankanın elinde iken, kredi tahsis edildikten sonra hâkimiyet krediyi alanın eline geçmektedir.



Bankalarda kredi taleplerinin değerdendirilmesiyle ilgili iş yükünü daha çok hangi krediler oluşturmaktadır?

2. Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesinde Dikkate Alınması Gereken

Faktörler

Kredi kararına temel olan faktörlere kredilendirme ilkeleri denilmektedir. Kredilendirmede bu ilkelere uyulmasındaki amaç kredi riskini azaltarak doğru kredi kararını vermektir.

???

İngilizcelerinden dolayı 5C olarak bilinen ve Türkçe literatüre 5K olarak geçmiş bu faktörler: karakter (character), kapasite (capacity), kapital (capital), kefalet (collateral) ve koşullardır (conditions). Kredi talepleri değerlendirilirken bu faktörler sadece birine güvenmek yanlış kararlar alınmasına neden olabilir.

2.1.Karakter (Moralite/Kişilik)

Kredi talep edenin borcunu geri ödeme konusundaki niyetini ifade eder. Karakter, kredi talep edenin itibarını, dürüstlüğü ve ödeme alışkanlığı gibi tüm kişisel faktörleri içine alan geniş kapsamlı bir kavramdır. Başka bir ifade ile karakter, kredi müşterisinin kişiliğini yansıtacak şekilde tüm ticari geçmişini kapsayan, onun yükümlülüklerine karşı hassasiyetini ifade eden ahlaki sorumluluk düzeyini temsil etmektedir. Olumlu karaktere sahip borçlu, aldığı krediyi geri ödeyebilmek için elinden geleni yapacak ve bankayla açıklık ve dürüstlük ilkeleri çerçevesinde çalışacaktır. Diğer taraftan, krediyi alan bu krediyi ödeme konusunda yeterince dürüst değilse, banka ciddi problemlerle karşılaşabilecektir. Karakter hakkındaki bilgiler kredi talep edenin daha önceki kredi ilişkilerinden, müşterilerinden ve rakiplerinden sağlanabilir. Kredi talep edenin karakteri, bankalar tarafından kredilendirme kararlarında öncelikli olarak dikkate alınan bir faktördür. Öyle ki, genellikle bankalar karakter konusunda olumsuz bilgiler edindikleri müşterilerini diğer faktörlere bakmadan reddederler.

2.2.Kapasite

Krediyi talep edenin mali yönden krediyi geri ödeyebilme gücünü gösterir. Her ne kadar kredi taleplerinin değerlendirilmesinde karakter faktörleri önemli olsa da kredi talep edenin mali gücü de son derece önemlidir. Kapasite ve karakter faktörleri birbirini tamamlar niteliktedir. Sonuçta bir kredinin geri ödenmesi için sadece müşterinin iyi niyeti yeterli olmaz, buna ilaveten aldığı krediyi geri ödeyebilecek mali gücünün de bulunması gerekir. Krediyi alan bir firma faaliyetleri sonucu yarattığı kaynakla, varlıklarını paraya çevirerek ya da başka bir borç alarak da krediyi geri ödeyebilir. Ancak, bankalar diğer yollardan ziyade kredinin normal faaliyetler sonucu yaratılan fonlarla geri ödenmesini isterler ve bundan dolayı kredi taleplerini değerlendirirken firmanın gelir yaratma gücüne büyük önem verirler.

2.3.Sermaye (Kapital)

Krediyi talep edenin sermayesini diğerk bir ifadeyle öz kaynaklarını ifade eder. Bir firmadaki öz kaynak tutarı, sahiplerin koymuş oldukları sermaye ve geçmiş dönemlerde yaratılarak firma bünyesinde bırakılmış fonlardan oluşmaktadır. Öz kaynaklar, faaliyetleri yerine getrebilmek için gerekli varlıkların elde edilmesinde bir kaynak olmalarının yanı sıra bankalar açısından firmaya verdikleri kredilerin bir güvencesidir. Diğer koşullar aynı kalmak koşuluyla öz kaynakları daha fazla olan bir firmanın kredi riski daha azdır. Bu nedenle bankalar kredi taleplerini değerlendirirken öz kaynakların yeterliliği konusuna büyük önem vermektedirler.

2.4.Teminat (Kefalet)

Talep edilen kredinin güvencesini oluşturur. Bankanın krediyi tahsil edememesi durumunda kredinin kapatılması için başvurabileceği teminatlar; maddi teminatlar (rehin, ipotek vb.) ve kişisel teminatlar (kefalet) olmak üzere iki şekilde olabilir. Kredi talepleri değerlendirilirken maddi teminatlarla ilgili olarak uzmanlar tarafından gerçek değerinin saptanmış olması, üzerinde haciz, ipotek gibi sınırlayıcı hakların bulunup bulunmadığı gibi hususlar incelenmelidir. Kişisel teminatlarda ise aynen krediyi talep edende olduğu gibi kefalet veren kişinin karakteri, borç ödeme yeteneği gibi hususlar araştırılmalıdır.

2.5.Koşullar

Genel ekonomik koşullarla, kredi talep edenin içinde bulunduğu sektörün durumunu ifade eder. Kredinin geri ödenmesi sadece yukarıda sayılan faktörlere değil, firmanın kontrolü dışındaki faktörlere de bağlıdır. Ekonomik konjonktür ya da sektördeki olumsuzluklar nedeniyle satışları azalan bir firma dürüst olmasına rağmen krediyi geri ödemede zorlanabilir. Bu nedenle, genel ekonomi ve sektöre ilişkin koşullar kredilendirmede göz önünde bulundurulması gereken temel ilkeler arasında yer almaktadır.

Kredi taleplerinin değerlendirilmesinde dikkate alınması gereken faktörlerle ilgili diğer bir yaklaşım da İngilizce ilk harflerinden dolayı CAMPARI olarak isimlendirilen ilkelere dayalı yaklaşımdır. Söz konusu ilkeler aşağıda yer almaktadır:

- Karakter (Kişilik)..... Character
- Ödeme yeteneği..... Ability to pay
- Kâr marjı.....Margin
- Kredi talebinin amacı.....Purpose
- Tutar.....Amount
- Geri ödeme planı.....Repayment
- Kredinin güvencesi.....Insurance

2011 yılında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından hazırlanan ve kredi taleplerinin değerlendirilmesi ve analiziyle ilgili hükümler de içeren “Kredi Riski Yönetimi Hakkında Tebliğ Taslağı” mali sektörün görüşüne sunulmuştur. Söz konusu taslağı göre bankalar kredi değerlendirmelerinde asgari olarak aşağıdaki bilgileri analiz etmelidirler:

- Borçlunun/karşı tarafın güvenirliliğı ve itibarı,
- Talepte bulunanın yetkili olup olmadığı,
- Kredi kullanım amacı,
- Proje kredileri ve benzeri kredilerde olduğu gibi bir işin finanse edildiğı durumlarda, bu işin yapılabilirlik durumu ve borçlunun bu işi yönetebilme kapasitesi,
- Borçlunun iştigal ettiği iş ve iş deneyimi,
- Borçlunun/karşı tarafın faaliyette bulunduğu sektörün durumu,
- Borcun geri ödenme koşulları,
- Geri ödemede kullanılacak kaynaklar,
- Borçlunun tahmini nakit akımları ve yapabileceğı borç servisi düzeyi,
- Borçlunun ve dâhil olduğu risk grubunun kredi ve finansal durumu,
- Alınan teminatların hukuken uygulanabilirliğı,
- Alınan teminatların kabul edilebilirliğı,
- Beklenen getiri ve risk ilişkisinin uygunluğu,

3. ÖN İNCELEME

Bir eleme süreci olan kredi taleplerinin değerlendirilmesi sürecinin ilk aşaması kredi talebinin geldiği şubede yapılan ön incelemedir. Bu aşamada esas olarak aşağıdaki soruların cevapları aranmaktadır:

- Kredinin talep edilme amacı nedir?
- Kredinin miktarı nedir?
- Kredinin vadesi ne kadardır? Krediyi kullananın geri ödeme planı nasıldır?

Yukarıdaki soruların cevapları bulunduktan sonra söz konusu hususların yasal düzenlemeler ve banka politikaları ile uyumluluğu değerlendirilir.

Kredi analizine, kredinin hangi nedenlerden dolayı talep edildiğinin saptanmasıyla başlanmalıdır.

Firmaların kredi talep etme amaçları arasında en yaygın olarak karşılaşılanlar:

- Firmanın büyümesi,
- Firmanın zarar etmesi ya da kârlılığının yetersiz oluşu,
- Firmanın aşırı ölçüde kâr dağıtımını yapması,
- Ortakların şahsi finansman ihtiyaçlarını işletme varlıklarından karşılamaları,
- Mevsimlik dalgalanmalar,
- Spekülasyon,
- Mevcut bir borcun ödenmesi vb. amaçlardır.

***Ön inceleme aşamasında kredinin reddedilme nedenleri kredi talep edenin kendisinden, bankanın kredi politikalarından ya da mevzuattan kaynaklanabilir. Bu aşamada kredi talebinin reddedilmesinin başlıca nedenleri:

- Kredi talep edenin borçlanma ehliyetine sahip olmaması,
- Kredi talep eden kişi ya da firmanın banka tarafından tespit edilen asgari nitelikleri taşıyamaması,
- Kredi başvurusunda banka tarafından istenen bilgi ve belgelerin eksik olması,
- Kurumsal ya da ticari kredilerde kredi başvurusunun yetkilendirilmemiş kişiler tarafından yapılması,
- Talebin geçerli mevzuata uygun olmaması,
- Kredi amacının banka tarafından kabul edilebilir bir nedene dayanmaması,
- Talep edilen kredi tutarının bankanın belirlediği limitlerden daha yüksek olması,
- Talep edilen kredinin vadesinin bankanın belirlediği vadelerden daha uzun olması,
- Talep edilen kredi türünün bankanın sunduğu kredi türleri içinde yer almaması,
- Sektörün bankanın uzmanlık alanına girmemesi,
- Bankanın kredi kullandıracak nakit pozisyonuna sahip olmaması ya da ilgili kredi türündeki limitinin dolu olması

4. İSTİHBARAT

İstihbaratın sözlük anlamı bilgi toplama, haber alma ya da toplama şeklinde ifade edilmektedir. Bankacılıkta ise, istihbarat kısaca kredi verilecek olan kişi ya da firma hakkında yeterli bilginin elde edilmesi ve değerlendirilmesi olarak tanımlanabilir.

4.1.İstihbarat İlkeleri

Gizlilik

Bankalarda kredi istihbaratını yapan görevliler elde ettikleri bilgilerin gizliliğinden sorumludurlar. İstihbarat sonucu elde edilen bilgi ve belgeler, kredilendirme sürecinde fiilen görev alan yetkililer dışında üçüncü şahıslara verilemez, gösterilemez ya da içerikleri hakkında kısmen ya da tamamen açıklama yapılamaz. Bu tür bilgileri kanunen yetkili olan merciiler dışında başkasına açıklayan banka çalışanları Bankalar Kanunu uyarınca cezalandırılır. Banka çalışanları işten ayrılmalari durumunda da bu ilkeye riayet etmek zorundadırlar. Bankalara duyulan güvenin sarsılmaması açısından da bu ilkeye uymak büyük önem arz etmektedir.

Gizlilik ilkesinin bazı istisnaları vardır. Cumhurbaşkanlığı, TCMB, mahkemeler, icra ve iflas daireleri, vergi daireleri, banka müfettiş ve yardımcıları, vali ve kaymakamlar gibi resmî kurumların talep etmesi hâlinde bankalar ellerinde bulunan bilgileri söz konusu kuruma vermek zorundadırlar.

Doğruluk

İstihbarat çalışmalarıyla elde edilen bilgiler çeşitli kaynaklardan doğrulanmalıdır. Çünkü toplanan bilgiler kredi taleplerinin değerlendirilmesinde ancak doğrulukları ölçüsünde bir değer ifade etmektedirler. Ancak, gerek kredi talep edenin kredi kararını olumsuz olarak etkileyeceğini düşündükleri bazı hususları gizleme istekleri, gerekse bilgi ve deneyim eksikliklerinden dolayı elde edilen bilgiler her zaman gerçek durumu yansıtmayabilir. Bu nedenle sağlanan bilgilerin doğru ve güncel olmasına çaba sarf edilmeli, doğruluğu konusunda şüphe bulunan bilgilere çok fazla itibar edilmemelidir.

Tarafsızlık

İstihbarat yapan kişinin ön yargılardan uzak bir şekilde objektif olarak bilgileri toplaması ve değerlendirmesi gereklidir. İstihbarat yetkililerinin tarafsız olması hem banka hem de krediyi talep eden açısından önemlidir. İstihbarat yetkilisinin kredi talep eden lehine tarafsızlığını yitirmesi durumunda banka kredi itibarı düşük bir müşteriye kredilendirebilir ya da tersi durumda nakde ihtiyaç duyan kredi değerliliği yüksek bir müşteri sırf istihbarat yetkilisinin önyargısı nedeniyle krediden mahrum kalabilir. Birinci durumda bankanın kredi riski artarken, ikinci durumda banka kâr sağlayabileceği sağlam bir müşterisini kaybetmektedir. Bu nedenle, kredi taleplerinin değerlendirilmesinde istihbarat yetkililerinin tarafsızlığını korumaları hususu bankalar açısından büyük önem taşımaktadır.

Süreklilik

Kredinin talep edilmesinden başlayarak, kredi ilişkinin sona ermesine kadar (hatta kredi ilişkisi sona ermiş olsa bile) kredi müşterisiyle ilgili gelişmelerin sürekli olarak izlenmesi ve kaydedilmesi gereklidir. İstihbaratın sürekliliğinin sağlanması hem bankanın ileride girebileceği yeni kredi ilişkileri hem de kredi müşterisinin içinde yer aldığı sektörün izlenmesi açısından önemlidir.

4.2.İstihbarat Kaynakları

Bankalar kredi taleplerini değerlendirirken incelemelerini bir kısmı müşteri tarafından verilen bir kısmı da banka tarafından toplanan belgeler yardımıyla yaparlar.

Bankalar, kredi talep edenlerden kredinin türüne ve niteliğine göre bazı belgeler istemektedirler.

Ticari ve kurumsal krediler için istenen belgeler şunlardır:

- Hesap durumu ya da mali tablolar ve bunların ekleri,
- Ticaret sicil gazetesi,
- Şirket ana sözleşmesi,
- İmza sirküleri,
- Vergi dairesine verilen onaylı hesap özeti,
- Taşınmaz dökümleri,
- Mizan,
- Yatırım teşvik belgesi,
- Faaliyet raporu.

4.3.Bankalar tarafından istihbarat çalışmalarında en çok başvuru bilgi kaynakları:

- İşletme ortakları ya da yöneticileriyle görüşme,
- Firma ziyareti,
- Ticaret sicil memurluğu kayıtları ve ticaret sicil gazetesi,
- Tapu kütükleri,
- Trafik kayıtları,
- Vergi daireleri,
- Sosyal güvenlik kurumu,
- Ticaret ve sanayi odaları,
- Meslek kuruluşları,
- Resmî Gazete,

- Gazete haberleri,
- İnternet siteleri,
- TCMB protesto bültenleri, risk bildirim cetvelleri, sektör bilançoları ve istatistikleri,
- Türkiye İstatistik Kurumu istatistikleri,
- Mahkemeler ve icra daireleri,
- Alıcı, satıcı ve rakip firmalardan alınan bilgiler (piyasa istihbaratı),
- Bankanın kendi kayıtları,
- Kredi talep edenin çalıştığı diğer bankalar,
- Kredi Kayıt Bürosu'ndan (KKB) alınan bilgilerdir.

Fintek Bankacılık Sube Uygulaması 4.0.0.25640

Dosya Görünüm Araçlar Pencere Yardım Ekran

Tcmb Geri Bildirim ve İstihbarat Toplu Sorgu

Tesiste Ara Yazdır Yardım

Adı: [] Sıncı Adı: []
Soyadı: [] Doğum Tarihi: []
Doğum: []
Yeri: []
Firma: []
Unvan: [] Bildiri Dönemi: 07. 2009

Sorgu

☒ Tümüü Seç
☒ Kargılıız Çok
☒ Protestolu Senet
☒ Negatif Nitelikli Bireysel Kredi
☒ Risk Kodu Bazında Sorgulama

☒ İcra
☒ İflas
☒ İhtiyatı Tedbir
☒ Vergi Borçlusu
☒ SGK Borçlusu
☒ İhtale Yasaklı

Kargılıız Çok Protestolu Senet Negatif Nitelikli Bireysel Kredi Risk Kodu Bazında Sorgulama İcra İflas

BLDRMBT3 Hızlı

Kaynakça:

Bankalarda Kredi Yönetimi. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Yayınları, ESKİŞEHİR,
Ağustos 2018

MALİ TAHLİL

1. Mali Tahlilin Amacı

Mali tahlil raporu,

- Yeni kredi talebinde bulunan firmalarda ilk kredi tahsis edilmesinde,
- Kredili çalışması devam eden firmaların kredilerinin revize edilmesi sırasında, kredilibilitesinin ölçülmesine kaynak oluşturmak amacıyla düzenlenir.

Mali Tahlil Raporu;

- Firmanın finansal tabloları üzerinden, finansal analizi,
- Ortakların ve firmanın, geçmişleri, ticari itibarları ve moraliteleri,
- Firmanın faaliyet konusu, faaliyet performansı,
- Firmanın finansman ihtiyacı,
- Firmanın faaliyet gösterdiği sektör ve firmanın sektördeki durumu,
- Firmanın diğer bankalardaki ve finansal kurumlardaki (faktöring, leasing vb) durumu v.b konular hakkında bilgileri kapsar.

Mali Tahlil Raporu, ilk kredi teklifi sırasında veya Kredi Tahsis Bölümlerince belirlenmiş revizyon tarihinden önce mutad olarak düzenlenir.

Ancak firma ve ortaklar hakkında olumsuz istihbarat alınması veya sektördeki krizlere bağlı oluşan arizi durumlarda da mali tahlil çalışması ivedilikle yapılır.

1.1.Mali Tahlil raporunun hazırlanması sırasında şu aşamalar takip edilir;

- Ön Çalışma
- Firma Ziyareti
- Raporun Hazırlanması
- Görüş Oluşturma

1.1.1. Ön Çalışma

Firma ile mali tahlil amaçlı görüşme yapmadan, yapılması gerekli işlemleri kapsar, önceden tespit edilecek bir olumsuzluk varsa, firmada açıklaması alınır veya olumsuzluk çok fazla ise firmaya rapor yapılmaz ve gereksiz zaman kaybı önlenir.

1.1.2. Firma Ziyareti

Mali tahlil çalışması amacıyla firmaya yapılacak ziyaret için, firmaya hakim konumda bir yönetici ya da ortaktan randevu alınması ve ziyaretin mutlaka firmanın idari ya da üretim merkezinde yapılması yerinde olacaktır.

Bu ziyarette, gerek ön çalışma sırasında tespit edilen soruların cevaplarının alınması, gerekse tesislerin de gezilmesi suretiyle, tesislerin son durumu, çalışan sayısı, stok miktarı v.b hususlar hakkında bilgi edinilir. Firmanın üretici şirket olması durumunda tesis ziyareti ekstra bir önem arz etmekte olup, ziyaret sırasında üretimin devam edip etmediğı makine parkının adet ve yenilik bakımından firma üretimine ne kadar elverişli olduğı v.b hususlar görülerek teyit edilmeye çalışılır.

1.1.3. Raporun Hazırlanması

Toplanan bilgiler rapor formatına uygun olarak düzenlenir, eksik ve yetersiz kalan konular belirlenir, gerekirse firmadan tekrar sorularak, gerekirse de piyasadan araştırma yapılarak tüm konular aydınlatılır. Mali tablolarda gerekli aktarma ve arındırma işlemleri yapılarak mali veriler finansal analize uygun hale getirilir. Raporu okuyan kişi, soracağı tüm sorulara rapor içinde cevap bulmalıdır. Aksi halde, yeni araştırmalara gerek duyulacak, bu durum da kredilendirme sürecinin uzamasına neden olacaktır.

1.1.4. Görüş Oluşturma

Elde edilen tüm bilgiler ışığında, analist firmanın kredibilitesi hakkında kanaat oluşturur.

2. Mali Tahlil Kaynakları

Bankalarda kredi riskini azaltmaya yönelik etkinlikler dört aşamada gerçekleştirilmekte veya kredi yönetiminin dört aşaması bulunmaktadır. Bunlar;

- **Mali Tahlil Raporunun düzenlenmesi**; kredi isteklisi hakkında bilgi toplama ve değerlendirme
- **Kredi kararının verilmesi**; mali tahlil raporunun ışığında firma ile çalışılıp çalışılmayacağı, çalışılacaksa ne miktarda çalışılabileceği kararının verilmesi
- **İzleme**, borçlunun mali durumundaki gelişmeleri sürekli gözden geçirme
- **Denetim**, kredi riskini azaltmaya yönelik önlemlerin hızlı bir biçimde alınması

Kredi taleplerinin incelenmesi, bilgi toplama ve bilgilerin değerlendirilmesi aşamasıyla başlamaktadır.

Kredi talep edenlerin moralitesi, cari mali gücü, öz varlığı, gelir yaratma kapasitesi hakkında bilgi sağlayıcı, kredi taleplerinin değerlendirilmesinde büyük öneme sahip bu faktörlerin kavranmasına olanak veren çeşitli kaynaklar mevcuttur.

2.1.Mali Tahlilin Kaynakları

2.1.1. Karşılıklı Görüşme

Kredi talep edenle karşılıklı görüşme, ilgili firma ve kişi hakkında bilgi sağlayıcı başlıca kaynaklardan biridir. Karşılıklı görüşme yoluyla banka yetkilisi, kredi talebinin;

- Bankanın kredi politikasına uygun olup olmadığını,
- Ne amaçla kredi istendiğini,
- Kredi talep edenin geri ödeme planını saptama olanağı bulur.

Kredi talebi bankanın kredi politikasına uygun değilse, kredi analizini daha ileriye götürmeye gerek yoktur. Karşılıklı görüşme sırasında banka yetkilileri, firmanın finansman gereksinimine uygun yol gösterici önerilerde de bulunabilirler.

Kredi talep eden kişinin veya firma yöneticilerinin kişisel yetenekleri, girişim kabiliyeti gibi konularda bilgi sahibi olabilmek için, karşılıklı görüşme en etkin yaklaşımdır. Bu yolla kişinin veya firma yöneticilerinin dürüstlüğü, iş kabiliyetleri, bilgi düzeyi vb çok değerli izlenimler edinilebilir.

Kredi talep eden kişilerle veya firmanın üst düzeydeki yöneticileri ile karşılıklı görüşme yapılırken, bankanın birden fazla kişi ile temsil edilmesi, varılacak sonuçların daha sağlıklı olması açısından uygun olur. Kredi talep eden firma yetkilileri ile görüşme yapmaya giderken dikkat edilecek bir önemli hususta, görüşülecek kişinin firmaya hakim, firmayı temsile yetkili birinin olmasıdır. Aksi taktirde yetkin olmayan birisiyle yapılacak görüşme, gereksiz zaman kaybına ya da verilecek kararın olumsuz etkilenmesine neden olabilir

Karşılıklı görüşme sırasında, banka yetkilileri şu soruların cevaplarını da arayabilir;

- Firma sorumlusunun sorunları görüp, ortaya koyma yeteneği var mıdır?
- Firmanın geleceği konusunda ciddi planlar yapılmış mıdır?
- Hangi amaçlara ulaşmak istendiği bilinçli bir şekilde saptanmış mıdır?
- Kişi veya yönetici kadrosu, firmayı yönetmek yeteneğine sahip midir?
- İlgililerde gerekli tecrübe, teknik bilgi, ileri görüş mevcut mudur?
-

2.1.2. *Firmanın Mali Tabloları*

Firmanın mali tabloları, bankalar için genellikle en yararlı, en objektif bilgi kaynağını oluştururlar. Bankaların bilgi sağlayabilecekleri üç temel tablo;

- Bilanço
- Gelir tablosu
- Fon akım tablosudur.

Bankalar müşterilerinden söz konusu tabloları genellikle bir yıllık hesap dönemleri sonları itibariyle isterler, ancak her üç aylık dönemler itibariyle de değerlendirme yapılabilmektedir.

Yıl sonları ile yapılan değerlendirmeler, hesap kapamalarının ve mutabıklarının daha sağlıklı yapılmış olması nedeniyle, daha objektif sonuçlar vermektedir.

2.1.3. *Firmanın bankada mevcut dosyası*

Bankalar kredi ve hatta büyük mevduat müşterileri hakkında dosya düzenlemektedirler. Bu dosyalarda, evvelce verilmiş krediler, bu kredilerin geri ödenmesinde sorunlarla karşılaşılıp karşılaşılmadığı, ilgilinin bankada bulundurduğu mevduat, mevduatın gösterdiği gelişim ve firmaya ilişkin tespit edilen özel bilgiler yer alır. Bu bilgiler kuşkusuz, dosyası mevcut bulunan bir müşteriden kredi talebi geldiği takdirde göz önünde tutulur.

2.1.4. Ticaret Sicil Kayıtları ve Ticaret Sicil Gazetesi

Herkese açık olan Ticaret Sicil kayıtlarının incelenmesi ile;

- Firmanın ticaret ünvanı,
- Hukuki şekli,
- İşyeri adresi,
- Faaliyet konuları,
- Esas sermayesi,
- Kurucu veya kurucuları,
- Ortaklık halinde ise ortakları,
- Şirketi temsile yetkili kişiler ve süreleri,
- Şirketin kuruluşundan günümüze yaşadığı, unvan, faaliyet konusu, ortak değişikliği, adres değişikliği, temsil yetkilerindeki değişiklikler hakkında sağlıklı bilgiler sağlar.

2.1.5. Memzuç bilgisi

Türkiye’de faaliyette bulunan tüm bankalar ve diğer finans kurumları Kredi Kayıt Bürosu Risk Merkezi ne istediği tüm bilgileri vermek yükümlülüğü altındadırlar. Söz konusu bildirimlerin içerisinde yer alan Limit/Risk bilgisi, tüm bankalar ve diğer finans kurumları tarafından her ay düzenli olarak Risk Merkezi ne bildirilmektedir.

Risk Merkezi de tüm bankalar ve diğer finans kurumlarından kendisine gelen Limit/Risk bilgilerini, firmalar nezdinde tasnif edip, toplayarak firmaların Memzuç Bilgisini ortaya çıkarır. Yani Memzuç Bilgisi kısaca firmanın tüm bankalar ve diğer finans kurumları nezdinde bulunan kredi limitlerinin ve risklerinin (kullandığı kredilerin) toplamını vermektedir. Bu sistemden alınan bilgiler, bankaların kredi kararlarını vermelerinde oldukça etkin olmaktadır. Bu sistemde firmanın yeniden yapılandırılmış veya kanuni takibe atılmış kredileri de izlenebildiği için, firmaların kredi kararlarını direkt etkileyebilmektedir.

2.1.6. Tapu Sicil ve Vergi Kayıtları

Tapu sicil kayıtlarının incelenmesi kişinin veya firmanın mülkiyeti altında bulunan taşınmazları (gayrimenkulleri) ve bu taşınmaz mallar (gayrimenkuller) üzerinde başkası lehine aynı hak tesis edilip edilmediğini gösterir.

Vergi beyannamesi suretlerinin incelenmesi, kredi isteklisinin vergi dairesine verdiği mali tablolar ile bankalara sunduğu mali tablolar arasında farklar olup olmadığının tespitine imkân vererek, kredi isteklisinin dürüstlüğu konusunda da ipucu verir.

Bankalar Kanunu, bu nedenle kredi isteminde bulunanlardan alınacak mali tabloların veya işletme hesabı özetinin vergi dairesi onaylı olmasını zorunlu hale getirmiştir.

2.1.7. Diğer Bankalardan alınan bilgiler

Kredi isteklisinin çalıştığı diğer banka ve finans kurumlarından bilgi alınabilir. Böylece firmanın diğer banka ve finans kurumlarında sorun yaşıyıp yaşamadığının tespiti ya da diğer banka ve finans kurumlarında muteber bir firma olup olmadığı öğrenilebilir. Bu tür bilgiler de firmanın kredibilitesini direkt etkileyebilecek nitelikte önemli bilgilerdir

2.1.8. Piyasadan toplanan bilgiler

Kredi istekli ile ilgili olarak, diğer tacirlerden, ticari ilişkide bulunduğu kuruluşlardan, borçlu ve alacaklılarından bilgi almak mümkündür. Ancak bu şekilde alınan bilgiler, dostluk duygusu, rekabet kaygısı gibi sübjektif etmenlerin etkisinde kalabileceğinden, alınan bilgilerin değerlendirilmesinde ihtiyatla hareket edilmesi, bilginin başka kurumlardan da teyit edilmeye çalışılması gerekir.

2.1.9. Diğer bilgi kaynakları

- Karşılıksız çek kayıtları,
- Protestolu Senet kayıtları,
- Negatif Ferdi Kredi kayıtları,
- Risk Merkezi Bilgileri
- Haciz- İflas Bilgiler
- Yatırım Teşvik Belgeleri
- Kapasite Raporları
- İnternetteki Bilgi Kaynakları
- Firmanın Web Sitesi
- Sektör Raporları
- İMKB Bülteni
- Basın Haberleri

3. Mali Tablolar

Mali tablolar (finansal durum tabloları), kredi talebinde bulunan firmalar hakkında başlıca bilgi kaynağı olmalarının yanı sıra bazı hallerde kredi kararının en önemli dayanağını oluşturdıklarından bu tabloların analizi, bankalar açısından önem taşır. Bankalar için mali tablolar analizinde amaç; tablonun düzenlendiği tarihte firmanın borç ödeme gücü olup olmadığını, borç ödeme gücünün gelecekte devam olasılığını, firmanın gelirlerinin geçmiş dönemlerde göstermiş olduğu eğilim ve firmanın gelecek dönemlerde talep ettiği krediyi geri ödeyebilecek ölçüde fon yaratıp yaratamayacağını saptamaktır.

Bankalar kendilerine sunulan mali tabloların doğruluğu ve güvenilir olmaları konusunda hassas olmalıdır. Nitekim Bankalar Kanunu alınacak mali tabloların vergi dairesi onaylı olmasını zorunlu tutmaktadır. Mali tablolar sağlıklı düzenlenmediği ve gerçeği yansıtmadığı bir durumda, bu tablolar üzerinden değerlendirme yapılması halinde, güvenilir sonuçlara ulaşma olanağı yoktur.

Mali tablolar bazen kasten sağlıklı olarak düzenlenmediği gibi, bazen de genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine veya yöntemlerine uygun hazırlanmadıkları için yanıltıcı olabilmektedir.

Bu nedenle mali tablolar analiz edilmeden önce, mali tablolarda yer alan kalemlerin incelenmesi, değerlendirilmesi ve gerekli düzenlemelerin yapılması gerekir. Mali tabloların gerekirse yeniden düzenlenerek analize uygun hale getirilmesi analizin sağlıklı sonuçlar verebilmesi için temel koşuldur.

Mali tahlilin en önemli kaynaklarından olan mali tablolar üç ana başlıkta toplanmaktadır.

Bunlar;

- Bilanço,
- Gelir Tablosu
- Fon Akım Tablosu

3.1.Bilanço

Bir firmanın belli bir tarihte sahip olduğu varlıklar ile bu varlıkların sağlandığı kaynakları gösteren tablodur.

Muhasebe prensiplerine göre tutulan defterdeki hesapların, belirli bir tarihte fiilen veya kurumsal olarak kapatılmasıyla saptanan ve gelecek döneme devrolunan borç ve alacak bakiyelerinin bir listesi veya özetidir.

Bilançoda temel eşitlik veya ana denklem;

$$\text{Aktifler (Varlıklar)} = \text{Pasifler (Borçlar + Öz Sermaye)}$$

olup, buradan bilançonun aktif ve pasif olarak ikiye ayrıldığını söyleyebiliriz.

Bilanço

---Aktif

-----Dönen Varlıklar

-----Duran Varlıklar

---Pasif

-----Kısa Vadeli Borçlar/Yabancı Kaynaklar

-----Orta/Uzun Vadeli Borçlar/Yabancı Kaynaklar

-----Özkaynaklar

Kaynakça:

Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi, Göksel Yıldırım, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi

KREDİLERİN SINIFLANDIRILMASI

Kredinin Niteliği Açısından	• Nakdi krediler
	• Gayri nakdi krediler
Kredinin Vadesi Açısından	• Kısa vadeli krediler (1 Yıla kadar vadeli)
	• Orta Vadeli Krediler (1-5 Yıl arası)
	• Uzun Vadeli Krediler (5 Yıldan daha fazla)
Güvence (Teminat) Açısından	• Teminatsız Krediler:
	• Şahsi ve Maddi Teminatlı Krediler:
	• Şahsi Teminatlı Krediler:
	• Maddi Teminatlı Krediler:
Kaynak Açısından	• <i>Banka Kaynaklı Krediler:</i>
	• Dış Kaynaklı Krediler
	• Reeskont Kredileri
Veriliş Amacı Açısından	• Yatırım Kredileri:
	• <i>İşletme Kredileri:</i>
	• Donatım Kredileri
Tahsis Yetkisi Açısından	• Şube Yetkili Krediler:
	• Otorize Krediler

Kaynak: Takan ve Boyacıoğlu (2010).

1. Nitelik Açısından Krediler

Verilen kredinin nakit olarak verilip verilmediğini ifade eder.

1.1.Nakdi Kredi

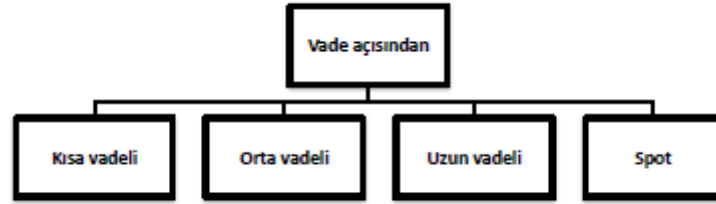
Ödünç olarak para verilmesidir. Nakit karşılığında banka, müşterisinden faiz ve kredinin türü faiz+kornisyon alır.

1.2.Gayri nakdi Kredi

Ödünç olarak verilen para değil firmanın saygınlığıdır. Alınan bir borcun geri ödenmesi veya taahhüt edilen bir işin zamanında ve eksiksiz olarak yapılması konusu banka garanti verir. Borç ödenmez veya iş yapılmazsa bankanın veya işi yaptıranın uğradığı zararı tazmin etmekle olur. Teminat mektupları, harici garantiler, kabul kredisi garantisi krediler sınıfına girer.

2. Vade Açısından Krediler

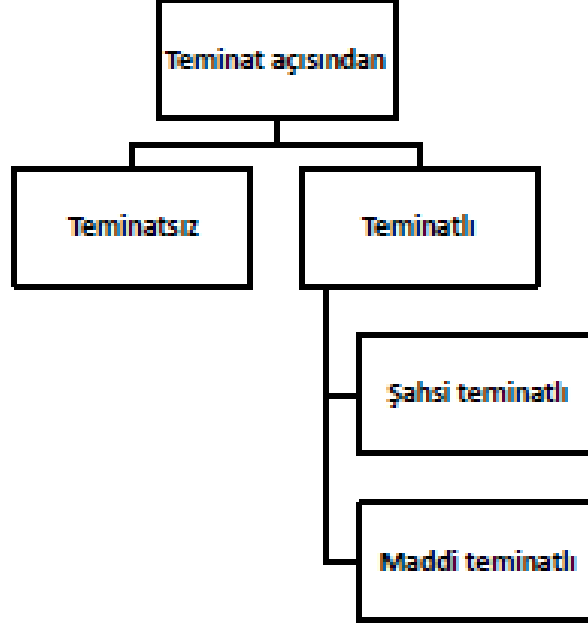
Kredilerin ne kadar süre ile verildiğini gösterir.



- Spot krediler: Vadeleri 3 ay olan kredilerdir.
- Kısa Vadeli Krediler: Vadeleri 1,5 yıla kadar olan kredilerdir.
- Orta Vadeli Krediler: Vadeleri 1,5-5 yıl arasında olan kredilerdir.
- Uzun Vadeli Krediler: Vadeleri 5 yıldan fazla olan kredilerdir.

3. Teminat Açısından Krediler

Kredi verilirken alınan teminata göre krediler sınıflandırılmıştır.



- **Teminatsız Krediler:** Sadece kredi müşterisine g  venilerek, hiçbir teminat alınmadan açılan kredilerdir.  rnek: Açık kredi, tek imzalı teminat mektubu.
- **Teminatl  Krediler:** Kredi müşterisinin imzasının yanı sıra, birtakım teminatlar alınmak suretiyle açılan kredilerdir, Müşteri krediyi geri ödemediği takdirde banka, elindeki teminatlardan yararlanır. Teminatl  krediler de iki gruba ayrılır.
- **Şahsi teminatl  krediler:** Teminat olarak alınan, kredi müşterisi dışında bir veya birden fazla kişinin (kefil) imzasıdır. Kefalet karşılığı kredi, şahsi teminatl  bir kredi türüdür.
- **Maddi teminatl  krediler:** Bankaca kabul edilebilme şartlarını taşıyan maddi değerlerin rehin edilmesi karşılığında açılan kredilerdir. Örneğin hisse senedi, tahvil, mevduat sertifikası, nakit blokajı senet gayrimenkul ipote i, emtia rehini, işletme rehini, altın karşılığı krediler gibi.

4. Kaynak Açısından Krediler

Bankaların kendi kaynakları veya dışarıdan sağlanan fonlar ile oluşturulan kredilerdir.



- **Banka Kaynaklı Krediler:** Sadece bankaya ait kaynaklardan kullandırılan kredilerdir.
- **Fon Kaynaklı Krediler:** T.C. Merkez Bankası, Eximbank ve sair fonlardan yararlanarak kullandırılan kredilerdir.
- **Reeskont Kredisi:** *Reeskont* bir bankanın, elinde bulundurduğu ve henüz ödeme zamanı gelmemiş senetleri bir başka bankaya iskonto ettirmesi demektir. *Reeskont Kredileri* ise ihracatçılara ve döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerde bulunan firmalara TCMB kaynağından kullandırılan uygun maliyetli, ihracat taahhütlü kredilerdir.

5. Kullanma Amaçları Açısından Krediler



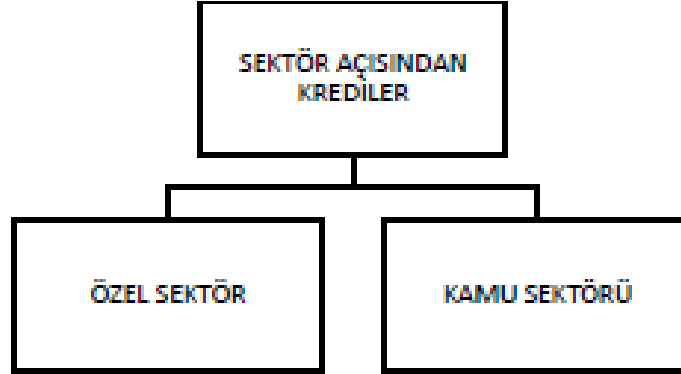
- **Yatırım Kredileri:** İşletmelere, bina ve tesislerinin yapımı için (Sabit kıymetlerin finansmanı amacıyla) açılan orta ve uz vadeli kredilerdir.
- **Donatım (Teçhizat) Kredileri:** işletmelerin mevcut faaliyetlerini sürdürmek için teçhizat alımı, yenileme, kapasite artırımı vs. gibi ihtiyaç duyduğu donanımlara gerekli olan fonu sağladığı kredilerdir.
- **İşletme Kredileri:** işletmenin faaliyet süreci içinde ihtiyaç duyacağı ham madde ve malzeme sağlanması, işçilik ücretlerinin ödenmesi, ambalajlama, nakliye, pazarlama gibi malın üretim başlangıcından satışına kadar olan sürede finansman ihtiyacının karşılanması amacıyla kullanılan kredilerdir.
- **Tüketim Kredileri:** Tüketici kredileri, gerçek kişilerin ticari amaç dışında mal ve hizmet alımları için ihtiyaç duyulan fonun sağlanmasına yönelik olarak, genellikle bir defada kullanılan ve başlangıçta belirlenen faiz oranlarına göre ödenen kredilerdir. Tüketim kredileri, tüketicinin gelecekteki tasarruflarından karşılanmak üzere tüketim malı alımını mümkün kılan kredilerdir. Ev, araba satın alma, ev eşyası, bilgisayar ve beyaz eşya alımı ve yenilenmesi, eğitim, evlilik hazırlıkları, bedelli askerlik, tatil, biriken faturaları ödeme, mevcut harcamaların devamını sağlama ve tıbbi harcamalar gibi nedenlerle gerçek kişiler tarafından kullanılan krediler tüketim kredilerine örnektir.

6. İzin açısından Krediler



- **Şube Yetkili Krediler:** Başka bir makamın iznine gerek olmaksızın sadece şubenin inisiyatifi ile açılan kredilerdir. Kendi kararları ile kredi kullandırabilmeleri için Genel Müdürlük tarafından şubelerimize "şube ikraz yetkisi" verilmektedir.
- **Otorize Krediler:** Şube yetkisi ile açılmayan, tutarına göre Genel Müdürlük, Kredi Komitesi veya Yönetim Kurulunun onayını gerektiren kredilerdir.

7. Sektör Açısından Krediler



8. İş Konusu Açısından Krediler



- **Ticari Krediler:** Şirketlerin ticari ilişkilerinden doğan işlemler için kullandığı kredilerdir.
- **Sanayi ve Turizm Kredileri:** Sanayi ve turizm alanlarında yapılan yatırımlar için kullandırılan kredilerdir.
- **İhracat Kredileri:** Yapılan ihracattan doğan kredilerdir.
- **İthalat Kredileri:** Yapılan ithalattan doğan kredilerdir.
- **Tarım Kredileri:** Çiftçilerin kullandığı tarıma yönelik verilen kredilerdir.
- **Madencilik Kredileri:** Şirketlerin maden çıkarmaya yönelik kullandığı kredilerdir.
- **Ulaştırma Kredileri:** kara yolu, hava yolu ve deniz yolu dolaşımı sağlayan firmalara yönelik verilen kredilerdir.
- **Enerji ve Bayındırlık Kredileri:** Enerji santralleri kurulmasına yönelik verilen kredilerdir.

Kaynakça:

- 1- Temel Kredi Bilgileri, Cemal Usuđ, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakóltesi
- 2- Bankalarda Kredi Yönetimi. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Yayınları,ESKİŞEHİR, Ağustos 2018

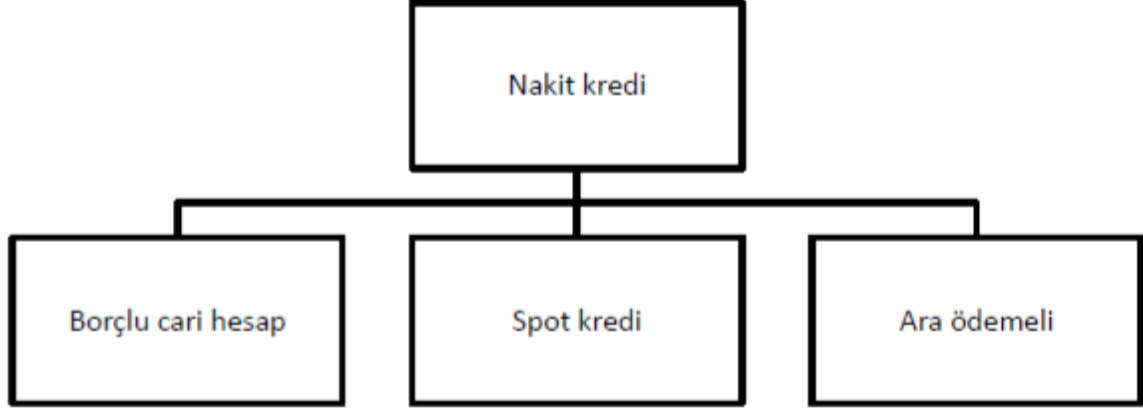
NAKDİ KREDİLER

Nakdi krediler altında 5 adet kredi bulunmaktadır.

KREDİ ÜRÜN PAKETİ	KREDİ ÜRÜNLERİ
TL Nakit Krediler	Nakit Kredi TL
	Taksitli Ticari Kredi
	Kredili Cari Hesap
	DEK (Döviz Endeksli Kredi)
	Ticari Araç Kredisi

1. Nakit Kredi TL

Müşterilerin finansman ihtiyacının karşılanmasına yönelik kullanılan bir ürün türüdür. Bu ürünün vadelerinde anapara tahsilatları, faiz ödeme dönemlerinde de faiz tahsilatlarının defaten yapılması esastır.



1.1.Borçlu Cari Hesap (BCH)

Dönemsel faiz tahsilatı şartı ile kredi vadesi içerisinde muhtelif zamanlarda aynı faiz oranı ve aynı vade şartı ile ilave kullanırılma ve geri ödemeler yapılabilmesine imkan verir nitelikte çalışır.

İlave kullanırılma esnasında kredinin vadesi ve faiz oranı değıştirilemez. Kredinin faiz oranı, faiz tahsil tarihi veya vade tarihinde değışiklik yapılması isteniyor ise KKF revizyon ekranından ilgili BCH referans numarası seçilerek yapılmalıdır. Sadece faiz oranı değıştiriliyorsa KKF düzenlemeksizin “Nakdi Kredi Faiz Değışiklik” menüsünden gerekli değışiklikler yapılabilir.

1.2.Spot

Müşterinin sabit bir vade ve sabit bir faiz oranı ile kredi kullanmak istemesi durumunda bu hesap tipi seçilir. Bu tür kredilerde vade, faiz oranı değışikliği ve ara ödeme yapılmaz. Belirlenen vadede anapara ve faiz birlikte tahsil edilerek kredi kapatılır.

1.3.Ara Ödemeli

Belirli bir kredi tutarının bir defada kullanırılması, geri ödemelerin vadeye kadar istenilen aralıklarda ve tutarda yapılarak kapatılması şeklinde çalışan bir kredi hesap türüdür.

2. Taksitli Ticari Kredi

Müşterilerin finansman ihtiyacının karşılanmasına yönelik, ödeme planı düzenlenerek kullanılan taksitli bir kredi ürün türüdür. Bu ürünün vadelerinde taksit tutarlarının nakden ve defaten yapılması esastır. Ödeme planları, ana para ve buna bağlı faiz eşit veya esnek ödemeli şeklinde serbestçe belirlenebilir.

3. Kredili Cari Hesap (KCH)

KMH üzerine tanımlanan KCH özelliği ile kullanılan bir ürün tipidir. Ürün, Nakit Rehin veya POS Rehini veya Çek/Senet teminatlarından birinin alınması şartıyla kullanılabilir. KCH kapsamında müşteri bazında “Çatı ve Dinamik” olmak üzere iki çeşit limit tanımlanır.

Çatı Limit, KCH hesap limiti olup kredi teklif onayında tahsis edilen limit tutarıdır.

Dinamik Limit; teminat tutarına bağlı olarak sistem tarafından otomatik olarak belirlenen limit olup, en fazla Çatı Limit kadar olabilir. Dinamik Limit, teminat türüne bağlı olarak üç farklı teminat tutarı hesaplar ve bu teminatlar birbirinin alternatifi olarak tanımlandıysa limit tutarı hesaplanırken bu teminatların toplamına göre belirlenir ve müşterinin teminat değişimleri paralelinde değişir. $\text{Dinamik Limit} = \text{Müşteri Teminatı} - \text{Belirlenen Teminatlara Bağlı Müşteri Toplam Riski}$ (Limit bazında tanımlanan teminat marjları ve KCH özelinde tanımlanan teminat marjları korunur). KCH limiti özelinde müşteri bazında “Teminat Marjı” tanımlanabilir. Müşterinin KCH limiti eksi (-) bakiyede ise, teminat çıkışında öncelikle KCH riski sistem tarafından kapatılır. Ürün aylık faiz ödemelidir.

4. Döviz Endeksli Kredi

Kredinin tutarının döviz cinsinden belirlenip, kullandırımın TL olarak yapıldığı ancak kredi lehtarına herhangi bir yasal döviz taahhüdü yüklemeyen ve anapara, faiz (kur artışları dahil), BSMV'nin (faiz ve kur farkı üzerinden) tahsili ile geri ödenen/kapanan kredilerdir.. Kredi kapama ve kısmi ödeme işlemleri Hazine Birimi'nden alınan piyasa kurları üzerinden yapılır. Kapama ve kısmi ödeme sırasında işlem tarihindeki piyasa kuru, kredinin kullandırım kurundan yüksek ise oluşan kur farkı ve BSMV'si anapara, faiz ve BSMV ile birlikte müşteriden tahsil edilir. Diğer bir ifadeyle krediden kaynaklanan kur riski krediyi kullanana aittir. Kredi vadesinde yapılacak geri ödemeler firmanın TL hesabından yapılır. YP hesabından kredi geri ödemesi / kapaması yapılmaz. Kapama ve kısmi ödeme sırasında işlem tarihindeki piyasa kuru, kredinin kullandırım kurundan düşük ise kur farkı oluşmaz.

5. Ticari Araç Kredisi

Firmaların ana faaliyet konusu dışında (ana faaliyet konusu ile ilgili yapacağı yatırımlar için - araç kiralama firmaları, nakliye/taşıma firmaları- proje kategorisinin altındaki ticari araç kredisi ürününü kullanır) binek, ticari, hafif ticari araç, hat veya plaka alımları için, teminatına alacakları araç, hat veya plaka rehini alınarak kullandırılan taksitli kredidir. TL ve DEK olarak kullandırılabilir. Ürünün bu özelliği gereği teminata sadece araç/plaka/hat rehini alınarak kullandırılır.

Dış Ticaret Kredisi TL/YP Paketi

KREDİ ÜRÜN PAKETİ	KREDİ ÜRÜNLERİ
Dış Ticaret Kredisi TL/YP	İhracat Kredisi TL
	Exim Kredisi TL
	Exim Kredisi YP
	Döviz Kredisi

6. İhracat Kredisi TL

İhracatının finansmanı amacıyla kullandırılan ve taahhüt içeren TL (Prefinansman hariç) kredi ürünüdür. Kullandırılan kredilerin ve faizlerinin vadelerinde nakden ve defaten kapatılması esastır.

6.1.Prefinansman

Türkiye'deki Bankalar veya Özel Finans Kuruluşları'nın garantileri veya aracılıklarıyla, firmalara bizzat yurtdışındaki alıcıdan veya uluslararası piyasadan sağlanan azami 18 ay vadeli kredilerdir. Firmalara, aynı Türkiye'deki yerleşik bankalardan kullandıkları döviz kredilerinde olduğu gibi, kullanılan kredinin anapara, faiz ve komisyonu kadar döviz taahhüdü sorumluluğu getirir.

7. Exim Kredisi TL ve Exim Kredisi YP

Firmaları ihracata teşvik edebilmek, ülke ekonomisinin gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla devlet kanalıyla ihracatçı veya imalatçı vasfına sahip ihracatçı firmalar ile, ihracat bağlantılı mal üreten imalatçı firmalara ihracat taahhüdü karşılığında kullandırılmak üzere Eximbank tarafından sağlanan, kullandırım koşulları da Eximbank tarafından belirlenen ve bankalar aracılığıyla TL ve YP olarak kullandırılan kredilerdir.

8. D v z Kredis 

 hracatın finansmanı amacıyla d v z geliri olan tüzel kişilere kullandırılan ve taahhüt içeren YP kredi ürünüdür.

D v z geliri olmayan tüzel kişilere ortalama vadenin 1 yıldan uzun ve kredi tutarının USD 5 Milyon üzerinde olması kaydıyla d v z kredis  kullandırılabilir. D v z kredileri, yurtdışına d v z ödemesi gerektiren hallerde (mal ve hizmet ithalatı bedeli vb.) d v z, Türkiye'deki  demeler ise Başbakanlık Hazine M ste arlı ı tarafından belirlenecek haller dışında Türk Lirası olarak kullandırılması zorunludur.

D v z kredilerine ilişkin yasal düzenlemeler, Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar esas alınarak, TCMB Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü Kambiyo Mevzuatı Müdürlüğü'nce hazırlanan Sermaye Hareketleri Genelgesi'nde yer almaktadır. Uygulanan vergi, resim ve harç istisnaları ise, TCMB'nin yayınlamış olduğu "Teşvik İşlemlerine İlişkin TCMB Uygulama Talimatı" ve Maliye Bakanlığı'nın tebliği ile düzenlenmektedir.

İskonto İştirak Kredileri TL/YP Paketi

Müşterilerin gerçek satışlarından doğan alacak çeklerinin devir cirosu ile devralınıp ıskonto/iştirak edilerek kullanılan krediler bu paket altında toplanmıştır.

KREDİ ÜRÜN PAKETİ	KREDİ ÜRÜNLERİ
İskonto /İştirak Kredisi TL/YP	İskonto /İştirak Kredisi TL
	İskonto/ İştirak Kredisi YP
	Dövizli Çek İştirak Kredisi

9. İskonto İştirak Kredileri TL/YP

Müşterilerin kısa vadeli finansman ihtiyacını karşılamak amacı ile bankamıza ıskonto/iştirak amacı ile ibraz ettikleri müşteri çek/senet bedellerinin ortalama vade ve uygun görülen faiz oranı ile ıskonto/iştirak edilmesi suretiyle kullanılan kredilerdir.

Kredi, ıskonto/iştirak edilen çek/senet bedelleri ile ve çek/senet vadelerinde kapatılır. Çeklerin/senetlerin karşılıksız çıkması halinde tutarların borçlu tarafından nakden ödenmesi esastır. Kredi üzerinde vade, faiz gibi herhangi bir değişiklik yapılmaz.

10. Dövizli Çek İştirak Kredisi

Dövizli nakit çeklerin banka tarafından satın alınarak gerekli kesintiler yapıldıktan sonra çek bedellerinin müşteriye ödenmesi şeklinde kullanılır.

İştirak edilecek çekler şube pazarlama yetkilileri tarafından kontrol edilerek kredilendirileceğine dair talimatla operasyona teslim edilir.

Operasyon tarafından çeklerin kontrolü tekrar yapılarak sisteme bordro girişi ile kullanım detayları tanımlanır ve operasyon tarafından onaylanması ile kredi kullanılmış olur. Söz konusu kredilerin vadelerinde bedelleri gelen çekler ile kapatılması şarttır.

İştirak edilen dövizli çekin karşılığının çıkmaması ya da herhangi bir nedenle tahsil edilememesi durumunda, ödenen TL karşılıkları, çekin iştirak tarihi ile karşılığının tahsil edilemeyeceğinin öğrenildiği tarih arasında geçen süreye ilişkin faiz ve BSMV müşteriden tahsil edilerek kredi kapatılır.

11. KMH

Müşterinin vadesiz TL hesabına limit tanımlanarak, kredili mevduat hesabı şeklinde kullanılan kredilerdir. Kullanım şekli, faiz oranı, faiz tahsil detayı ve diğer detayları kullanılan METOD özelinde tanımlıdır.

Kullanım yapılmadan önce ilgili tahsis mercii tarafından limit tahsis edilmiş olması şart olup, hesaba en fazla tahsis edilen limit tutarı kadar tanımlanabilir.

Bir firmaya birden fazla aynı metotlu KMH tanımlanamaz. Ayrıca limit tahsis revizyonlarında tutarı azaltılan veya “0” lanan KMH’ların, hesap üzerine tanımlı tutarlarının da buna göre revize edilmesi gerekli olup, buna ilişkin takip ve sorumluluk şube pazarlama yetkililerindedir. KMH’nın özelliği gereği bir kullanım vadesi yoktur. Hesabın müşterinin gerçek kısa vadeli finansman ihtiyacı doğrultusunda seyyal kullanılması ve faiz tahsil tarihlerinde faiz tutarının defaten ve nakden hesaba yatırılması esas olup konu ile ilgili tüm sorumluluk şube pazarlama yetkilileri ve şube müdüründedir.

Kaynakça:

- 1- Temel Kredi Bilgileri, Cemal Uşuğ, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakóltesi

GAYRİNAKDİ KREDİLER

Bankaların faiz veya faiz ve komisyon karşılığında, belli bir vadeye bağlı olarak ödünç para verilmesi şeklinde nakit olarak kullandıkları krediler nakdi krediler olarak tanımlanmaktadır. **Gayrinakdi** krediler ise, bir işin yapılmasını, bir malın teslimini veya bir borcun ödenmesini taahhüt eden kimselerin bu taahhütlerini, belirlenen koşullara uygun olarak yerine getireceklerini veya borçlandıkları paraları vadelerinde ödeyeceklerini taahhüt etmek amacıyla banka tarafından karşı tarafa hitaben garanti verilmesi şeklinde kullanılan krediler olarak tanımlanmaktadır. Gayrinakdi kredide faiz yürütülmemekte, bankalarca sadece komisyon alınmaktadır.

1. Teminat mektubu

Bir ticari ilişki kurulurken tarafların duyduğu en önemli endişelerin başında karşı tarafın taahhütte bulunduğu edimi yerine getirmemesi ya da gereği gibi yerine getirmemesi gelmektedir. Özellikle tarafların birbirinden uzak olmaları ve birbirini iyi tanıyamamaları ticari ilişkide güven kaybının artmasını sağlayacağından ticari işlemin sorunsuz şekilde gerçekleşmesi için taraflar birbirinden teminat isteyeceklerdir. Bu nedenle aynı olmayan bir teminat türü olarak teminat mektupları ortaya çıkmaktadır.

Teminat mektupları, ***bankaların yurt içinde ve yurt dışında bulunan gerçek ve tüzel kişiler lehine bir malın teslimi, bir işin yapılması veya bir borcun ödenmesi gibi benzer konularda, muhatap kuruluşa (mektubun verildiği kişi) hitaben verdikleri ve borcun lehtar (lehine mektup tanzim edilerek kefil olunan kişi) tarafından yerine getirilememesi halinde mektup tutarının banka tarafından ödenmesi taahhüdünü içeren krediler olarak tanımlanmaktadır.***

Teminat mektuplarının gayrinakdi kredi türlerinden biri olarak kabul edilmesinin nedeni, bankanın teminat mektubu ilişkisine taraf olmasıyla müşterisine nakit kredi kullandırmaması, buna karşılık kredi saygınlığının ve güvenilirliğinin müşteri tarafından kullanılmasına izin vermesidir.

Teminat mektubunun geçerli olabilmesi için muhatap tarafından kabul edilmesi gerekir. Sadece borç altına girenin imzası yeterli olduğundan, banka yetkilileri tarafından imzalanan teminat mektubunun muhatap tarafından alınması, açık veya zımni olarak kabul edilmesi, garanti anlaşmasının tamamlanmış olmasını göstermektedir. Dolayısıyla mektubun lehtara teslimiyle garanti anlaşması meydana gelmemekte; bankanın teminat mektubunu düzenleyerek doğrudan veya lehtar aracılığı ile muhataba göndermesi ve muhatapın da teminat mektubunu açık veya zımni kabulü ile garanti sözleşmesi tamamlanmaktadır.

Türkiye’de yerleşik olan Türk vatandaşları arasında düzenlenen teminat mektuplarının Türkçe düzenlenme zorunluluğu vardır ve teminat mektuplarının meblağının Türk lirası veya dövize endeksli Türk lirası olarak düzenlenmesi gerekmektedir.

1.1.Teminat Mektubu Türleri

- Konularına Göre
- Sürelerine Göre
- Yükümlü Olunan Meblağlarına Göre

1.1.1. Konularına Göre Teminat Mektupları

Konularına göre teminat mektupları geçici, kesin, avans teminat mektupları, gümrüklere, mahkeme ve icra dairelerine, vergi dairelerine hitaben verilen teminat mektupları ve serbest konulu teminat mektupları başlıkları altında incelenmektedir.

1.1.2.1 Geçici Teminat Mektupları

Geçici teminat mektupları, mektup metninde belirli bir süre için geçerli olduğu belirtilerek düzenlenen teminat mektuplarıdır. Geçici teminat mektupları, bir ihaleye katılmak için ihale makamına hitaben verilmektedir. Geçici teminat mektubu ile lehtar, ihale üzerinde kaldığı takdirde ihale ile ilgili sözleşmeyi imzalayacağı ve kesin teminat mektubu vereceğini garanti etmektedir. Geçici teminat mektubu kesin teminat mektubunun yerini almamaktadır. Muhatap, sözleşmeyi imzalayan ancak kesin teminat vermeyen lehtara iş yaptırdığında geçici teminat mektubun geçerliliğini kaybetmektedir. Lehtarın işi sözleşmeye uygun yapmaması halinde muhatap, geçici teminat mektubunun paraya çevrilmesini isteyemez. Taahhüdün gereği gibi yapılmaması riski ancak kesin bir teminat mektubu ile karşılanabilmektedir.

1.1.2.2 Kesin Teminat Mektupları

Kesin teminat mektubunda lehtar, mektupta belirlenen yükümlülüğü yerine getireceğinin garantisini belirtmekte ve yükümlülüğün kısmen veya tamamen yerine getirilmemesi halinde, kredi mektubundaki tutarın banka tarafından muhataba ödeneceği garanti edilmektedir. Bankanın ödeyeceği miktar, genelde mektup bedeli ile sınırlıdır. Devlet İhale Kanunu’na göre taahhüdün sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, sözleşme yapılmadan önce müteahhit veya müşteriden ihale bedeli üzerinden hesaplanmak üzere yüzde 6 oranında kesin teminat alınmaktadır.

1.1.2.3 Avans Teminat Mektupları

Avans teminat mektupları, müteahhit ve imalatçıların kamu veya özel ihalelerini kazanmaları halinde işe başlamaları için peşin avans miktarının bir banka tarafından garanti edilmesidir. Müteahhit sözleşme hükümlerine göre taahhütlerini yerine getirdikçe avans, hak edişlerinden mahsup edilmek şeklinde geri alınmaktadır.

Özellikle resmî dairelere hitaben verilen avans mektupları metninde genellikle kesin teminat mektubuna benzer şekilde müteahhidin sözleşme şartlarına aykırı davrandığı, kısmen veya tamamen taahhüdünü yerine getirmediği takdirde bankanın ödeme yükümlülüğü yer almakta ise de avans mektupları kesin teminat mektupları yerine kullanılamamaktadır.

1.1.2.4 Gümrüklere Hitaben Verilen Teminat Mektupları

Gümrük Mevzuatı uyarınca Gümrük idareleri gümrük vergi, resim ve cezalarının ödenmesini sağlamak amacıyla bir banka tarafından teminat verilmesini gerekli görebilirler. Bu durumda teminat mektubu banka tarafından gümrük müdürlüğüne hitaben verilmektedir. Gümrüklere verilen teminat mektuplarıyla ilgili düzenlemede, gümrük işlemine ilişkin süre belli ise bu süreye göre, sürenin belirsiz olması halinde 1 yıl süreli olarak teminat mektuplarının düzenlenmesi öngörülmüştür.

1.1.2.5 Mahkeme veya İcra Dairelerine Hitaben Verilen Teminat Mektupları

Bu tür mektuplar yürütmenin durdurulması, ihtiyati haciz, ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz veya ihtiyati tedbirin kaldırılması, icraya taahhütte bulunulması, ihalenin feshi davası açılması ihale üzerinde kalan alıcının ihale bedelini taahhüt, yurt dışında bir kişinin Türkiye’de dava açması ve diğer konularda mahkemelere ve icra dairelerine verilen vadesiz teminat mektuplarıdır.

1.1.2.6 Vergi Dairelerine Hitaben Verilen Teminat Mektupları

Tarh edilen vergi ve cezalarına itiraz edilmesi veya verginin takside bağlanmasını sağlamak amacı ile verilmektedir.

1.1.2.7 Serbest Konulu Teminat Mektupları

Yukarıda belirlenen teminat mektupları dışında her konuda resmî dairelere, özel ve tüzel kişilere hitaben verilmektedir. Örneğin spor toto, tekel, çimento, lastik, akaryakıt, likit petrol gazı bayiliği ve acentelik için teminat mektupları talep edilmektedir.

1.1.2. Geçerli Olduğu Sürelere Göre Teminat Mektupları

1.1.2.1 Vadesiz Teminat Mektupları

Vadesiz teminat mektupları, üzerinde geçerlilik süresi bulunmayan teminat mektuplarıdır. Devlet İhale Yasasına göre resmî dairelere hitaben verilecek geçici ve kesin teminat mektuplarının vadesiz düzenlenmesi zorunluluğu vardır. Vadesiz teminat mektuplarından dolayı bankaların sorumluluğu zamanaşımı süresi (10 yıl) sonuna kadar devam eder. Mektubun konusunu teşkil eden riskin 10 yıllık zaman aşımı süresi içinde gerçekleşmesi halinde, riskin gerçekleşme tarihinden itibaren muhatabın tazmin için 10 yıllık zamanaşımı süresi işlemeye başlar. Teminat mektupları bir kefalet sayılmadığından garanti veren bankanın bir korumadan yararlanması, örneğin teminat mektubunun düzenlenmesinden itibaren bir yıl geçtikten sonra teminatından kurtulması mümkün bulunmamaktadır. Muhatap ve lehtar arasındaki sözleşme ilişkisi devam ettiği sürece banka açısından 10 yıllık zamanaşımı süresi başlamayacaktır.

Vadesiz teminat mektupları lehtar ile muhatap arasında sürekli iş ilişkilerinin garantisini sağlamak amacıyla verilmekte, dolayısıyla tek bir iş için verilmediğinden garanti veren bankanın sorumluluğu bir zamanla sınırlı olmaksızın devam etmektedir. Örneğin lehtar ile muhatap arasındaki bayilik sözleşmesi için verilen kesin teminat mektupları, sürekli ilişkinin garanti edilmesine örnek teşkil etmektedir.

Banka, taraflardan birinin süresiz borç ilişkisinin devam etmesini sarsacak güven azaltıcı davranışlar sergilemesi ve borç ilişkisinin devam etmemesini haklı gösterecek diğer sebeplerin ortaya çıkması halinde haklı sebepleri ileri sürerek teminat mektubunu tek taraflı olarak feshedebilmektedir. Örneğin banka, lehtarın (lehine garanti verilen) mali durumunun bozulması halinde muhatabı bilgilendirerek bayilik ilişkisine girmemesini, aksi halde sorumlu olmayacağını bildirebilecektir.

1.1.2.2 Vadeli Teminat Mektupları

Vadeli mevduat mektupları belli bir vadeye tabidir. Belirtilen vadeye kadar mektubun tazmini yazılı olarak bankadan istenmesi halinde teminat mektubundaki meblağ muhataba ödenir. Mektup metninde vade tarihine kadar tazmin talebinde bulunulmadığı takdirde teminat mektubunun hükümsüz hale geleceği şeklinde bir ifadenin bulunması gerekmektedir. Aksi halde muhatap, vade tarihine kadar riskin gerçekleşmiş olması halinde vadeden itibaren 10 yıl içinde tazmin talebinde bulunabilecektir.

Yargıtay'ın vade içinde riskin doğması halinde vadeli teminat mektuplarında bankanın 10 yıl sorumlu olacağı kararı, tüm uluslararası bankacılık uygulamasına ters düşmüş ve uygulamada vadeli ve vadesiz teminat mektupları arasında hiçbir fark kalmamıştır.

GEÇİCİ TEMİNAT MEKTUBU ÖRNEĞİ	
[Muhatap İdarenin Adı]	
No:	
İdarenizce ihaleye çıkarılan [.....işin adı.....] işine istekli sıfatıyla katılacak olan [isteklinin adı]'nın 4734 sayılı Kanun ve ihale dokümanı hükümlerini yerine getirmek üzere vermek zorunda olduğu geçici teminat tutarı olan [.....geçici teminatın tutarı.....] TL'yi [1] [.....bankanın veya özel finans kurumunun adı.....] garanti ettikten, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve ihale dokümanı hükümleri çerçevesinde, geçici teminatın gelir kaydedileceği hallerin ortaya çıkması halinde, protesto çekmeye, hüküm ve adı geçen izmini almaya gerek kalmaksızın ve adı geçen ile idareniz arasında ortaya çıkacak herhangi bir uyumsuzluk ve bunun akıbet ve kanuni sonuçları dikkate alınmaksızın, yukarıda yazılı tutarı ilk yazılı talebiniz üzerine derhal ve gecikmeksizin idarenize veya emrinize nakden ve tamamen ve talep tarihinden ödeme tarihine kadar geçen günlere ait kanuni faiziyle birlikte ödeyeceğimizi [.....bankanın veya özel finans kurumunun adı.....] nin imza atmaya yetkili temsilcisi ve sorumlusu sıfatıyla ve [.....banka/özel finans kurumu.....] ad ve hesabına taahhüt ve beyan ederiz.	
Bu teminat mektubu/...../.....[2] tarihine kadar geçerli olup, bu tarihe kadar elimize geçecek şekilde tarafınızdan yazılı tazmin talebinde bulunulmadığı takdirde hükümsüz olacaktır. İşbu teminat mektubunun tazmini halinde; mektup tutarı..... [3] olarak tarafınıza ödenecektir.	
[bankanın veya özel finans kurumunun adı] [banka veya özel finans kurumu şubesinin adı] Şubesi [banka/özel finans kurumu] Yetkililerinin İsim, unvan ve imzası	
NOT: a) Yabancı bankaların veya benzeri kredi kuruluşlarının kontragarantilerine dayanılarak verilecek mektuplarda, kontragarantiyi veren yabancı banka veya kredi kuruluşunun ismi ve teminatın kontragarantili olduğu belirtilmelidir. Teklifte esas para birimi Türk Lirası ise kontragarantilere dayanılarak verilecek teminat mektupları Türk Lirası üzerinden düzenlenecektir. b) İdari şartnamenin "Teklif ve ödemelerde geçerli para birimi" başlıklı maddesinde yabancı para birimi veya yabancı para birimleri cinsinden teklife izin verilmesi durumunda; istekliler, teminat mektuplarını tekliflerine esas para birimi üzerinden düzenleyeceklerdir.	
1. Yabancı para birimi cinsinden verilecek teminat mektuplarında buraya ilgili para birimi yazılacaktır. 2. Bu tarih, mektup üretileri göz önünde bulundurularak idarece belirlenmelidir. 3. Tazmin halinde geri ödemenin teminatın verildiği belirtilen para cinsinden bankaca ödemesi esas olup yabancı para cinsinden teminat idarece kabul edilmekle birlikte idarenin mali mevzuatı gereği ancak Türk Lirası cinsinden tahsilatın yapılabildiği durumlarda ise tazmin tarihinde geçerli Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden ödemenin yapılacağı yazılacaktır.	

KESİN TEMİNAT MEKTUBU ÖRNEĞİ

____/____/____
No: _____

..... İşletme A.Ş. tarafından yapılan ihalesi sonucunda işi taahhüt eden yüklenici [yüklenicinin adı]'nın ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerini yerine getirmek üzere vermek zorunda olduğu kesin teminat tutarı [kesin teminatın tutarı] TL'yi [1] [bankanın adı] garanti ettiğinden, yüklenici, taahhüdünü Kanunlar ile ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine göre kısmen veya tamamen yerine getirmediği takdirde, Protesto çekmeye, hüküm ve adı geçenin iznini almaya gerek kalmaksızın ve [yüklenicinin adı] ile İşletme A.Ş. arasında ortaya çıkacak herhangi bir uyuşmazlık ve bunun akıbet ve kanuni sonuçları dikkate alınmaksızın, yukarıda yazılı tutarı ilk yazılı talebiniz üzerine derhal ve gecikmeksizin Şirketinize nakden ve tamamen, talep tarihinden ödeme tarihine kadar geçen günlere ait kanuni faiziyle birlikte ödeyeceğimizi [bankanın adı] imza atmaya yetkili temsilcisi ve sorumlusu sıfatıyla ve [banka] ad ve hesabına taahhüt ve beyan ederiz.

Bu teminat mektubu/...../..... [2] tarihine kadar geçerli olup, bu tarihe kadar elimize geçecek şekilde tarafınızdan yazılı tazmin talebinde bulunulmadığı takdirde hükümsüz olacaktır. İşbu teminat mektubunun tazmini halinde; mektup tutarı tazmin tarihinde geçerli Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden ödenecektir.

[bankanın adı]
[banka adı]
Şubesi
[banka]

Yetkililerinin
İsim, unvan ve imzası

NOT: (asıl mektupta yer almayacaktır)

NOT: a) Yabancı bankaların veya benzeri kredi kuruluşlarının kontragarantilerine dayanılarak verilecek mektuplarda, kontragarantiyi veren yabancı banka veya kredi kuruluşunun ismi ve teminatın kontragarantili olduğu belirtilecektir. Teklifte esas para birimi Türk lirası ise kontragarantilere dayanılarak verilecek teminat mektupları Türk lirası üzerinden düzenlenecektir.

b) İdarî kısmının "Teklif ve ödemelerde geçerli para birimi" başlıklı maddesinde yabancı para birimi veya yabancı para birimleri cinsinden teklifte izin verilmesi durumunda; istekliler, teminat mektuplarını tekliflerine esas para birimi üzerinden düzenleyeceklerdir.

1. Yabancı para birimi cinsinden verilecek teminat mektuplarında buraya ilgili para birimi yazılacaktır.
2. Bu tarih, mahsup vtreleri göz önünde bulundurularak idarece belirlenmelidir. İhale dokümanı veya sözleşme hükümlerine göre stresiz istenilen teminat mektuplarında "iş bu teminat mektubu kesin ve stresizdir." yazılacaktır.
3. Tazmin halinde geri ödemenin teminatın verildiği belirtilen para cinsinden bankaca ödemesi esas olup yabancı para cinsinden teminat idarece kabul edilmekle birlikte idarenin mali mevzuatı gereği ancak Türk lirası cinsinden tahsilata yapılabildiği durumlarda ise tazmin tarihinde geçerli Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden ödemenin yapılacağı yazılacaktır.

1.1.3. Bankanın Yüklümlü Olduğu Meblağa Göre Teminat Mektupları

Bankanın yüklümlü olduğu meblağa göre teminat mektupları limitli (ödeme tutarı belirli) ve limitsiz (ödeme tutarı belirsiz) teminat mektupları olmak üzere ikiye ayrılırlar. Limitli teminat mektuplarında ödeme talep edilmesi durumunda bankanın ne kadar para ödeyeceği teminat mektubu metninde kesin olarak belirlenmiştir. Limitsiz teminat mektuplarında ise bankanın ödemeyi garanti ettiği tutar teminat mektubu metninde yer alsa da, ...verildiği tarihten itibaren hesaplanacak kanuni faiz ve gecikme cezası ile birlikte ödeneceği ...” şeklinde bir ifadenin metninde yer alması, ödeme anında mektupta yer alan tutarın çok daha üzerinde bir ödemenin yapılacağını göstermektedir. Genellikle gümrük idarelerine hitaben verilen teminat mektupları limitsiz teminat mektuplarıdır. Mektup metninde belirli bir ödeme miktarına yer verilse de bu miktara ek olarak, mektubun düzenlendiği tarihten itibaren hesaplanacak faiz ve gecikme cezalarının da ödeneceği garantisi verildiğinden, mektupta belirtilen miktarın birkaç katı ödeme yapılacağı riskinin dikkate alınması gerekmektedir.

2. KONTRGARANTİLER

Banka, bir kimseye açtığı gayrinakdi kredi (teminat mektubu kredisi) sonucu kredi alanın talebi üzerine, -kendi lehine veya üçüncü bir kişi lehine muhataba bir teminat mektubu verir. Banka ile lehine kredi açılan kişi arasında uygulamada kontrgaranti sözleşmesi olarak adlandırılan bir sözleşme imzalanır.

Müşterisi ile kontrgaranti sözleşmesi imzalayan banka, korkulan olayın gerçekleşmesi ve kendisinin garanti altına ödemedede bulunması ihtimalini düşünerek durumunu güvence altına almayı istemektedir. Böylece bankanın garanti edilene ödemedede bulunması halinde müşterisine başvurup ödediğini geri alabilmesi için gerekli hukuki dayanak yaratılmaktadır. Kontrgarantiyi bankanın müşterisi veya üçüncü kişi sağlayabilir. Kontrgaranti çoğu kez bir güvenceyi sağlamak amacıyla verilebilir. Örneğin üçüncü kişi hem banka ile kontrgaranti sözleşmesi imzalayabilir hem de taşınmazını bankaya ipotek edebilir veya üçüncü kişiye ait tahvil ve hisse senetleri üzerinde kontrgaranti sözleşmesinin diğer tarafı lehine rehin kurulabilir. Bazen de diğer bankanın verdiği teminat mektubu kontrgarantiyi oluşturabilir.

3. KABUL KREDİSİ

Kabul kredisinde banka, müşterisinin satım, eser, kira, vekâlet vb. gibi bir sözleşmenin taraflarınca kararlaştırılan bedeli içeren poliçeyi* kendi üzerine çekmesine izin vermekte ve bu poliçeyi kabul etmeyi taahhüt etmektedir. Kabul kredisinde keşideci, lehtar ve muhataptan oluşan üçlü bir kambiyo ilişkisi bulunmakta ve muhatapın poliçe üzerine imza koyarak kambiyo ilişkisine dahil olmasıyla kabul kredisi düzenlenmiş olmaktadır. Bankanın kabulüyle birinci sınıf kabule sahip müşteri, bu poliçeyi ya başka bir bankada iskonto ettirmekte ya da borcuna karşılık alacaklısına vermektedir. Müşteri, poliçenin vadesinden en geç bir gün önce poliçe bedelini kabul bankasına yatırmaktadır. Banka da poliçeyi elinde bulunduran kişiye (hamile) bedeli ödeyerek kambiyo ilişkisini ortadan kaldırmaktadır.

Kabul kredisinin özelliği bir bankanın muhatap sıfatıyla yer aldığı bir poliçenin ödeneceğine olan güvenin artmasıdır. Kabul kredisinin gayrinakdi kredi olarak değerlendirilmesinin nedeni ise bankanın muhatap sıfatıyla kambiyo ilişkisine dahil olmasıyla herhangi bir nakit ödemede bulunmaması ve kendi itibarını müşterisine kullandırmasından kaynaklanmaktadır. Gerçekten de müşteri vade dolmadan poliçe karşılığını bankaya ödediğinde kambiyo ilişkisi müşterinin yaptığı dolaylı ödeme ile son bulmaktadır.

4. AVAL VE CİRO KREDİSİ

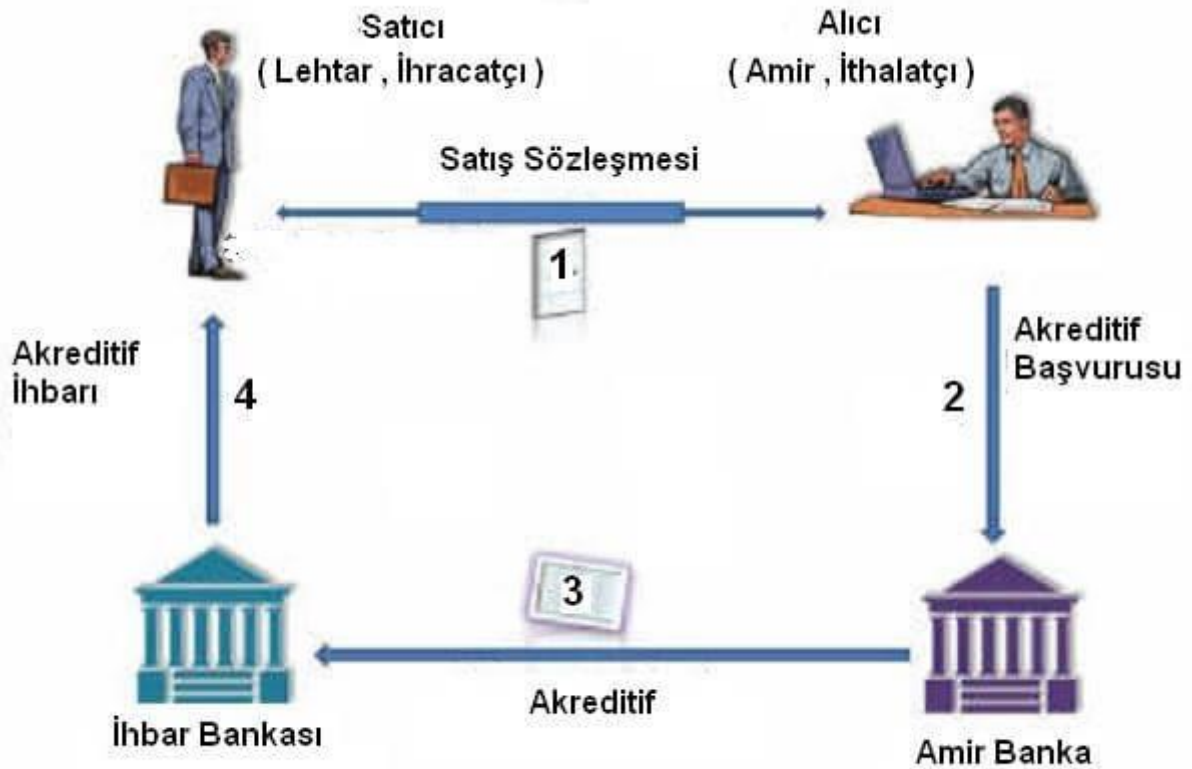
Aval Kredisini bir başka deyişle Kabul Kredisi, ithalatlarınızın bedelini, ihracatçı tarafından keşide edilen poliçeyi kabul ederek mallara ödeme yapmadan ödemenizi sağlayacak bir kredi türüdür. Ödeme, poliçe vadesinde gerçekleştirilir.

Ciro kredisinde banka, müşterinin keşide ettiği veya kabul eden muhatap olarak kambiyo sorumluluğu üstlendiği senede, cirosunu koymakta ve böylece ciro zincirinde yer alıp sorumluluk yüklenmektedir. Böylece bir senedi müşteri kolayca değerlendirebilmektedir

5. AKREDİTİF

Tarafların birbirleriyle ilişki kurma olanaklarının kısıtlı olduğu uzak mesafeli satışlarda, taraflar arasında güven eksikliği ortaya çıkmaktadır. Teknolojide ve iletişimde meydana gelen gelişmeler, uluslararası ticareti artırmış ve uluslararası ticaretin daha güvenli ve riskten uzak koşullarda yapılmasını gündeme getirmiştir. Uluslararası ticaret yapılırken ülkeler arasındaki hukuk sistemleri ve ticari teamüllerdeki farklılıklar, devletlerin uluslararası ticarete müdahale etmelerini, ihracat ve ithalatta bir dizi düzenlemeler yapmalarını, tarafların ticari ilişkiden doğan borçlarını sözleşme koşullarına uygun süre içinde yerine getirmelerini sağlayıcı düzenlemeler yapmalarını gerekli kılmıştır. Uluslararası ticarete ortaya çıkan riskleri ortadan kaldırmak ve azaltmak için güvenli bir ödeme aracı olarak akreditif ortaya çıkmıştır.

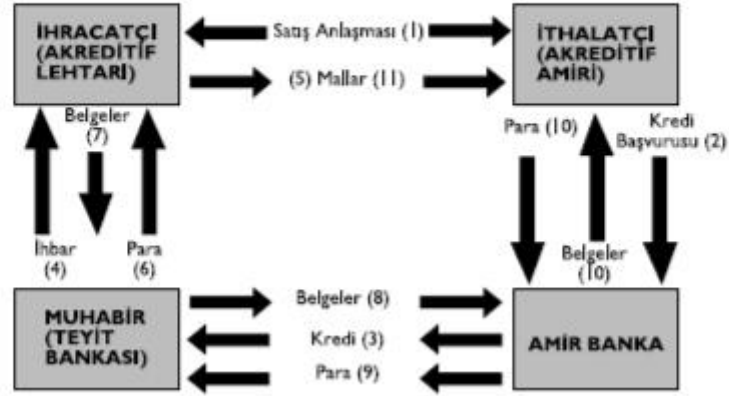
Akreditifin ülke içi ticari ilişkilerde kullanılmasının önünde de bir engel bulunmamasına rağmen, diğer ödeme yöntemlerine göre oldukça pahalı olması, ülke içi ticari ilişkilerde ödeme aracı olmasını engellemiştir.



Kaynak: <http://www.neleryokki.com/biliyormusunuz/akreditif.htm>

Akreditifin İşleyişi

Akreditifin işleyişinde aşağıdaki aşamalar takip edilmektedir.



Kaynak: F. Kaya, Dış Ticaret İşlemleri Yönetimi, Beta Basım Yayın, İstanbul, s. 106

5.1.Akreditif Türleri

5.1.1. Dönülebilir Akreditif ve Dönülemez Akreditif

Bankanın şartları her zaman değiştirebilmek veya ilişkiden dönebilmek hakkına sahip bulunduğu akreditif, dönülebilir akreditiftir.

Dönülemez akreditifte ise belgeler talimata uygun şekilde ve süresi içinde ibraz edildiğinde bankanın bedeli ödemekle yükümlü olduğu, akreditifi değiştirme veya ondan dönme hakkına sahip olmadığı akreditif türüdür.

5.1.2. Teyitli Akreditif ve Teyitsiz Akreditif

Teyitli akreditif, teyit bankasının akreditif lehtarına (ihracatçı) sadece akreditifin açıldığını haber vermekle yetinmeyip aynı zamanda kendisinin ödeme yapacağını taahhüt veya teyit etmesi şeklindedir.

İkinci bankanın akreditife yalnızca muhabir banka olarak katıldığı akreditiflere teyitsiz akreditif denmektedir.

5.1.3. Yenilenen (Rotatif-Revolving) Akreditif

Yenilenen akreditif şartlarına göre bir miktarı veya tamamı kullanıldıkça herhangi bir değişikliğe gerek kalmaksızın eski miktar dahilinde yenilenen akreditiflerdir.

Rotatif akreditif süreye ve kıymete (bedele) bağlı olarak açılabilir. Süreye bağlı rotatif akreditifte taraflar mal sevkiyatının yapılacağı tarihleri belirler ve sözleşmede belirlenen dönemlerde malların gönderilmesi ve buna bağlı olarak akreditif bedelinin alınmasıyla akreditif

yenilenmektedir. Örneğin aylık 5 ton olmak üzere 60 ton buğday göndereceği akreditif sözleşmesinde kararlaştırılmış ise ihracatçı sözleşmedeki sürelerle uygun olarak malları sevk edip belgelerle birlikte muhabir bankaya müracaat ettiğinde akreditifteki şartlara uygun olarak ödemeyi talep eder.

5.1.4. Sırt Sırta (Karşılıklı) Akreditif

Karşılıklı akreditif, transit ticarete kullanılan ve birbirinden bağımsız iki ayrı akreditif işleminden oluşan bir şeklidir.

5.1.5. Devredilebilir Akreditif

Devredilebilir akreditifte, lehine akreditif açılan ihracatçı, kendi ülkesindeki üçüncü bir şahsa, akreditifte adı geçenden başka ikinci ya da daha fazla ihracatçıya akreditifi devredebilir.

5.1.6. Kırmızı Kayıtlı Akreditif

Kırmızı kayıtlı akreditif, ithalatçının açtığı akreditifin bir kısmının ya da tamamının mal gönderilmeden ya da sevk belgesi bankaya ibraz edilmeden ihracatçıya kullandığı akreditif türüdür.

5.1.7. Yeşil Kayıtlı Akreditif

Yeşil kayıtlı akreditifte ihracatçı sözleşmede tespit edilmiş olan belli bir miktarı avans olarak almaktadır. Ancak sözleşme konusu malların depolandığını gösteren belgelerin muhabir bankaya ibrazı şartı ile ödeme yapılmaktadır. Dolayısıyla malların depolandığını gösteren belgeler ihracatçının bankası emrine düzenleneceği için malların mülkiyetini elinde bulunduran bankanın devreye girmesiyle ithalatçının malları almama riski azaltılmış olmaktadır.

6. PREFİNANSMAN KREDİSİ

Prefinansman Kredisi, ihracat, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı faaliyetler ile ilgili mal ve hizmet alımlarının finansmanında kullanılan bir kredi türüdür.

Prefinansman, ihracat ve döviz kazandırıcı faaliyetlerle ilgili mal ve hizmet alımlarının finansmanında kullanılmak üzere firmaların bizzat yurt dışındaki alıcıdan veya uluslararası finans kurumlarından sağladıkları, döviz ya da efektiflerin Türkiye'deki bankalar aracılığıyla (garanti verilerek veya verilmeyerek) yurda getirilerek Türk lirasına çevrilip (istisnalar hariç) azami 18 ay vadeli kullandırılan kredilerdir. Bu krediler döviz olarak kullanılamaz. Kredinin anapara, faiz ve masraflarının ihracat, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı faaliyetlerden sağlanan bedellerle ödenmesi gereklidir.

Prefinansman kredisinde banka, prefinansmanın yurtdışına döviz olarak ödeneceğinin garantisini verdiğinden dolayı, gayrinakdi kredi olarak kabul edilmektedir. Burada lehine prefinansman kredisi tesis edilen firma yurtdışından nakit olarak para aldığından bankanın, kara para açısından ilişkinin gerçek olup olmadığını, kredili firmanın parayı nerede ne için kullanacağını ve firmanın geri ödeme kabiliyetinin bulunup bulunmadığını araştırması gerekmektedir.

Kaynakça:

- 1- Bankalarda Kredi Yönetimi. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Yayınları,ESKİŞEHİR, Ağustos 2018

NAKİT YÖNETİM KREDİLERİ-PROJE KREDİLERİ

GARANTİ VE KEFALET LİMİTLERİ

1. Nakit yönetim kredileri

KREDİ ÜRÜN PAKETLERİ
Nakit Yönetimi Ödemeler
Çek Kredisi
Ticari Kredi Kartları

1.1.Nakit Yönetimi Ödemeler

KREDİ ÜRÜN PAKETİ	KREDİ ÜRÜNLERİ
Nakit Yönetimi Ödemeler	Yasal Ödemeler Kredisi
	Takas Kredisi Limiti
	Özel Müşteri Limiti
	Nakit Yönetimi Ödemeler Kredisi
	Gün İçi Kredisi
	Bloke / Keşide Çek Kredisi
	Rezerv Çek Limiti
	Maaş Kredisi

1.1.1. Yasal Ödemeler Kredisi

Müşterilerin ödemekle yükümlü oldukları SSK prim tahsilatları ve vergilerin kredilendirerek bankamız tarafından ödenmesi için tahsis edilmiş limitler dahilinde kullandırılan bir nakit yönetimi kredi türüdür. Şube pazarlama yetkilisi tarafından "Yasal Ödemeler Kredisi Rezerv" menüsünden ödeme türü seçilerek limit rezerv edilir ve rezerv tutarı, risk olarak müşterinin limit risk bilgilerine yansır. Operasyon tarafından işlem yapıldığı günün sonunda tahsilatı gerçekleştirilen vergi ve SSK tutarları müşterinin nakit risklerine yansır. Kullanılmayan rezerv tutarları gün sonunda otomatik iptal edilir. Taksit yüzdeleri girildiği takdirde ödeme tutarı ve günü sistem tarafından otomatik belirlenir. Söz konusu taksitlendirme, sisteme tanımlanan gün sayısından fazla olamaz.

1.1.2. Takas Kredisi Limiti

Müşterilerin bankamızdan aldığı çeklerin takastan çıkması ve bu tutarların bankamız tarafından kredilendirilerek ödenmesi için kullandırılan bir kredi türüdür.

1.1.3. Özel Müşteri Limiti

Müşterinin bankamız aracılığı ile tahsil edilecek çeklerinin takasa verilmesi ve takas çeklerinin firmanın verimliliği ve takas hacmi göz önüne alınarak belirli bir yüzdesini aynı gün müşteri hesabına alacak kaydedilmesi suretiyle kullandırılan bir nakit yönetimi kredi türüdür. Kredi limiti tahsis edildikten sonra şube, özel müşteri tanımlama formunu doldurup Nakit Yönetimi Grubuna başvurur. Bu grup tarafından müşteri numarası üzerine kullandırım yapılabilecek uygun görülen tutar ve yüzde tanımlanır. Yapılan hesap ve yüzde tanımlamasına istinaden sistem tarafından her gün otomatik kullandırılır. Kullandırılan kredi vade günü otomatik kapanır.

1.1.4. Nakit Yönetimi Ödemeler Kredisi

Müşterilerin kurum fatura ve tahsilatlarının, bankamız tarafından kredilendirilerek ödenmesi için kullandırılan bir nakit yönetimi kredi türüdür. Bu amaç dışında kullandırım yapılmaz.

1.1.5. Güniçi Kredisi

Bu ürün sadece, sorgu numarası ve detayı belgelendirilmiş veya teyit edilmiş bankamıza gelecek EFT, yurtdışından gelecek YP havale, banka içi havale, ihracat alış gibi para girişi olacak işlemlere istinaden KKF ile kullandırılır. Yabancı para havalenin valörünün işlem tarihi ile aynı gün olması koşulu aranır.

Yapılan her bir kullandırım aynı gün kapatılmak zorundadır.

1.1.6. Bloke / Keşide Çek Kredisi

Müşterilerin ihtiyaçları doğrultusunda, Çekleri Kullandırım veya Çek Senet Sonradan Blokeye Alma adımımdan, çekin tutarı kredilendirilip bloke edilerek kullandırılan kredilerdir. Söz konusu çek bedeli takasa veya veznelere ibraz edilmesi suretiyle ödenir.

1.1.7. Rezerv Çek Limiti

Çekleri “BLOKELİ” seçeneği ile müşteriye teslim edilerek kullandırılan kredilerdir. Bu ürün sadece kredi teklifi olumlu seviyelerinde onaylanacak müşterilere kullandırılabilir. Bu şekilde müşteriye verilen çeklerin mutlaka, lehtar, tutarı, vadesi belirtilmelidir.

1.1.8. Maaş Kredisi

Firmalar için maaş ödeme işleminde hesaptan tahsilat yapılırken yetersiz bakiye olması durumunda kredili işlem yapılarak firmanın ödemelerinin yapılabilmesi sağlar. Bu işlem için Maaş kredisi tipinde bir kredi oluşturulması gerekmektedir. Maaş Kredisi ürün limiti olarak teklif edilir. Bu limit teklifi üzerinden otomatik kullandırmalar gerçekleştirilecektir.

1.2.Çek Kredisi

Çek Kanunu uyarınca bankaların müşterilerine verdiği her bir çek yaprağı için, çekin ödenmemesi durumunda bankanın ödemeyi taahhüt ettiği tutardan dolayı yaratılan bir kredi riskidir.

5941 sayılı Çek Kanunu uyarınca basılan çekler için bankaların, karşılığı olmayan her çek yaprağı başına 03.02.2012 tarihinden 'den itibaren ödeme yapmakla yükümlü oldukları tutar 31.01.2015'den itibaren 1.200 TL (Bin Türk Lirası) olarak belirlenmiştir. Çek bedeli 1.000 TL'nin altında ise çek bedeli kadar bankaca ödeme yapılır. Bu husus, hesap sahibi ile muhatap banka arasında çek defterinin teslimi sırasında yapılmış olan dönülemeyecek bir gayri nakdi kredi sözleşmesi hükmündedir. Bu kapsam dışında kalan eski çekler için bankaların karşılığı olmayan her çek yaprağı başına ödemekle yükümlü olduğu tutar 31.01.2012 tarihinden itibaren 600-TL (Altı yüz Türk Lirası)' dır. Bu miktarlar, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından her yıl Ocak ayında belirlenir ve Resmî Gazete' de yayımlanır.

Bankamız müşterilerine teslim edilen her çek yaprağı için bu limitin tahsis edilmiş olması şart olup, aksi halde çek müşteriye teslim edilmez. Konu risk, müşteriye çek teslimi esnasında oluşur ve kasadan veya takastan yapılan her bir çek ödemesinde, çek yaprağı başına verilen tutar kadar riskten düşer. Süresi içinde ibraz edilen çeklerin karşılıksız çıkması ve Bankamızın yasal olarak ödemekle yükümlü olduğu tutarı müşterinin talep etmesi durumunda tazmin olan çek kredisi (TL) kaydı yaratılır ve firma/şahsın kullanılmamış çek kredisi (TL) limiti üzerine sistem tarafından otomatik bloke konur. Bu bloke müşterinin tazmin olan tutarı ödemesi ile otomatik kalkar. Tazmin olan tutar tahsil edilmeden müşteriye yeni çek karnesi verilmez.

1.3.Ticari Kredi Kartları

Şirketlerin, çalışanlarına harcamalarda esneklik ve kolaylık getirmek, şirket adına yapılacak harcamalar için nakit avans ödeme zorunluluğunu ortadan kaldırmak, şirket harcamalarında daha etkin kontrol yapma amacı ile tercih edilen bir kredi kartı ve kredi türüdür.

Diğer tüm kredi limit teklifleri ile aynı şekilde limit tahsis edilen ticari kart limiti müşterinin şubedeki, banka genelindeki ve varsa bağlı olduğu gruptaki gayrinakit kredi limitlerine dahildir.

Ticari Kredi Kartları paketi için limit artırımı yapılır. Arkasından KKF revizyonu ile kartın limit tutarı arttırılır.

Kart Yenilemeleri mevcut limitler çerçevesinde, KKF düzenlenmeksizin Kart Basım ve Destek Hizmetleri Birimi tarafından yenilenerek müşteriye teslim edilebilir.

Müşterinin talebi üzerine veya şubenin/krediler bölümünün müşterinin limitlerini ve risklerini tasfiye etmek istediği durumlarda yapılması gereken kart iptalleri için, öncelikle şube tarafından ADK Araştırma Servisinden ilgili müşterinin borcu olmadığına dair yazı alınır ve limit sıfırlanması için şube tarafından "Krediler>KKF>Ticari Kart Başvuru Giriş" te limitin "0" lanması ile risk ve limit kapatılmış olur. Ticari Kredi Kartları paket limiti ve riski sıfırlanan müşteriye ait kart şube web ekranları üzerinden iptal edilebilir.

1.4.Vade Kart

Mevcutta ticaret hayatında çek ve senet ile gerçekleştirilen vadeli işlemlerin kart üzerinden yürütülmesini ve müşterinin nakit akışını kontrol etmesini sağlayan bir şirket kredi kartıdır. Vade Kart ile gerçekleştirilen tek çekim harcamalar işlem anında ya da sonrasında müşteri özelinde atanan vade uzunluklarından biri seçilerek vadelendirilebilir, müşteri gruplarına göre her müşteriye verilen maksimum vade süresi değişebilir. Ürünün kullandırım aşamasında müşteriden Vade Kart Başvuru Formu ve Ek Sözleşmesi alınmalıdır. Hakim ortak ve firma ortağına kart kullanımında geniş yetkiler tanımlanırken, firma çalışanlarına verilmek istenen kartlarda yetki sınırlaması yapılabilir.

1.5.Proje Kredileri Kategorisi

Müşterilerin projelerinin veya yatırımlarının finansmanı amaçlı ve/veya tek seferlik verilen kredi ürünleri bu kategori altında toplanmıştır. Bunlar genel olarak, geri ödenmesinde esas olarak projenin yaratacağı nakit akışı, teminat olarak projenin varlıklarının değerlendirildiği, şirketin genel kredi ihtiyacına değil, yatırım projesinden doğacak kredi ihtiyacı için verilen kredilerdir. (ihaleleri için oluşturulan ve projeye dayalı olan baraj, altyapı, otoyol, demiryolu, enerji, vb. büyük kamu ihaleleri, sendikasyon kredileri ve müşterinin kendi yatırım ve projeleri AVM, otel, Tatil Köyü, işyeri alımları vs. gibi)

1.5.1. Nakit Kredi YP

Kıyı bankacılığında ve serbest bölgede BCH, Spot, Ara Ödemeli şeklinde kullanılabilir YP nakit kredidir. Söz konusu krediler herhangi bir taahhüt doğurmaz.

1.5.2. Ticari İşyeri Kredisi

Tüzel kişilere iş yeri alımını finanse etmek için kullanılan kredilerdir. Tüzel müşterilere, ticari işyeri alımı için verilecek olan kredi limitlerinin tamamı “Proje Kredileri” kategorisi altında yer alır.

1.5.3. Ticari Araç Kredisi

Firmanın ana faaliyet konusu ile ilgili olarak yapacağı yatırımlar için (araç kiralama firmaları, nakliye/taşıma firmaları) tek seferlik verilecek araç kredisi ürünü bu kategori altında limit tahsis edilerek kullanılır.

1.6.Garanti ve Kefalet Limitleri Kategorisi

Limit tahsis edilen müşteri üzerinde bir kredi riski yaratmayan ancak limit tahsis edilerek takip edilmek istenen garanti, kefaletler veya diğer takipler için verilen limitlerin oluşturduğu kategoridir.

KREDİ ÜRÜNLERİ
KPDGE Limiti
Referans Mektubu Limiti
Taahhüt Limiti
Kefalet Limiti/ Garantörlük
Satın Alınan Tahvil ve Benzeri Sermaye Piyasası Araçları
Tedarikçi Finansmanı Ana Firma
DBS Ana Firma

1.6.1. KPDGE (Konut Projeleri Destekleme Geliştirme) Limiti

Konut projelerinde, henüz tamamlanmamış konutlarda ipotek alınıncaya kadar müteahhit firmadan alınacak garantörlük/kefalet için, müteahhit firmanın toplamda alınabileceği garanti/kefaletin tutarı için tahsis edilen limittir. Konut Projelerinin Değerlendirme ve Kredilendirmesi Prosedürü 'nde detaylar yer almaktadır.

1.6.2. Referans Mektubu Limiti

Genellikle inşaat ve taahhüt işleri ile uğraşan kredili firmalarımızın, ihalesine girecekleri işe yetecek kadar kredi ve nakit gücüne sahip olup olmadıklarını saptamak amacıyla, muhataba hitaben düzenlenen, müşterinin bankamızda kullanabileceği nakit ve gayri nakit limit ve risk bilgilerini içeren mektuplardır.

Firmalara verilecek referans mektuplarında aşağıdaki formül kullanılmalıdır.

Firmanın Referans Limiti Paketi'nde tanımlı olan limit tutarı, mektubun düzenlenmesi aşamasında firmanın nakit ve gayri nakit limitlerine (1/2) eşit olarak yazılarak hesaplama yapılacaktır.

1.7.Bireysel Kredi ürünleri

KREDİ ÜRÜNLERİ
Konut Kredileri
Oto Kredileri
Tüketici Kredileri
Kredili Mevduat Hesabı (KMH)
Kredi Kartı

Kaynakça:

- 1- Temel Kredi Bilgileri, Cemal Uşuğ, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi

TEMİNAT MEKTUBU VE DBS

1. Teminat Mektubu Genel Bilgiler

Teminat Mektubu yurt içi yerleşik gerçek ve tüzel kişiler lehine bir işin yapılması, bir borcun ödenmesi, bir malın teslimi gibi konularda muhatap idareye, kuruma veya kişiye hitaben düzenlenen ve mektup konusu işin yerine getirilmemesi durumunda mektup tutarı kadar kayıtsız şartsız ödeme taahhüdü içeren TL veya YP üzerinden düzenlenen garantilerdir.

1.1.Vadesiz ve Vadeli Mektubu Genel Bilgiler

Üzerinde bir vade veya geçerlilik süresi gösterilmeyen teminat mektupları vadesiz olarak adlandırılır. Vadesiz teminat mektupları süresiz olarak yürürlükte kalır ve bankanın sorumluluğu, lehtar ile muhatap arasındaki sözleşme ilişkisi bittikten sonra zamanaşımı süresi sonuna kadar devam eder. Zamanaşımı süresi sonunda bankanın sorumluluğu da kalkar.

Teminat mektupları vadeli olarak da düzenlenebilir. Bu tür mektuplar vade tarihi ile birlikte

“Taahhüdümüz ../../.... Tarihine kadar geçerlidir. Bu sürenin bitimine kadar bankamıza yazılı olarak başvurulmaması halinde, bu taahhüdümüz hükümsüzdür. Bu teminat mektubumuzu alıp, işleme koymakla muhatap bu şartı da kabul etmiş sayılır.”

ibaresini taşıması gerekir. Garanti sözleşmesi niteliğindeki vadeli teminat mektuplarının vadesinin uzatılması mümkündür. Süre uzatımı, mektubun verilişindeki şekle tabidir. Bu şekilde verilen mektuplar vade sonunda hükümden düşeceğinden, gerekiyorsa vade/süre uzatımı vade dolmadan önce yapılmalıdır. Süre uzatım yazılarında genellikle diğer şartların aynen geçerli kaldığı belirtilir.

Vadesi olan ancak yukarıdaki ibareyi taşımayan mektuplarda, vade sonunda teminat mektubu hükümsüz olmayıp vade sonundan itibaren genel zamanaşımı süresi sonuna kadar bankamızın sorumluluğu devam eder. Bu tür mektuplarda riskin vade içinde doğması halinde, vadeden itibaren 10 yıllık genel zamanaşımı süresi içinde bankadan tazmin istenebilecek ve bu süre için bankanın sorumluluğu devam edecektir.

1.2.Limit içi Mektubu Genel Bilgiler

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre teminat mektupları limit içi verilebilirken 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na tabi işlerde limit içi teminat mektubu uygulaması söz konusu değildir.

Aşağıdaki kamu kurum ve kuruluşlarına limit içi teminat mektupları verilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhurbaşkanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Sayıştay Başkanlığı, Dışışleri Bakanlığı, Anayasa Mahkemesi Başkanlığı, Maliye Bakanlığı,

Başbakanlık, Milli Eğitim Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Sağlık Bakanlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Danıştay, Tarım ve Köy işleri Bakanlığı, Yargıtay, Orman Bakanlığı,

Devlet İstatistik Enstitüsü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Turizm Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Çevre Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Denizcilik Müsteşarlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Gümrük Müsteşarlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu.

Katma Bütçeli Daire Müesseseleri;

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Karayolları Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yüksek Öğretim Kurulu, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Orman Genel Müdürlüğü, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, Üniversiteler, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Belediyeler, İl Özel İdareleri,

2. Teminat Mektubu Mal Alım TL/YP

Mal alımı veya bu amaçla bayilik/acentalık için düzenlenen teminat mektupları bu paket altında yer almaktadır.

Kredi kullandırımında girilmesi gereken “Tür”, “Konu” ve “Veriliş Nedeni” aşağıdaki gibi seçilir.

Paket Adı	Ürün Adı	Mektup Türü	Konusu	Veriliş Nedeni
Teminat Mektubu Mal Alımı TL/YP	Teminat Mektubu Mal Alımı TL/YP	Diğer	Diğer	Mal Bedeli Teminatı
				Bayilik Teminatı İçin
				Acentelik Teminatı İçin

2.1.Mal Bedeli Teminatı İçin Verilenler

Firmaların mal alımlarında, alınan mal bedellerinin ödemeleri banka teminat mektubu ile taahhüt edilmektedir. Teminat mektubu içeriği muhatap kuruluşa göre değişebilmektedir.

2.2.Bayilik Teminatı İçin Verilenler

Veriliş nedeni itibariyle mal bedeli teminatına benzer kapsamdaki bu mektuplar, ek olarak bayilik sözleşmesi koşullarını da garanti etmekte, garanti edilen borcun en çok tutarı mektupta gösterilmektedir.

2.3.Acentelik Teminatı İçin Verilenler

Acentelik için düzenlenen sözleşme hükümleri gereği acentenin vermesi gereken kesin teminat tutarının garanti edildiği teminat mektuplarıdır

3. Teminat Mektubu Taahhüt TL/YP

İnşaat, taahhüt ve mühendislik işleri için düzenlenen teminat mektupları bu paket altında yer almaktadır.

KREDİ ÜRÜN PAKETİ	KREDİ ÜRÜNLERİ
Teminat Mektubu Taahhüt TL/YP	Teminat Mektubu Geçici
	Teminat Mektubu Kati/Avans

3.1. Geçici Teminat Mektupları

İhalelere katılmak için ihale makamına hitaben, ihalenin lehtarın üzerinde kalması halinde kesin teminatı vereceği ve sözleşmeyi imzalayacağını garanti eden mektuplardır.

Geçici teminat mektupları ihale konusu olan işin, ihale veya tahmini teklif bedeli üzerinden ihale şartnamesinde belirtilen oranda düzenlenir. Bu mektuplar, katiye dönmesi veya ihale şartnamesinde belirtilen süre sonunda riskten çıkar.

3.2. Kati / Avans Teminat Mektupları

Taahhüdün, sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, sözleşme yapılmasından önce müteahhit veya müşteriden ihale bedeli üzerinden hesaplanmak suretiyle belirli oranda kati teminat alınır. Kati teminat alınmasının amacı, mektup konusu işin sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesi, iş kısmen veya tamamen veya gereği gibi yerine getirilmezse, işin yapılmamasından ve dolayısıyla işin bir başkasına yaptırılmasından doğabilecek zararın karşılanmasıdır.

Avans teminat mektuplarının konusu, yüklenicilere verilecek avansların geri ödenmesinin banka tarafından garanti edilmesi ile ilgilidir. Özellikle büyük yapım ihalelerinde ihale konusu işin hazırlık aşamasında yüklenicinin olanaklarının üzerinde olabilecek finansman yükünü göz önüne alarak ihale tutarının belli bir oranında avans verilmesi söz konusu olabilir. Verilen bu avans, yapılan işler karşılığında yükleniciye ödenecek olan hak edişlerden verilen avans oranında veya sözleşmede belirtilen özel şartlar dahilinde veya daha yüksek oranlarda kesilerek geri alınır. Avans teminat mektubunun, hakedişten mahsup edilen avans tutarındaki kısmını muhatabın serbest bırakması gerekir. Mektubu veren banka, muhatabın yazısı üzerine serbest bırakılan kısmı riskten düşer.

Paket Adı	Ürün Adı	Mektup Türü	Konusu	Veriliş Nedeni
Teminat Mektubu Taahhüt TL/YP	Teminat Mektubu Geçici	Geçici	Diğer	Mal Alım-Satım İhaleleri İçin
				Diğer
			İnşaat Mühendislik İşleri	Altyapı İnşaat Taahhüt İşleri
				Üstyapı İnşaat Taahhüt İşleri
				Elektrik İle İlgili Taahhüt İşleri
				İhrazat Mektupları
				Proje+Mühendislik+Müşavirlik+Denetim İşleri
				Diğer
	Teminat Mektubu Kati/Avans	Avans	Diğer	Mal Alım-Satım İhaleleri İçin
				Diğer
			İnşaat Mühendislik İşleri	Altyapı İnşaat Taahhüt İşleri
				Üstyapı İnşaat Taahhüt İşleri
				Elektrik İle İlgili Taahhüt İşleri
				İhrazat Mektupları
				Proje+Mühendislik+Müşavirlik+Denetim İşleri
				Diğer
		Kesin	Diğer	Mal Alım-Satım İhaleleri İçin
				Diğer
			İnşaat Mühendislik İşleri	Altyapı İnşaat Taahhüt İşleri
				Üstyapı İnşaat Taahhüt İşleri
				Elektrik İle İlgili Taahhüt İşleri
				İhrazat Mektupları
				Proje+Mühendislik+Müşavirlik+Denetim İşleri
				Diğer

4. Teminat Mektubu Diğer TL/YP

Mal alımı ve inşaat/taahhüt için düzenlenen teminat mektupları dışında kalan tüm teminat mektubu ürünleri bu paket altında yer almaktadır.

KREDİ ÜRÜN PAKETİ	KREDİ ÜRÜNLERİ
Teminat Mektubu Diğer TL/YP	Teminat Mektubu Kredi Teminatı
	Teminat Mektubu Mahkemelere
	Teminat Mektubu Gümrük
	Exim Performans TL
	Exim Performans YP
	Teminat Mektubu Diğer

Paket Adı	Ürün Adı	Mektup Türü	Konusu	Veriliş Nedeni
Teminat Mektubu Diğer TL/YP	Teminat Mektubu Mahkemelere	Diğer	Diğer	Mahkemelere Hitaben
	Teminat Mektubu Gümrük	Gümrük	Diğer	Diğer Gümrük
				Global
	Teminat Mektubu Kredi Teminatı	Diğer	Diğer	Diğer
	Teminat Mektubu Diğer	Kesin Avans Diğer İstihkak	Diğer	Para Piyasaları İçin
				Milli Piyango İdaresi İçin
				Vergi Dairelerine
				Türkiye Hitaben
				Elektrik Aboneliği İçin
				Diğer

5. Harici Garanti

Yurt dışında yerleşik gerçek ve tüzel kişiler lehine bir işin yapılması, bir borcun ödenmesi, bir malın teslimi gibi konularda muhataba hitaben düzenlenen garanti mektuplarıdır.

Verilen garanti mektupları, yüklenicinin taahhüdünü yerine getirmemesi halinde, garanti alanın (beneficiary) bu hususu beyanı üzerine, ilk yazılı talebinde bankaca ödeneceğini taahhüt eden dönülemez ödeme yükümlülükleridir.

Veriliş Amacı	Veriliş Amacı 2
Geçici Garanti Mektubu	
Stand by L/C	
Ödeme Garantileri	 Geri Ödeme Garantisi veya Avans Teminat Mektubu
	 İthalat Garantisi/Garanti Lokal
Yerine Getirme (İfa) Garantisi	 İhracat Garantileri
	 İnşaat ve Taahhüt işleri için verilen Yerine Getirme Garantileri
Prefinansman Kredisi	 İşletme kredisi
	 Prefinansman Kredisi
	 Yatırım Kredisi
Diğer Garantiler	 Akreditif
	 Alınkonulan Paranın Ödeme Garantisi
	 Bakım Onarım Garantisi
	 Gemi Kurtarma Garantisi
	 Gümrük Garantileri
	 Kambyo Senedi Garantisi veya Aval
	 Kira Garantileri
	 Kullanım Garantisi
	 Müşterek ve Müteselsil Kefalet
	 Vergi Garantileri

5.1.Geçici Garanti Mektubu (Tender Guarantee Bid Bond Temporary Bond)

Bu tür mektuplar, isteklilerin ihaleye katılmalarına olanak sağlayan, bankalarca düzenlenmiş belgelerdir. Bu belgeler, muhatabın açtığı ihaleye istekli sıfatıyla katılan bir gerçek ya da tüzel kişinin, ihale ile ilgili kanun ve şartname hükümlerini yerine getirmek üzere ihaleyi açan tarafa vermek zorunda olduğu önceden belirlenmiş bir tutarın yerine geçmekte ve istekli eğer ihaleyi kazanamaz ise iade edilmektedir.

5.2.Standby L/C (Akreditif Şeklinde Düzenlenen Garantiler)

ABD yasalarının, bankalarca klasik garanti mektubu düzenlenmesini yasaklaması nedeniyle, bunun yerine garanti akreditifi düzenlenmektedir. ABD'de yasal düzenlemelerin getirdiği bir sınırlama ise vadesiz akreditif açtırılamamasıdır. Garanti akreditifinde, amirin istemi üzerine Amerikan Bankası, muhabiri nezdinde bir garanti akreditifi açmakta ve lehtara bildirilmesini istemektedir. İhbar bankası, garanti akreditifini hiçbir sorumluluk almadan lehtara ihbar etmektedir. Genellikle garanti akreditifinde ödeme için lehtardan, amirin yükümlülüklerini yerine getirmediğine ilişkin bir beyan ile amir banka üzerine bir poliçe düzenlemesi istenmektedir. İhbar bankası, lehdarın ödeme talebi ile amir banka üzerine keşideli poliçeyi, amir bankaya göndererek hesabın alacaklandırılmasını istemekte ve garanti akreditifi altında ödeme yapan amir banka, amire rücu etmektedir.

Akreditiflerle garanti akreditifleri arasında önemli bazı farklar bulunmaktadır. Her ikisi de ilgili oldukları işe ilişkin sözleşmeden bağımsız oldukları halde, akreditif lehtara yapılacak ödemenin tek aracı olarak öngörülmüştür. Buna karşılık garanti akreditifi, çoğunlukla amirin yükümlülüklerini yerine getirmemesi olasılığına karşı öngörülen ve ancak öyle bir durumda başvurulacak bir ödeme aracıdır. Bu bakımdan da "Standby Letter of Credits" bir akreditiften çok bir garanti mektubudur. Bundan ötürü, akreditiflerde vesaik, garanti akreditiflerine oranla daha büyük önem taşır.

5.3.Ödeme Garantileri (Letter of Indemnity)

Ödeme garantileri, amirin belirli bir tutarı ödeyeceğinin garantisidir. Amir, borcu vadesinde ödemediği halde garantör banka ödemeyi taahhüt etmektedir. Aşağıda en çok kullanılan ödeme garantilerine yer verilmiştir.

5.4.Geri Ödeme Garantisi veya Avans Teminat Mektubu (Repayment

Guarantee/Advance Payment Guarantee) Bir alım veya yapım işinde, satıcı veya yüklenici sözleşme konusu işin üretimini öngörülen sürede sağlayacak kapasitede olmayabilir. İş yaptırarak, işin bir an önce bitirilmesini sağlamak için yükleniciye finansman sağlamak amacıyla avans verebilir veya bu sözleşmede öngörülmüş olabilir. Satıcı da özel olarak üreteceği malları alıcının almaktan vazgeçmesini önlemek amacıyla peşin ödeme koşulu koyabilir. Ancak işveren veya alıcı böyle bir avans veya peşin ödeme karşılığında malların teslimini veya işin yapılmasını, aksi takdirde avans veya peşin ödeme tutarının geri ödeneceğini güvenceye almadan avans veya peşin ödemede bulunmaz. Bu güvence de amirin borçlarını yerine getirmediği takdirde avans veya peşin ödemenin derhal geri ödeneceği taahhüdünü içeren bir banka garantisi şeklinde olur. Avansı ödeyecek olan taraf, garantiyi aldıktan sonra ödemede bulunur. Bu durumda, garantiye, avans ödemesi ile birlikte geçerlik kazanacağına ilişkin bir kayıt konulmalıdır. Alıcı ya da işveren ile yüklenici arasındaki sözleşmede gerek avansın verilmesine gerekse ne şekilde geri ödeneceğine ilişkin hükümler bulunabilir.

5.5.İthalat Garantisi/Garanti Lokal (Letter of Indemnity in case of Nonpayment/ Payment Guarantee)

İthalat garantisi, vesaik mukabili ve mal mukabili (açık hesap) ödeme şekline göre yapılan ithalat işlemlerinde kullanılmaktadır. Banka, ithal edilen mal bedelinin alıcı ile satıcı arasındaki sözleşmeye göre vesaik veya mallar geldiğinde ya da kredili satış söz konusu ise vadesinde ödeneceğini satıcıya garanti etmektedir. İthalat garantisi, satıcıya malları gönderdiğinde alıcının ithal edeceğine ve mal bedelinin ödeneceğine ilişkin bir güvence sağlamaktadır. Alıcı ise bedeli ancak mallar kendisine sevk edildikten sonra ödeneceği için güvence altındadır. Alıcı ve satıcıya sağladığı güvenceler açısından akreditife oldukça benzemektedir. Ancak akreditifte satıcı, malları yükledikten sonra vesaiki bankasına ibraz ettiğinde mal bedeli kendisine ödenir. İthal garantisinde ise vesaik alıcıya ulaştığında ödenecektir. Bu açıdan satıcı için akreditifli ödeme şekli daha avantajlıdır.

5.6.Kredi Garantisi

Yurtiçinde yerleşik firmaların, yurt dışındaki bankalardan/kurumlardan kredi kullanabilirler. Kreditör kurumlar, krediyi kullandırmadan önce bir banka garantisi isteyeceklerdir. İstenen garantiler, açılacak kredinin kullanım/kullandırım amacına göre çeşitli şekillerde adlandırılmaktadır. Kredi garantilerine genellikle kredi kullandırımında geçerli olacağına ilişkin bir kayıt konur. Ayrıca ödenmesi taahhüt edilen azami meblağa, faiz ve masrafların dahil olup olmadığı, belirtilen azami meblağdan başka faiz ve masrafların da taahhüt edilip edilmediği belirtilmelidir. Azami meblağın üzerinde ayrıca faiz ve masrafların da ödeneceği taahhüt ediliyorsa, vadeye kadar olası faiz ve masrafların hesaplanabilmesi için krediye uygulanacak faiz oranı ve diğer masrafların garantide belirtilmesi uygun olur.

5.7.Kesin Garanti Mektubu (Performance Guarantees Performance Bond)

Bu mektuplar, ihaleyi açan tarafın ihale sonucunda işi taahhüt eden müteahhidin ihale ile ilgili kanun ve şartname uyarınca vermesi gereken kesin teminat miktarının yerine geçen bir belgedir. Başka bir deyişle, ihaleyi kazanan istekli artık işi yapmaya hak kazandığından, bu kez işi bitirmesini sağlamak için kendisinden kesin teminat istenilir.

5.8.Diğer Garantiler

- Alıkonulan Paranın Ödenme Garantisi (Retention Money Bonds/Guarantees)
- Bakım Onarım Garantileri (Maintenance Bonds / Guarantees)
- Gemi Kurtarma Garantisi (Bail Bond)
- Kullanım Garantisi (Guarantee for Warranty Obligation/Warrant Bond)

Bir satış sözleşmesinde, malların tesliminden sonra ortaya çıkabilecek hasarların satıcıya ait olacağı kararlaştırılmış olabilir. Satıcı adına alıcıya bir banka garantisi verilerek, olası hasarlara karşı bir güvence sağlanır.

6. Tedarikçi Finansmanı ve DBS

DBS ve Tedarikçi Finansmanı ile ilgili kredi talepleri bu paket altında yer almaktadır.

KREDİ ÜRÜN PAKETİ	KREDİ ÜRÜNLERİ
Tedarikçi Finansmanı ve DBS	Tedarikçi Finansmanı
	DBS Nakit
	DBS Gayri Nakit
	DBS İskonto

6.1.Tedarikçi Finansmanı

Finansal yapısı güçlü ana firmaların, tedarikçilerinden aldığı mal/hizmetler karşılığında yapacağı vadeli ödemenin, tedarikçilerden temlik alınması yoluyla tedarikçilere uygun maliyet ve şartlarla finansman sağlayan bir üründür. Tedarikçilerden alınacak temlik ve bu temlike konu alacağın ana firma tarafından ödenme garantisini düzenleyen sözleşmeler, tedarikçilere uygun fiyat ve kolay finansman avantajı sağlamaktadır.

Ürünün iş akışı ve uygulaması ile ilgili önemli hususlar aşağıda belirtilmiştir;

- Ana firma ile sözleşme imzalanır,
- Ana firma için gölge limit (kefalet limiti) tesis edilir,
- Ana firma sistem tanımı yapılır,
- Tedarikçiler ilgili şubelere yönlendirilir ve şube tarafından Tedarikçi Finansmanı Limit skontundan kredi limiti tahsis edilir,
- Uygun görülen tedarikçiler ile sözleşme imzalanır,
- Tedarikçi firmanın şubesi tarafından, tedarikçilerin sistem tanımı yapılır,
- Sistem tanımlama ve sözleşme imzalama işlemleri tamamlandıktan sonra;
- Ana firma ödemeyi garanti ettiği faturaları banka sistemine aktarır,
- Tedarikçi, internet bankacılığı aracılığıyla ana firma tarafından banka sistemine gönderilmiş kendisine ait fatura bilgilerini gözlemler, ıskonto etmek isterse ıskonto edilen gün itibariyle hesabına geçecek tutarı simülasyon yoluyla hesaplar,
- Tedarikçi, internet bankacılığında ıskonto etmek istediği faturayı seçer ve ıskonto işlemini otomatik olarak gerçekleştirir,
- İskonto işlemi için ana firmanın gölge limit boşluğu ve tedarikçinin ıskonto kredisi limit boşluğu sistem tarafından otomatik olarak kontrol edilir,
- Vade tarihinde fatura bedelleri ana firma tarafından tedarikçi hesaplarına ödenir ve ıskonto edilmiş faturalara ait kredilerin kapaması şubeler tarafından yapılır.

6.2.Doğrudan Borçlandırma Sistemi (DBS) Nakit / Gayrinakit

Firmaların mal/hizmet alımlarından doğan faturalarının ödeme garantisidir. Krediyi kullanacak firma (bayi) adına DBS kredi limiti tahsis edilmesi ile birlikte bayinin bankamızda DBS Çatı Limiti oluşmaktadır. DBS Nakit ve DBS Gayrinakit limit türünün aynı tutarda ve aynı teminat şartında tanımlanması şarttır.

Bayiye tahsis edilen nakit/gayrinakit kredi limitinden sonra ana firmalara verilen taahhüt mektubunu müteakip firmada gayri nakit risk oluşur ve ana firmanın fatura bilgilerini göndermesi ile faturalar bankanın ödeme garantisine girer.

Banka garantisindeki faturalar için vade tarihinde sistem otomatik olarak müşteri hesabını kontrol eder, yeterli bakiye var ise bu bakiyeden, yeterli bakiye yok ise DBS nakit kredi limiti kredilendirilerek fatura ödenir ve ana firma hesabına alacak geçilir.

Oluşturulan DBS nakit kredi ara ödemeli kredi yapısında çalışır. Faiz ve anapara vadesinde defaten kapatılması esastır.

Kredinin çalışma şekli gereği; bu limitler üzerine bloke konulamaz, limit vadesi ile sınırlanamaz. Fatura ödemesi garanti edilmek istenmeyen diğer bir ifade ile DBS limitleri iptal edilmek veya düşürülmek istenen veya şube ya da krediler bölümü tarafından herhangi bir aksaklık tespit edilerek "DBS Limiti" ile daha fazla riske girilmemesi gerektiği kararı verilen müşteri bilgileri derhal Nakit Yönetimi Grubu'na mail ile bildirilir. Bu bildirimi alan Nakit Yönetimi Grubu' ana firma ile temasa geçerek, anlaşma gereği belirlenen süreden sonraki faturalarının ödeme taahhüdünü iptal eder. Riskler tamamen kapandıktan sonra müşterinin limitleri iptal edilebilir.

6.3.DBS İskonto

DBS alacaklarının ıskontosu ile firmaların finansmanı hedeflenmektedir. DBS Ana Firma'nın bayilerden alacağı olan faturalar DBS İskonto edilen toplam fatura tutarı tahsis edilen limiti aşamaz. Bu kapsamda ürünün kullandırımına ilişkin kurallar aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- Kurum tanımında bulunan maksimum vade tarihini aşan faturalar ıskonto edilemez.
- Sadece TL döviz cinsinde ve tamamı garanti içindeki faturalar ıskonto edilebilir.
- Fatura vade tarihinde ıskonto işlemi yapılamaz.
- Fatura tutarlarının tamamı veya bir kısmı ıskonto edilebilir

6.4.DBS'nin Faydaları;

- Bayi siparişini bankanın vermiş olduğu limitler dâhilinde bildirdiği an, sipariş otomatik finans onayı ile sevkiyata hazır hale gelir.
- Bayi çek kullanmadığı için bankaya çek karnesi için ödediği masraf ortadan kalkar
- Çek takibi ve havale işlemleri ile uğraşma zorunluluğu ortadan kalkar
- Çekli siparişlerde uygulanan risk-limit değerlendirme süreci ortadan kalkar, sipariş en hızlı şekilde onay alır
- Bankanın vereceği DBS limiti Üretici/Dağıtıcı/ Distribütör şirketi limiti haricinde vadeli çalışma rahatlığı, ek bir işlem hacmi kazandırır
- Çekin unutulması, ödemenin aksaması durumunda yaşanan ticari sicile işlenen olumsuz süreç yaşanmamış olur
- Üretici/Dağıtıcı/Distribütör şirketleri açısından riskin bir kısmı banka üzerine kaydırılmış olur
- Üretici/Dağıtıcı/Distribütör şirketi tahsilatta problem yaşamaz
- Üretici/Dağıtıcı/Distribütör-Bayi arasındaki ticaret sekteye uğramamış olur.

Kaynakça:

- 1- Temel Kredi Bilgileri, Cemal Usuđ, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakóltesi

TEMİNATLAR

1. Temel Prensipler

Kredi işlemlerinde doğacak riskin azaltılması ve kredinin emniyetinin sağlanması, teminat alınması ile mümkündür. Kredinin nitelik ve türüne göre, kredi lehtarlarının şahsi taahhütlerine ek olarak teminat/teminatlar da alınır.

Bankalarda kullandırılan krediler için alınacak 14 tür teminat bulunmakta olup kullandırılan krediler için alınacak asli ve alternatif teminatların, yasal anlamda geçerli, işbu talimatta belirtilen tüm şekil şartlara ve müşteri kredi limit tahsis şartlarındaki detaylara uygun, geçerli teminatlar olması şarttır.

Teminat Türleri	
Teminat Cinsi	Teminat Türü
NAKİT REHİN	BMH
	Mevduat Fon Paketi-Vadeli
	Vadeli
	Vadesiz
MENKUL KIYMET	Banka Bonosu (Diğer Bankalar)
	Banka Bonosu (Kredinin bankası)
	Devlet Tahvili
	Euro Bond Kamu
	Euro Bond Özel
	Fon
	Hazine Bonosu
	Hisse Senedi
POS REHİNİ	
TEMİNAT MEKTUBU/GARANTİLER	Teminat Mektubu
	Garantiler
İPOTEK	Arsa/Arazi/Tarla

	Daire/Yalı/Mesken/Dubl. Mesken
	Villa/Mes. T.Kat/Dub./Trp. Villa
	Dükkan/İzç./Büro/İmalath. V.dig.
	İşh/İş Mrk./Fab/B. İş/Okul/Has
	Ç.mak.Bina Ko.Otel/Mot/T.Köyü
	Kooperatif
	Gemi
	Uçak
	Diğer
	Daimi ve Müstakil Üst Hakkı
KAMBİYO SENETLERİ	Çek
	Senet
İHRACAT VESAIKİ	Akreditif Karşılığı
	K.K. Vesaik Mukabil / Vesaik Mukabil
ALACAĞIN TEMLİKİ (1)	İstihkak Bedeli
	Kira
	Satılan Mal Bedeli
	Diğer
ARAÇ TEMİNATI (HAT PLAKA)	Rehin
	Bayii Taahhütname
EMTİA REHNİ	Muhtelif Emtialar
TİCARİ İŞLETME REHNİ	Atölye
	Diğer
	Fabrika
	İmalathane
	İş Makinaları
GARANTİ / KEFALET	
FİNANSMAN SENEDİ ÇEKİ	Çek
	Senet
MAKİNA REHNİ	Atölye
	Diğer
	Fabrika
	İmalathane
	İş Makinaları

Yeni Borçlar Kanunu uyarınca temlik ifadesi yerine devir ifadesi kullanılmaktadır.

Krediler için alınan tüm teminatlar veya teminatı temsil eden kıymetli evraklar müşteri temsilcisi tarafından müşteriden teslim alınır

Alınan teminat üzerine (Müşteri talimatı, çek senet bordrosu veya dahili yazışma formu üzerine) mutlaka aşağıdaki ibareler düşülür.

Evrak/doküman/belgenin bir teminat olduğu ibaresi,

Teminat, özel bir kredi kullandırımının (paket/kategori/ürün türü veya referansı) ise üzerine hangi kredinin teminatı olduğu limit türü veya varsa referansı,İmzaların doğru ve geçerli olduğu,belirtilerek operasyona teslim edilir.

Müşteri temsilcisi tarafından yukarıdaki kurala uygun olarak operasyona teslim edilen teminatlar veya teminatı temsil eden belgeler için operasyon tarafından,

Yasal anlamda geçerliliği,

İş bu talimatta istenen ve uygun olan şekil ve şartlarda olduğu,

Müşteriye tahsis edilmiş kredi teminat şartlarına ve detay şartlarına uygun olduğu kontrolleri yapılır.

Alınan tüm teminatların veya teminatı temsil eden evrak ya da belgelerin (alacağın devri, rehin sözleşmesi vs.) yasal kurallara uygunluğu esas olup teminat niteliğini yok edici eksiklik veya hata tespit edilen teminatların sisteme girişi yapılmaz.

Alınan teminatın teminat niteliğinde olması ancak aşağıda her bir teminat özelinde verilmiş olan şekil şartlara veya kredi tahsis şartına uygun olmaması durumunda sistemde kayıtlı

“Uygunsuzluk Listesi” maddelerinden birini veya birkaçını seçerek sisteme girişi yapılmalıdır (yukarıda belirtilen hukuki anlamda geçerlilik şartları dışında).

Hukuken, rehin senedi, nakit blokaj taahhütnamesi, finansman senedi ve alacağın devrinin vekaletnamede açık ve tereddütte yer bırakmayacak şekilde yetki verilmiş olması kaydıyla vekil tarafından imzalanması uygun ise de; Banka uygulaması gereği söz konusu senetlerin ve taahhütnamelerin müşteri tarafından asaleten imzalanması gerekmekte olup, vekaleten imza alınmaz.

Alınan her türlü sözleşmenin ve taahhütnamenin imzalı ve ibare düşülen sayfalarının, ipoteklerin, ticari işletme rehinlerinin, emtia rehin sözleşmelerinin, alacak devirlerinin,

finansman senedi ve finansman çeklerinin birer fotokopisinin müşterinin şubedeki pazarlama dosyasında bulundurulması zorunludur.

1.1.Periyodik Dönemlerde Yapılması Gereken Teminat Kontrolleri ve Sistem Çıkışları

Yukarıda bahsedilen kurallar doğrultusunda alınan ve sisteme girişi yapılan tüm teminatlar için, teminat niteliğinin korunduğu, giriş esnasında varsa bir uygunsuzluk kaydı gibi konuların takibi ve gözden geçirilmesi sebebi ile periyodik dönemlerde kontroller yapılması gereklidir. Bu sebeple aşağıdaki konularda teminatların kontrol edilmesi ve geçerliliğini yitirenlerin sistemden uygun statü seçilerek çıkılması şarttır.

Teminatların girişi aşamasında varsa özel notlar,

Vadesi geçenler (müşteri çekleri senetleri hariç),

Tutarı azalanlar (ödenen alacağın devri bedelleri, satışı yapılan emtialar vs. gibi),

Belirli bir süre sonra gelmesi gereken teminatın ekli unsurları (Bayii taahhütnamesinden sonra alınması gereken araç rehinleri vs. gibi),

Sonradan teyit, tescil onay alınanlar (Teminat mektubuna Dış İlişkiler onayı, mevzuat onayı,

Ticari İşletme Rehininin Sicile kaydı vs. gibi)

Teminat niteliğini kaybeden teminatların sistemden yapılırken;

- Fek Edildi
- Müşteriye İade
- Kanuni Takip İşlemleri İçin
- Özel Teminat
- Rehin Kaldırıldı
- Teminat Niteliğini Yitirdi
- Vadesi Geçti
- Diğer

1.2.Teminat İade/Çıkış İşlemleri İle İlgili Genel Kurallar ve Onay Mercileri

Teminat olarak, kredi tahsis koşulunda öngörülen şartlarda ve tutarda teminatın alınması, alınan teminat bedellerinin krediye mahsup edilmesi esastır (çek, senet, ihracat vesaik bedeli, alacağın devri bedeli gibi).

Müşteri kredi riski devam ettiği müddetçe, kredi teminat tahsis şartlarına aykırılık yaparak teminat açığına sebebiyet verecek teminat iade/teslimlerinin yapılmaması esastır.

Tahsis şartında meydana gelen değişiklik, riskin kalmaması veya azalması durumlarında teminatın tamamının veya bir kısmının müşteriye iadesi talep edilebilir. Bu tür taleplerde;

Teminat tipi, müşteri sınıfı, kar merkezine göre teminat çıkış kararını/onayını veren kişi ve merciiler aşağıda belirtilmiştir.

Kredi tahsis şartlarına göre teminat lehtarlarına ait herhangi bir teminat açığı bulunmaması ve kullanılacak/iade edilecek bu tutar ile bir farklılık oluşmaması, kredi tahsis şartlarına göre herhangi bir teminat farklılığına sebebiyet veren işlemler prensip olarak yapılmaz.

1.3.Teminat Çıkış/İade Talebinin Yapılması

Teminat iade talepleri, şubelerde ilgili müşteri temsilcisi tarafından operasyon bölümüne iletilir. Talebi yapan kişi öncelikle, müşterinin kar merkezi, sınıflama notu ve son tahsis merciini kontrol ederek talebinin geçerliliği, istisna durum olup olmadığı ve hangi tahsis merci onayına gideceğini tespit eder.

Müşteri kredi riski devam ettiği müddetçe, kredi teminat tahsis şartlarına aykırılık yaparak teminat açığına sebebiyet verecek teminat iade/teslimlerinin yapılmaması esastır prensibi doğrultusunda talebini yapar.

1.4.Teminat Çıkış/İade Taleplerinin Kontrol Edilmesi

Şube tarafından yapılan talepler, operasyonda ilgili yetkili/yönetmen kontrolüne gelir. İlgili kişi;

Teminat iadesi yapılacak firma/firmaları dâhil oldukları yasal risk grubunun ve firma ortaklarının;

Kefil oldukları kredilerin vadesinde ödenmeyen, anapara, faiz, komisyon, olup olmadığı,

Borçlunun muhabir masrafı, MA olup olmadığı

Ekstre statüsü “gecikme” de olan kredi kartı olup olmadığı, sistemden Müşteri>Rapor Gözlem>

Müşteri Portföyü” ekranından

Bankamızı yükümlölük altına sokan belge, taahhüt ve istisnalar olup olmadığı,

Müşterinin kredi tahsis şartı kontrolünü yapar ve yapılacak teminat iadesi ile teminat açığı/farklılık olup olmadığını, tespit ederek "Açıklama Operasyon" bölümüne yazar ve müşterinin kar merkezi, sınıflama notu ve son tahsis merciine göre aşağıdaki tabloda belirtilen ilgili tahsis merciini seçerek onay sürecini başlatır. Operasyon kontrol/onayından sonra yine

elektronik ortamda şube müdürü onayına gider. İşlem ve süreç tipine göre, şubeden şube müdürü onaylı geldiği durumlarda vardır.

Vadesi geçen finansman senetlerinin sistemden çıkılması,

Hesap numaraları değişen nakit/menkul kıymet rehinleri,

Dönüşüm olan nakit rehinler (USD den TRL ye vs gibi),

Teminat açığı yaratmayan çek/senet iadeleri,

Çek ibraz sürelerini aşmamak kaydı ile müşteriden gelen talep doğrultusunda takasa gönderilmesi (müşteriler dâhil)

Vadesi geçen finansman çek senetlerin yenileri ile değiştirilmeleri,

Teminat açığı yaratmayan çek senetlerin tahsil edilen bedellerinin müşterilere kullandırımı,

Nakit/Menkul Kıymet Rehini (aynı müşterinin hesapları arasında yapılan ve para çıkışı olmayan virmanlar,

2. Kredi Tahsis Şartlarına Aykırılık/Farklılık Yaratacak İstisna Talepler

Teminat açığına sebebiyet verecek olası istisna talepler; “Kredi Limit Vade Uzatımı ve Tolerans Yetki Kullanımı” başlığında yer alan kurala göre belirtilen tahsis mercii onayı alınarak işlem yapılabilir. Bankamızda kredi teminat açığı yaratarak işlem yapma yetkisi, kredinin tahsis merciiinden bağımsız olarak seviye 4 ve üstü seviyeler tarafından onaylanarak gerçekleştirilir. Bu amaçla istisnai olarak yapılan teminat iade taleplerinin; Talebi yapan ilgili bankacılık bölümü (Şube Müdürü/Bölge Müdürü/Grup Yöneticisi/Genel Müdür Yardımcısı)

Talebin gerekçeleri,

Mevzuata aykırı olup olmadığını (mevzuata aykırı kesinlikle yapılmaz ve talepte bulunamaz)

Bu konudan kaynaklanabilecek riskler ve alınacak önlemleri,

Varsa işlemin tamamlanma/riskin bitiş tarihleri,

Yapılan talep, gerçek/tüzel kişinin kefaleti olan kredi paketi ile mi ilgili

Gerçek kişi kefil/ler var mı ve medeni durumu “evli” mi, muvafakatnameleri alındı mı

(muvafakatname alınmadı ise talepte bulunamaz) belirtilerek, ilgili tahsis merciiine sunar.

3. Alınması Gereken Eş Muvafakatnameleri Genel Bilgi

Aşağıda bahsedilen işlemler esnasında gerçek kişilerin medeni halleri sorularak öğrenilir. Kişinin evli olup olmadığı Kimlik Paylaşım Sisteminden (KPS) tespit ve teyit edilir. Evli olan kişi eşlerinin karı-koca oldukları ise nüfus cüzdanlarından teyit edilerek belirtilen zamanlarda muvafakat namelerin tam ve doğru olarak alınarak, ilgili evrakın/belgenin parçası olarak kontrol edilir ve bankacılık sistemine tanımlanarak dosyasında muhafaza edilir. İşlem özelinde ilgili başlıklarda detaylandırılmıştır.

4. Kredi Sözleşmeleri

Kredi verenin (banka), kredi alana karşı, isteği üzerine, belirtilecek miktara kadar, ödünç para vermeyi, kredi alanın da, açılan kredileri geri ödemeyi taahhüt ettiği, faiz veya komisyon vermeyi karşılıklı olarak üstlendikleri bir akittir.

4.1.Temel Prensipler

Bankamızda kullanılan tüm krediler için sözleşme alınması esastır. Çok istisnai durumlarda, Genel Müdürlük yetkisinde onaylanmış ve son aktif kredi teklifinde “Sözleşme Alınmayacaktır” bilgisi var ise alınmaz.

Kefalet karşılığı krediler için alınacak sözleşmelerde, sözleşme tutarının (dolayısı ile kefalet tutarının) kredi risk tutarının %130 marjlı olacak şekilde alınması (kefilin, kefalet tutarı ile sınırlı olması sebebi ile) şarttır. Gerçek kişilere kullanılan taksitli krediler için alınan kredi sözleşmelerinde %130 kefalet marjı kuralı uygulanmaz.

Özel (spesifik) Sözleşme; Tabloda belirtilen kredi türleri için alınan ve dahil olduğu kredi riskleri kapandığında bir daha kullanılmayan (sözleşme havuzuna dahil edilmeyen) sözleşmelerdir.

Havuz şeklinde kullanılan sözleşmeler; Sözleşmenin ve üzerinde taşıdığı şartların (kefalet, varsa vade vs) geçerliliğini koruduğu müddetçe, tabloda havuz olarak alınabilir şeklinde belirtilen kredi türleri için alınabilecek sözleşmelerdir.

Bankada kurumsal ve ticari 1, 2 kar merkezli müşterilerin, Genel Kredi Sözleşmesi ile birlikte ek sözleşme alınan durumlarda; hukuk müşavirliği ve/veya Banka hukuk biriminin yetkili atadığı bir başka hukuk ofisi onaylı ek sözleşme alınır. Ek sözleşme ile ilgili hukuk müşavirliğinin ve/veya Banka hukuk biriminin yetkili atadığı bir başka hukuk ofisinin ihtirazı kaydı olması durumunda ilgili tahsis mercii yetkisinde onaylanarak işlem yapılır (seviye 3 le sınırlıdır).

Banka Genel Kredi Sözleşmesi alınmadığı ve yerine müşteri özelinde kredi sözleşmesi (loan agreement) alındığı durumlarda; müşteri özelinde kredi sözleşmesi (loan agreement); hukuk müşavirliği ve/veya Banka hukuk biriminin yetkili atadığı bir başka hukuk ofisi onaylı olmalıdır. Müşteri özelinde kredi sözleşmesi (loan agreement) ile ilgili hukuk müşavirliğinin ve/veya Banka hukuk biriminin yetkili atadığı bir başka hukuk ofisinin ihtirazı kaydı olması durumunda ilgili tahsis mercii yetkisinde onaylanarak işlem yapılır (seviye 3'le sınırlıdır). Kullanılan Çek Kredisi TL kredisi için, GKS ve BIS'lerde, bu kredi kullanımına ilişkin hükümler yer almadığı için Alınacak olan GKS veya BIS e ilave olarak "Çek Sözleşmesi" alınmalıdır.

4.2.Diğer Hususlar

- "Bu metni daha evvel şubenizden edindim, okudum, inceledim, şube personeli tarafından da bilgilendirildim, hükümlerde tamamen mutabıkım." ibaresini yazarak imzalamaları gerekmektedir. (Bireysel kar merkezli gerçek kişilerin bireysel nitelikli kredileri için alınan sözleşmelerde şart olmayıp, alınması tercih edilir)
- Şahsın mümeyyiz, reşit ve kısıtlanmamış olması ve imzanın el ile atılması (imza kaşelerinin kabul edilmemesi) gereklidir.
- Okuma yazma bilmeyen müşteri imza gerektiren herhangi bir bankacılık işlemi için Bankamıza başvurduğunda, müşteriye iki tanık veya noter huzurunda imza atmak ve işlem yapmak isteyip istemediği sorulmalıdır.
- Mühür kullanılması halinde mühür ile birlikte parmak bastırılması zorunludur.
- Tüzel kişiliği haiz ticaret şirketleri, tüm işlemlerini Yönetim Kurulu / Genel Kurul / Ortaklar Kurulu'nun yetki verdiği yöneticiler vasıtasıyla yürütmektedirler. Bu sebeple şirketi temsil edecek ve borç altına sokacak yetkili şahısların yetkileri, şirket esas sözleşmesi incelenerek veya sonradan verilen temsil ve idare yetkileri, tescil belgesi ve ticaret sicil gazeteleri tetkik edilerek (gerekli durumlarda Ticaret Sicili 'nden bizzat araştırılmalıdır) belgelerin imzalatılması gerekir
- Sözleşmeler imzalanmadan önce noter tasdikli imza sirkülerinde; incelenmeli ve imzası alınacak kişilerin imzalarının geçerliliği saptanmalıdır.

- Türkiye’de Türk kanunlarına göre kurulu tüzel kişileri temsil eden yabancı uyruklu kişiler, yetkilisi oldukları şirketler için işlem yapabilirler. Bu kişiler, Türkçe okuma yazma bilmeleri kayıt ve şartı ile, Türkçe yazılı her türlü sözleşme ile birlikte bankacılık işlemleri sözleşme, genel kredi sözleşmesi, taahhütname, muvafakatname vb. belgeleri (imza sirkülerinde belirtilen yetkileri dâhilinde) imzalayabilirler ve bu kişiler tarafından imzalanmış belgeler ilave bir işlem yapılmadan geçerli kabul edilir.
- Söz konusu kişi Türkçe bilmediğini belirtiyor veya Türkçe bildiği işlemi yapan personel tarafından açıkça anlaşılmıyor, ancak müşteri İngilizce biliyor ise Matbu olarak hazırlanmış İngilizce-Türkçe sözleşmelerin imzalanması sağlanmalıdır Türkçe/İngilizce sözleşme internette yayımlanmadığı için, müşterinin sözleşmenin son sayfasının altına aşağıdaki metni el yazısı ile yazarak imzalaması gerekir.
- İngilizce bilen müşteri asıl borçlu ise, sözleşmenin son sayfasının altına aşağıdaki metni el yazısı ile yazarak imzalamalıdır.

Sözleşme ve dokümantasyonlar müşterinin kendi dilinde Noter huzurunda yeminli tercüman tarafından okunmalı ve imzası alınmalıdır. Noter huzurunda kefil sıfatı ile işlem yapılırken kefaletle ilişkin şartların da yerine getirilmesi sağlanmalıdır. Kefalet dair hususlar ve eş muvafakatnamesi alınmasına ilişkin olarak bu talimatın kefalet bölümünde yer alan açıklamalar dikkat alınmalı ve Noter huzurunda işlem yapılırken bu hususların da tamamlanmasına dikkat edilmelidir.

- Mevcut kredi ilişkisi devam eden müşterilerin imza sirkülerlerinin noter tasdikli ve 2 yıldan eski olmamak kaydıyla en güncel imza sirküleri olması aranır. İlgili şube müdürü ve/veya müşteri temsilcisi tarafından, ibraz edilen imza sirkülerinin ve yetkili imzaların geçerli olduğu teyit /kontrol edilerek tarih atılıp paraflanır.

Kaynakça:

- 1- Temel Kredi Bilgileri, Cemal Uşuğ, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakóltesi

SORUNLU KREDİLER VE TAKİBİ

Bir ödünç verme işlemi olan kredi sürecinin sağlıklı sonuçlanması, kısıt kaynakların etkin kullanım açısından önemli bir konudur. Kredinin geri ödenme sürecinde tarafların başında anlaşıldığı koşulların dışına çıkılması ve dolayısıyla geri tam olarak ödenememesi gerek banka, gerek banka müşterileri, gerekse de ekonominin geneli açısından olumsuz bazı sonuçları beraberinde getirebilir. Sorunlu kredi olarak tanımlanan bu durum, bankacılık sistemi için dikkat gerektiren bir konudur. Sorunlu krediler, banka ile borçlu arasında gerçekleştirilen geri ödeme anlaşmasının önemli şekilde bozularak ödemenin gecikmesi ve zarar olasılığının ortaya çıkması olarak tanımlanmaktadır.

1. Sorunlu Krediler ve Kredi Riski

1.1.Kredi Riski

Fon toplayıp, bunları kullandıran kurumlar olan bankalar, birçok ekonomi için fon transferinde önemli bir rol üstlenmektedir. Ülkemiz, fon transferinde, finansal aracı olan bankaların ağırlıklı olarak kullanıldığı bir finansal yapılanmaya sahiptir. Bir banka için kredi riski; kredi müşterisinin, üzerinde anlaşılmış olan şartlara uymaması nedeniyle bankanın mali kayba uğraması veya uğrama riski olarak tanımlanır.

Bir banka bilançosunun aktif kalemlerini değerlendiren aktif yönetimi, kısıt olan fonların etkin kullanımını adına önemlidir. Kredi riski, aktif yönetiminin bir parçasıdır. Bu riskin iyi yönetilememesi, kısıt olan fonların doğru değerlendirilmemesi anlamına gelmektedir. Bir kredinin sorunlu hale dönüşmesi, kredi riskinin iyi yönetilememesinin sonucudur. Dolayısıyla kredi riskini iyi yönetebilmek, toplam krediler içinde sorunlu kredilerin payını minimize etmeyi gerektirir. Bu oranın mümkün olabildiğince düşük olması arzu edilen bir durum olmakla birlikte, %5'e kadar olan düzey olağan karşılanır.

- ✶ Bir bankanın kredi müşterisinin kredi sözleşmesinin koşullarına uymaması sebebiyle, bankayı mali kayba uğratması kredi riski olarak tanımlanır.
- ✶ Bankacılıkta sorunlu kredilerin toplam kredilere oranı için, %5 ve altı olağan olarak değerlendirilmektedir.

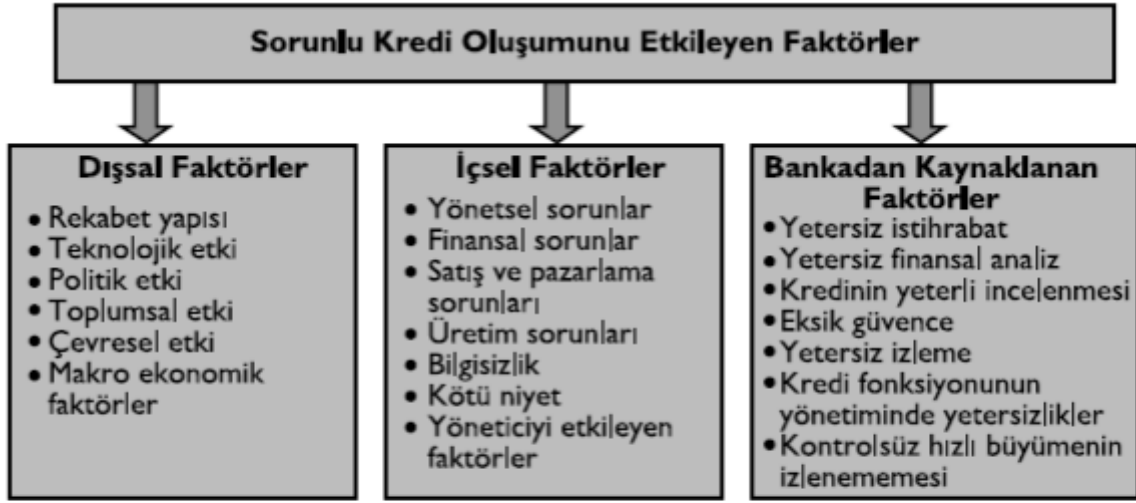
1.2.Sorunlu Kredi

Bankalar için en temel işlevlerden biri olan krediler, aynı zamanda da banka için en riskli faaliyetlerden biridir. Çünkü bir kredi işleminin planlandığı gibi sonuçlanmaması bankalar açısından hem likidite hem de kârlılık sorunu yaratabilir (Kavcıoğlu, 2003, 48). Vadesi geldiği halde ödenmeyen alacak gecikmiş alacak iken, vadesi gelmediği halde erken istenen ve “Muaccel” olarak adlandırılan krediler de sözkonusu olabilmektedir. Örneğin 12 taksitle bankaya ödenecek bir kredinin bir taksitinin ödenmemesi durumunda, kalan taksitlerinin banka tarafından vadesinden önce talep edilmesi yönünde firma ile banka arasında bir sözleşme olması durumunda muaccellik durumu (acil hale gelme) ortaya çıkar.

- ★ Bir banka için, kredi geri ödemesinde yaşanan gecikmeler, likidite ve kârlılık sorunu yaratabilir.
- ★ Sorunlu krediler: Kredi anlaşması sonucunda belirlenmiş geri ödeme anlaşmasının önemli oranda bozulduğu, anapara ve/veya faiz ödemelerinde gecikmelerin yaşandığı ve dolayısıyla da zarar olasılığının belirdiği kredilerdir.
- ★ Bazı durumlarda, kredi için bir risk olasılığı ortaya çıkmış ise, sorunlu kredi olarak değerlendirilmesi için ödemelerde bir aksamanın gerçekleşmesi beklenmeyebilir.

2. Sorunlu Kredilerin Neden ve Sonuçları

★ Bankalara borcunu ödemeyenlerin, eksik ödeyenlerin veya zamanında ödemeyenlerin kayıtlarının tutulduğu listeye memzuç listesi denir. Merkez bankası, kendi nezdinde bu bilgileri işler ve memzuç kaydı oluşturur ve memzuç listelerini banka isimleri görünmeden bankalararası paylaşımına açar. Memzuç listelerinde, firmaların yurtdışından aldıkları kredilerin akıbeti izlenememektedir.



Şekil 7.1: Sorunlu Kredinin Nedenleri

Kaynak: Yazıcı (2011, 143-148) ve Takan ve Boyacıoğlu (2011, 257-260)'ndan derlenmiştir.

Detaylı anlatalım....

3. Sorunlu Kredilerin Olumsuz Sonuçları

Bankaların kredi tahsis ederken dikkat etmesi gereken en önemli unsurlardan birisi çok düşük ve çok yüksek risk düzeyi arasında bir orta yol bulabilmektir. Eğer banka çok düşük düzeyde risk almayı tercih ederse pazarda bulunan pek çok fırsatı da kaçırmış olacaktır. Ancak, piyasada kaçırılan fırsatlar olmakla birlikte, geri dönüşünde sorun olacak bir kredi vermeyerek banka daha düşük bir fırsat maliyetine katlanacaktır (Çiftçi, 2016).

Bankaların, kıt olan fonların etkin tahsisini sağlayabilmesi için üstlendikleri fonksiyonları sağlıklı bir biçimde yerine getirmeleri gerekir. Sorunlu krediler, kıt olan fonların etkin kullanımını olumsuz etkilemektedir. Bir ekonomide, sorunlu kredilerin varlığının neden olabileceği olumsuz sonuçları iki farklı açıdan değerlendirmek mümkündür.

3.1.Sorunlu Kredilerin Bankaya Etkisi

- Sorunlu krediler için ayrılmış fonlar, daha yüksek getirili alternatif alanlara yönlendirilemeyecektir.
- Sorunlu kredilerin daha yakın takip edilmesi gereği, idari giderlerin artmasına neden olacaktır.
- Sorunlu krediler, yöneticilerin ilgi ve zamanını daha verimli alanlarda değerlendirmelerini engelleyecektir.
- Sorunlu kredi sebebiyle bankanın imajının olumsuz etkilenmesi, bankanın büyüme ve gelişmesini olumsuz olarak etkileyecektir.
- Sorunlu kredilerin önemli bir hukuki uzmanlığı gerektirmesi, hukuki giderlerin artmasına neden olacaktır.
- Sorunlu krediler, özellikle yüksek oranlara ulaştıkları bankalarda çalışan personelin, düşük getiri ve sınırlı büyüme sebebiyle moralinin olumsuz etkilenmesine neden olacaktır.
- Sorunlu kredilerin, özellikle yüksek oranlara ulaştıkları bankalarda, bankanın faaliyetlerine son vermesine neden olabilir.

3.2.Sorunlu Kredilerin Ekonomi Üzerindeki Etkisi

Bankalarda sorunlu kredilerin artması, bankacılık sektörünü olumsuz etkilemenin yanı sıra ülke ekonomisi üzerinde de oldukça önemli olumsuz etkilere neden olabilmektedir. Sorunlu kredilerin, ülke ekonomisi üzerindeki olası olumsuz etkilerini şöyle sıralamak mümkündür (Sipahi, 2003, 21-22):

• **Maliyet enflasyonu artar:** Bankalar, sorunlu kredileri sebebiyle düşen kâr oranlarını dikkate alarak, kredi faizlerini arttırabilirler. Bu durum, bankalardan kredi kullanan firmaların ödünç alma maliyetini yükseltir. Firmaların maliyetlerindeki bu artışı, ürettikleri malların fiyatlarına yansıtmaları, ülkede maliyet enflasyonunu yükseltebilir.

★ **Maliyet Enflasyonu:** Üretim maliyetlerinin yükselmesi nedeniyle fiyatlar genel seviyesindeki sürekli artıştır.

- **Vergi gelirleri düşer:** Sorunlu krediler, hem bankaların kârlarını azaltacağı, hem de bankaların bu durumu kredi faizlerine yansıtmaları sebebiyle, kredi kullanan firmaların kârlarının azalmasına neden olacaklardır. Bu durum ise devletin vergi gelirlerini olumsuz etkileyecektir.
- **Piyasa olumsuz etkilenir:** Sorunlu kredilerin büyük boyutlara ulaşması, bankaların iflasını, banka paniklerini beraberinde getirebilir. Banka iflası ise, bir ekonomide gerek banka mevduat müşterilerini gerekse de bankalardan kredi kullanan diğer müşterileri olumsuz etkileyecektir. Ayrıca bu olumsuz durumun, diğer bankaları da olumsuz etkileme ihtimali vardır. Dolayısıyla sorunlu kredilerin bu olumsuz etkisi tüm ekonomiye yayılabilir.
- **Üretim ve istihdam olumsuz etkilenir:** Bankaların sorunlu krediler sebebiyle, hem kredi faizlerini yükseltmeleri hem de piyasadan kredi kullanmak için gelen talepleri karşılamakta zorlanma olasılığı vardır. Böyle bir durumda, kredi kullanmak isteyen bazı firmaların yatırım kararları hayata geçmeyebilir. Dolayısıyla ekonomide üretim hacmi ve istihdam bu durumdan olumsuz etkilenebilir.

4. Sorunlu Kredilerin Çözümü

4.1.Yasal Sınırlılıklar

4.1.1. Kredilere İlişkin Yasal Sınırlılıklar

- Standart nitelikteki krediler: Bu krediler, finansman yapısı krediye uygun kişilere kullandırılır, bu kredilerin anapara ve faiz ödemeleri süresinde yapılır, borçlunun kredi değerliliğinde zayıflama gözlenmez ve bu krediler için genel karşılık ayrılır (nakdi %1, gayri nakdi %0,2).
- Yakın izlemedeki krediler: Anapara ve faiz ödemelerinde sorun olmayan, ancak olumsuz gelişme gözlemlenmesi ya da tahmin edilmesi durumu sözkonusudur. Borçlunun kredi değerliliğinde zayıflama gözlenmemektedir. Bu krediler için genel karşılık ayrılır (nakdi %2, gayri nakdi %0,4).

- Tahsil imkanı sınırlı krediler: Anapara ve faiz ödemeleri 90 günden fazla geciken ve borçlunun kredi değerliliğinde zayıflama olan kredilerdir. Bunlar için ayrılacak özel karşılık en az %20'dir.

- Tahsili şüpheli krediler: Mevcut durumda geri ödenmesi olası gözükmeyen, anapara ve faiz ödemelerinde 180 günden fazla geciken veya borçlunun kredi değerliliği zayıflamakla birlikte kesin zarar gözüyle bakılmayan krediler tahsili şüpheli hale gelir. Bunlar için ayrılacak özel karşılık en az %50'dir.

- Zarar niteliğindeki krediler: Tahsilinin mümkün olmadığına karar verilen, anapara ya da faizin 1 yıldan daha fazla süredir geciktiği, tamamen zafiyete uğramış olan krediler artık zarar niteliğindedir. Bunlar için ayrılacak özel karşılık %100'dür.

4.1.2. Teminatlara İlişkin Yasal Sınırlılıklar

5411 sayılı “Bankacılık Kanunu”, bankaları krediler ve diğer alacaklarla ilgili olarak garanti ve teminatları almaya ve bunların değerinin ve güvenilirliğinin ölçülmesi için gerekli yapıyı oluşturmaya zorunlu tutmaktadır.

5. Kredi İzleme Yöntemleri

Müşteri ziyaretleri

İstihbarat yapılması

Sektörün izlenmesi

Krediye ilişkin vade ve kullanım amaçlarının izlenmesi

Müşterinin mevcut krediye ilişkin performansının izlenmesi

Kredi donukluklarının izlenmesi

Faiz ve komisyon tahsilâtlarının izlenmesi

Firma yetkililerinin ve ortaklık yapısının izlenmesi

Basında yer alan haberlerin izlenmesi

Finansal kurumlar ile ilişkilerin izlenmesi

Finansal verilerin izlenmesi

6. Sorunlu Kredilerin Çözümü

✶ Sorunlu kredilerin çözümünde, geleneksel metotlar içinde, çözümün bağımsız ve uzman bir birime bırakılması, daha çok tercih edilmektedir.

✶ Bankalar sorunlu kredilerin çözümünde kredi müşterisinin karakterini dikkate almaktadır.

- Mevcut ilişkinin devam ettirilmesi

- Kredinin yapılandırılması

✶ Yeniden yapılandırma, sorunlu kredilerin çözümünde en sağlıklı ve en mantıklı yöntem olarak değerlendirilebilir. Bunun nedeni, kredi müşterisinin içinde bulunduğu geçici olumsuzluktan kurtulması halinde ekonomiye katkısının devam edecek olma ihtimalidir.

- Yakın İzleme

- Tasfiye

- Kanuni Takip

7. Türk Bankacılık Sisteminde Sorunlu Krediler

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Takipteki Alacaklar (Brüt), Milyar ₺	6,2	7,9	8,5	10,3	13,2	21,6	19,8
Takipteki Alacaklar / Toplam Krediler (%)	6,0	4,9	3,8	3,6	3,5	5,4	3,7

Kaynak: BDDK.

Tablo 7.2: Takipteki Tüketici Kredileri ve Kredi Kartları (Milyon ₺),

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Takipteki Tüketici Kredileri	94	213	405	930	1.894	3.896	3.633
Takipteki Taksitli Ticari Krediler	54	112	221	555	1.779	3.493	2.933
Takipteki Bireysel Kredi Kartları	631	1.322	1.721	1.772	2.416	4.304	3.792
Takipteki Kurumsal Kredi Kartları	9	16	23	37	46	85	69

Kaynak: BDDK.

Tablo 7.3: Takipteki Tüketici Kredileri ve Bireysel Kredi Kartları Oranı (%),

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Takipteki tüketici kredileri (%)	0,7	0,7	0,9	1,4	2,3	4,2	2,8
Takipteki bireysel kredi kartları (%)	4,6	7,7	8,0	6,7	7,2	12,1	8,7

Kaynak: BDDK.

Tablo 7.4: Ferdi Kredi Borcunu ve Kredi Kartları Borcunu Ödememiş Kişi Sayısı (Bin Adet),

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ferdi krediler	3,8	9,5	11,8	29,5	130,9	305,7
Kredi kartları	23,0	98,4	104,5	124,3	299,0	472,0
Ferdi krediler+Kredi kartları	26,7	107,9	116,3	153,8	429,9	777,6

Kaynak: TCMB.

Tablo 7.5: T.C.Merkez Bankasıncı Bankalara Duyurulan Karşılıksız Çek ve Protestolu Senet Sayısı (Bin Adet),

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Karşılıksız çek sayısı	831	894	1.007	1.145	1.325	1.537	1.911
Protestolu senet sayısı	590	921	1.178	1.471	1.417	1.574	1.600

Kaynak: TCMB.

Kaynakça:

- 1- Bankalarda Kredi Yönetimi. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Yayınları,ESKİŞEHİR, Ağustos 2018

BANKACILIKTA RİSK YÖNETİMİ VE KREDİ RİSKİ

İnsanlar bankalardan fon kullanırken veya kullandıktan sonra hassas davranmayabilirler. Bu defa bankaya gerçek-dışı bilgi ve belgeler sunarak kurumu yanıltmak ve/veya daha sonraki süreçte kendisiyle alakalı olarak ortaya çıkabilecek olumsuz gelişmelerden bankaya karşı yükümlülükleri yerine getirmemek suretiyle kurumu sıkıntıya sokabilirler. Bunun dışında, ekonomide meydana gelecek olası bir dalgalanmada borçluların durumu kötüye gidince, bankaların kredi tahsilâtı zora girecektir.

Bankacılık sektöründeki ciddi problemlerin başlıca nedeni, yetersiz kredi standartları, zayıf portföy risk yönetimi ya da banka müşterilerinin kredibilitelerinde bozulmaya yol açabilecek türden iktisadi gelişmelerin ve diğer koşullardaki değişmelerin iyi takip edilmemesi gibi sebeplere bağlı olmaya devam etmektedir.

Kredi riski, en basit anlamıyla, bir bankanın lehdar kredi müşterisinin, ya da kendisiyle bir anlaşmaya taraf olanın, anlaşma koşullarına uygun biçimde yükümlülüklerini karşılayamama ihtimalidir. Kredi risk yönetiminin amacı uygun parametreler içinde bankanın maruz kalabileceği riskleri yöneterek bankanın risk ayarlı kazancını azamiye çıkarmaktır.

Her bir ülkenin bankacılık sektörünün kontrolü, bankacılık gözetim ve denetim otoritesince (2011 itibariyle Türkiye’de BDDK-Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu) benimsenen yaklaşım, uzaktan ve yerinde denetim teknikleri ile denetim işlevinde bağımsız denetçilerin ne ölçüde kullanıldığı gibi çeşitli sebeplere bağlı olmaktadır.

1. Risk Yönetimi

1.1.Risk ve Bileşenleri

Risk, bir işleme ilişkin bir parasal kayıp, gider ya da zararın ortaya çıkması ile elde edilebilecek iktisadi faydanın azalması ihtimalidir.

Riskin iki bileşeni vardır. İki bileşen aynı anda mevcut değilse riskin varlığından söz edilemez. Bunlar; belirsizlik ve korunmasızlıktır.

1.2.Risk Yönetiminin Tanımı ve işlevi

İktisadi hayatın ve bankanın yaşadığı olağanüstü durumlarda bankanın karşı karşıya kalabileceği zarar büyüklüğünü önceden öngörebilmek, ölçebilmek ve olağanüstü durumlara hazırlıklı olmak ve risk ortaya çıktıktan sonra da, normale dönmeye yönelik stratejiler geliştirmektir.

Risk yönetimi temel bir kurumsal işlevdir. Risk yönetimi, risk ve getirinin yönetsel kararlarda kullanılmasını sağlayan bir süreçtir. Bankalar güvenilir ve açıkça tanımlanmış kredi verme kriterlerine uygun olarak çalışmalıdır. Bu kriterler hem kredi alan hem de kredinin yapısı, alınmasındaki amaç ve geri ödeme kaynağı hakkında yeterli bilgi edinilmesine imkan verir içerikte olmalıdır.

1.3.Risk Yönetiminin Kapsamı

Bankalarda risk yönetiminin kapsamı aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Zararların oluşmasını öngörmek ve bunları engelleyecek önlemleri almak.
- Oluşabilecek zararları ölçmek.
- Üst yönetimi bilgilendirme sistemini oluşturmak.
- Oluşan riskin doğuracağı hasarı asgari düzeyde tutmaya yönelik tedbirler almak.
- Hızlı karar almayı gerektiren sistemleri kurmak.

2. Bankaların Maruz Kaldıkları Riskler

Bankalar fon toplayan ve fon arz eden aracı kurumlardır. Fonlarını yurt içi ve yurt dışı piyasadan mevduat şeklinde toplayabilecekleri gibi, kısa vadeli borçlanma şeklinde de toplayabilirler. Topladıkları bu fonları yine piyasaya kredi şeklinde ya da menkul değer almak suretiyle özel sektöre ya da kamu sektörüne borç olarak kullanabilirler. Bu aracılık faaliyetlerini icra ederken, kendi iç dinamiklerinden ya da dış dinamiklerden kaynaklanan sebeplerle zaman zaman farklı risklere maruz kalırlar.



2.1.Piyasa riski

Bankanın kendi faaliyetlerinin dışında piyasa koşullarından kaynaklanan risk durumuna piyasa riski denir.

2.2.Likidite riski

Likidite riski, bir bankanın fon girişi ile fon çıkışı arasındaki dengeyi sağlayamaması durumunda ortaya çıkar.

2.3.Faiz oranı riski

Faiz oranı riski, piyasa faiz oranlarındaki değişiklikler bankaların kârlılıklarında dalgalanmalara sebep olmaya başladığında ortaya çıkar.

2.4.Kur riski

Kur riski, bir bankanın kâr marjının bankanın portföyünde yer alan yabancı paraların fiyatlarında (döviz kuru) meydana gelen değişimlerle azalması ihtimali olarak tanımlanmaktadır.

2.5.Hükümlülük riski

Hükümlülük (sovereign) riski yabancı bir ülke hükümetinin ulusal politikalarındaki değişiklikler nedeniyle borcunu ödeme konusunda temerrüde düşmesi (ödeyememe) ya da diğer yükümlülüklerini yerine getirememesi riskidir.

2.6.Ülke riski

Yabancı bir ülkenin ekonomik veya politik yapısı ya da söz konusu yapıda meydana gelen değişiklikler nedeniyle borçlunun temerrüde düşmesi ya da yükümlülüklerini yerine getirememesi riskidir.

2.7.Operasyonel risk

Operasyonel risk, geleneksel olarak kredi ve piyasa riski kapsamına dahil edilmeyen tüm diğer riskleri ifade etse de, bir bankanın işlemeyen ya da uygun olmayan iç süreçler, insanlar, sistemler ya da dış etkenler nedeniyle ortaya çıkabilecek zarara uğrama riskine denir.

3. Kredi Riski Yönetimi

Kredi riski, bir bankanın kredi kullandırdığı bireylerin ya da firmaların bankaya olan borçlarını geri ödeyememe durumudur. Borçluların şu veya bu şekilde, kendilerinden ya da başkalarından kaynaklanan nedenlerle yükümlülüklerini kısmen ya da tamamen yerine getirememelerinden doğan riskdir.



4. Bankaların kredi riskine karşı geliştirebilecekleri belli başlı stratejiler

4.1.Kredi çeşitlendirmesi

Bu strateji, bankaların olası bir ahlaki tehlike riskine karşı belli bir kişiye, gruba, sektöre ya da bölgeye ödeme gücünün ötesinde kredi kullandırmamasını; yani, kredi yoğunlaşmasına izin vermemesini ifade eder. Zira bu kadar çok kredi kullandırılan kişi, şirketler grubu, sektör ya da bölge herhangi bir krize maruz kaldığında, söz konusu banka da doğrudan doğruya kredi riskine maruz kalacaktır. Bu durum aslında bankalar yasasında düzenlenmiştir ve kısıtlanmıştır

4.2.Kredi tayınlaması

Kredi tayınlaması, bankanın kredi talebinde bulunan müşterinin talebine ya miktar olarak kısıtlama getirmesi ya da tamamen reddetmesidir. Başka bir ifade ile, kredi tayınlamasını, düzenleyici kurumların ve/veya bankaların kredi müşterilerinin aşırı risk alma iştahına kısmen ya da tamamen sınırlama getirmesi olarak da anlamak mümkündür. Özellikle son yıllarda müşahade ettiğimiz küresel kriz ortamında bazı ülkelerde sadece bireysel kredilerin ülke gayri safi yurtiçi hasılasına oranı yüzde 50'nin üzerine, toplam hane halkı borçlarının harcanabilir gelire oranı ise yüzde 100'ün üzerine çıkmıştır.

4.3.Kredi-riski analizi yapmak

Kredi-riski analizi yapmakla, banka hem ters seçilmenin hem de ahlaki tehlikenin maliyetlerini en düşük seviyede tutmayı amaçlar. Bununla birlikte, burada öncelik, ters seçilmenin getireceği olası maliyetin azaltılmasına verilir. Bilindiği gibi, günümüzde bankaların kredi bölümleri görev dağılımı itibarıyla genelde üç alt birimden oluşur:

- Kredi sözleşmesi gerçekleşmeden önceki aşamada görev alan ve kredileri mümkün olduğunca riski en düşük müşterilere vermeye çalışan ve muhtemel ters seçim riskini asgari düzeyde tutmayı amaçlayan birim,
- Kredinin kullanıldığı süre zarfında ortaya çıkabilecek muhtemel geri ödeme sorunlarını takiple sorumlu, ahlaki tehlike riskini asgari düzeye çekmeye dönük çabalarla ilgilenen birim,
- Geri dönüşü sorunlu hale gelmiş, takibe ve tasfiye sürecine alınmış kredi alacaklarıyla ilgilenen birim.

4.4.Kısıtlayıcı sözleşmeler yapmak

Kısıtlayıcı sözleşmeler, bilindiği gibi, bankanın kredi kullanırken olası ahlaki tehlike riskini azaltmak için müşteri ile imzaladığı bir belgedir. Bu sözleşme ile, kredi kullanan sözleşmede kısıtlanan alanlarda faaliyet gösteremeyecektir. Mesela, belirlenen ürünler ya da hizmetler dışında mal ya da hizmet üretemeyecek ya da satamayacak, bankaya olan borcunu tamamen ödmeden krediyle satın aldığı malı bir başkasına satamayacak ya da malı satın aldığı anda kendisine (hayat sigortası) ve/veya malına (sözgelimi kasko) sigorta yaptıracaktır.

4.5.Teminat istemek

Bankanın ters seçilme maliyetlerini asgari düzeyde tutmak için kullandığı son derece yaygın bir yöntemdir. Uygulamada, kredi talebi söz konusu olduğunda banka müşterinin (veya yakınlarının) finansal ya da reel varlıklarından bir kısmını ekspertiz (uzman incelemesi) değerini tespit ettirdikten sonra teminat olarak alır. Özellikle yüksek-riskli kredi başvurularında risk primi artacağından, istenen teminat koşulları ağırlaştırılabilir. Böylece, bankanın temerrüte düşmesi durumunda bankanın olası kaybı en aza indirilmiş olur. Hatta bazı bankalar kredi kullanan müşterilerin kendilerinde asgari düzeyde telafi edici bir mevduat hesabı bulundurmalarını zorunlu koşarlar.

4.6.Müşterilerle uzun süreli iyi ilişkiler kurmak

Mevduat ve kredi hesaplarından hareketle, bankanın müşteriyle uzun süreli iyi ilişkiler geliştirmesinin bankaya yararı, asimetrik bilgi sorunlarının (hem ters seçim hem de ahlaki tehlike olarak) ve bunun yol açtığı maliyetlerin azaltılmasıdır.

5. Kredi Faiz Oranlarını Belirleyen Faktörler

- Mevduat faiz oranları
- Bankaların borçlanma maliyeti
- Kredilerin geri dönmeme riskinin boyutu (temerrüt riski)
- Kredilerin fırsat maliyeti

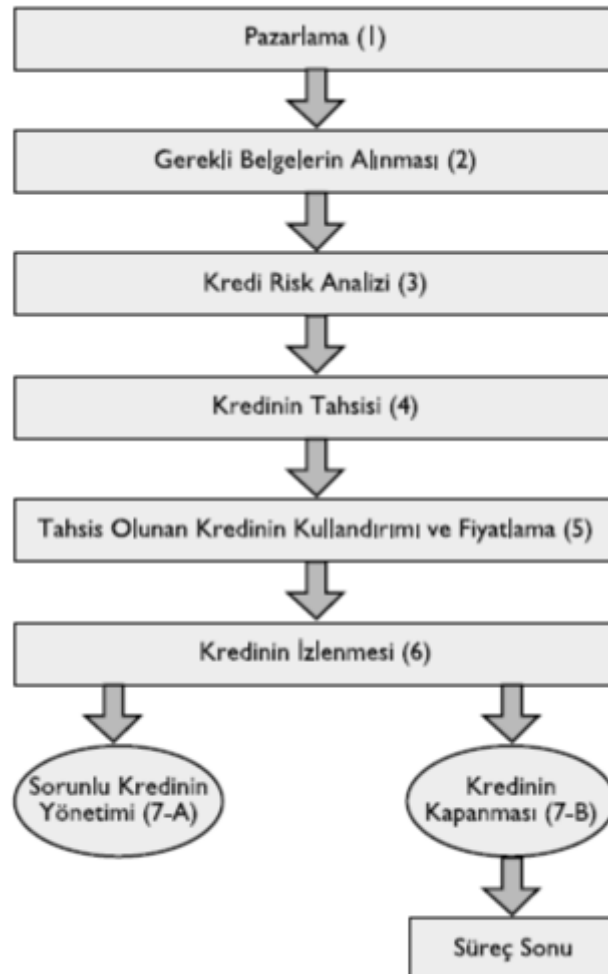
6. Kredi Yoğunlaşma Riski

Bankanın portföyünün büyük bir bölümünün belirli bir sektör, coğrafi bölge, kredi türü ya da risk sınıfından oluşmasına yoğunlaşma riski denmektedir.

- tek bir şirket,
- bağlantılı şirketler grubu,
- özel bir sanayi ya da sektör,
- coğrafik bölge,
- yabancı bir ülke ya da ekonomileri arasında sıkı ilişki bulunan bir grup yabancı ülkeye verilmiş büyük miktarda dolaylı ve doğrudan krediler varsa, yoğunlaşma söz konusudur.

7. Kredi Süreci ve Kredi Risk Araştırması

Bankalarda kredi verilmesi çok çeşitli aşamalardan geçmektedir. Bu süreç müşterinin kredi talep etmesi ya da bankanın müşteriye gitmesi ile başlamakta ve çeşitli basamaklardan sonra, kredinin kapanması ile sonuçlanmaktadır.



Şekil 8.3: Bankada Kredi Sürecinin Aşamaları

8. Kurumsal Risk Kayıt Sistemleri

Bir ülkede yer alan finans kuruluşlarının finanse ettikleri tüzel ve gerçek kişilerin mali durumlarını bilmeleri son derece önemlidir. Bu çerçevede finans kuruluşlarının kredi kullandırdıkları müşterilerinin mali durumlarını incelemenin yanında, tüm finans sisteminden kullandıkları toplam kredi miktarını görmeleri ve bu kişilerle ilgili güncel ve konsolide bilgileri edinmeleri kredi kullandırma kararları için yararlı olmaktadır. Ülkemizde finans kuruluşlarına bu katkıyı sağlayan kurumlar, T.C. Merkez Bankası bünyesinde bulunan Risk Merkezi ile bankalarca kurulan Kredi Kayıt Bürosu A.Ş.'dir.

8.1.Risk Merkezi

Risk Merkezi'nce, bankaların müşterilerinin kredibilitelerinin belirlenmesi ve kredi kullandırma kararlarına yardımcı olmak amacıyla, kredi kullandırdıkları veya kredi kullandıracakları müşterilerinin bankacılık sisteminden kullandığı toplam kredi miktarı, protestolu senet bilgileri ve negatif nitelikli bireysel kredi bilgileri düzenli olarak güncelleştirilmiş ve birleştirilmiş halde bankalara gönderilmektedir.

8.2.Kredi Kayıt Bürosu

Bu yeni düzenleme doğrultusunda, Bankalar Birliği'nin de desteği ile, ana faaliyet konuları para ve sermaye piyasaları ile sigortacılık olan mali kurumlar arasında bireysel kredilerin takip ve kontrolünü sağlamak üzere gerekli olan bilgi paylaşımını gerçekleştirmek amacıyla, 1995 yılında 11 bankanın ortaklığı ile Kredi Kayıt Bürosu A.Ş. kurulmuştur.

Kredi Kayıt Bürosu A.Ş. (KKB) 5411 sayılı Bankacılık Kanununda öngörüldüğü üzere (md.73/4) kredi kuruluşları (mevduat bankaları ile katılım bankaları) ile finansal kuruluşlar (kredi kuruluşları dışında kalan ve sigortacılık, bireysel emeklilik veya sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunmak veya Bankacılık Kanununda yer alan faaliyetlerden en az birini yürütmek üzere kurulan kuruluşlar ile kalkınma ve yatırım bankaları ve finansal holding şirketleri) arasında en az beş banka tarafından kurulacak şirketler vasıtasıyla yapacakları her tür bilgi ve belge alışverişini sağlamak üzere kurulmuş bir şirket olup; üyemiz olan kuruluşlar da müşterilerine ait kredi bilgilerini bu Kanunun aynı maddesi uyarınca birbirleriyle paylaşmaktadırlar.

KKB Kuruluş Tarihi 11 Nisan 1995 olup, ortakları Akbank, Denizbank, Şekerbank, Ziraat Bankası, Garanti Bankası, Halkbank, İş Bankası, Vakıfbank, Yapı ve Kredi Bankası'dır. KKB Kredi Kayıt Bürosu .Ş., bu amacı doğrultusunda geliştirdiği ve Kredi Referans Sistemi olarak adlandırdığı sistemi Nisan 1999'da bankacılık-mali sektörünün hizmetine sunmuş olup; bugün itibariyle 100 üye kuruma hizmet vermektedir.

Kredi Referans Sistemi, KKB A.Ş. üyesi olan kurumlar arasında, bireysel kredi ürün müşterilerine ait detaylı bilginin, kredi kararı aşamasında risk faktörünün belirlenmesine ve dolayısıyla da riskin minimize edilebilmesine olanak sağlamak üzere çağdaş yöntemler kullanılarak paylaşımına olanak sağlayan bir "bilgi paylaşım sistemidir".

KKB A.Ş. üyeleri, KRS sayesinde, her türlü bireysel kredi ürününe yönelik mevcut ve potansiyel müşteri konumundaki tüketici bilgilerini birbirleriyle paylaşmaktadırlar.

Kaynakça:

- 1- Bankalarda Kredi Yönetimi. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Yayınları,ESKİŞEHİR, Ağustos 2018